Gelin-Kaynana İlişkilerini

Tatlıya Bağlayalım

© 2012, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. Ltd. Şti.
Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.
ISBN: 978-605-5365-61-5
Sertifika No: 12451

Hayat Yayınları : 424
Hayat Aile : 6
Kitabın Adı : Tatlıya Bağlayalım
Kitabın Yazarı : Sema Maraşlı
Yayın Editörü : Erol Şahnacı
Düzelti : Yakup Şimşek - Özlem Başboğa
İç Tasarım : Gökçe Yıldırım
Baskı Yeri & Tarihi: İstanbul, 2014
Baskı & Cilt : Alioğlu Matbaacılık
Orta Mahallesi Fatin Rüştü Sokak
No: 1-3/A Bayrampaşa / İSTANBUL
Tel: (0212) 612 95 59 Fax: (0212) 613 09 83
Sertifika No: 11946

Hayat Yayın Grubu
Nişancı Mahallesi Davutağa Caddesi No: 26/1
34050 Eyüp - İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 GSM: 0530 290 99 78 Faks: 0212 613 11 55
www.hayatyayingrubu.com - hayat@hayatyayinlari.com
twitter.com/hayatyayingrubu - facebook.com/hayatyayingrubu

Gelin-Kaynana İlişkilerini

Tatlıya Bağlayalım

sema maraşlı

Hayat

Sema Maraşlı

Kahramanmaraş'ta doğdu. İşletme ve Davranış Bilimleri okudu. İlk kitabı "Bana Bir Masal Anlat" 2001 yılında yayınlandı. Hikâye kitaplarıyla 2002 yılında ödül aldı. www.cocukaile.net sitesinde evlilik üzerine yazılar yazmaktadır. Üç çocuk annesi olan yazar İstanbul'da yaşamaktadır.

Evlilik ve Aile Dizisi

- *Eşimin Eşi Yok*
- *Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz*
- *Kulak Aşık Olurmuş Gözden Evvel*
- *Muhabbet Olsun*
- *Sevmek Bu Kadar Güzelken*
- *Tatlıya Bağlayalım*

Çocuk Kitapları

- *Mırmır Balığı*
- *Pırpır ile Hırhır*
- *Bana Bir Masal Anlat*
- *Geçmiş Olsun Çoban Yıldızı*
- *En Güzel Hediye*
- *Mektuptaki Sır*
- *Okulda Tuzak*

www.semamarasli.com
www.cocukaile.net

İÇİNDEKİLER

Annen Yaşıyor mu? 11
İki Kadın Arasında 15
Canım Babam 21
Beni Sev 27
Sosyal Ağlar da Ağlar 31
Ölçü 38
Haksızlık 44
Gelinlik 50
Kıskanırım Seni Ben 58
Bıktıran İyilik 65
Paspas 70
Bir Damda İki Mevsim 75
Hediye 83
Evli Erkeklere Yardım Derneği 89
Küçük Bir Oyun 96
Başkaları Yüzünden 103
Kaynana Sancısı 110
Kısmet 117
Biber Kızartması 125
Misafir 132

Şu İşler 138
Yuva Yıkan Sebepler 146
Bazılarına Rahatlık Batar 151
Babaannem 155
Sirkeli Tatlı 160
Sevap Kapısı 165
Kendine İyilik 169
Büyü 173
Koca Bulunur mu? 178
Anaya Hasret Gitmek 183
Akıllı Gelin 188
Komşu Olalım 194
Sıcak Ekmeği Özler Gibi 201

SUNUŞ

"İyilik de eşit değildir kötülük de. Sen kötülüğü en güzel olan hareketle sav. O zaman görürsün ki seninle kendisi arasında bir düşmanlık olan kimse sanki yakın, candan bir dost oluvermiş."

(Fussilet suresi 41/34)

Evlilik berekettir, muhabbettir. Bir kişi ile evlenir, koca bir aileye sahip olursunuz. Aileniz bir iken iki olur. Bir nimettir onlar. Her nimetin külfeti olduğu gibi yeni bir aileye sahip olmanın da zorlukları elbette vardır. Sevdiğinizin sevdikleridir onlar. Eşinizi kıskanabilirsiniz, paylaşmak istemeyebilirsiniz. Yahut eşinizin ailesi kendi evlatlarını kıskanıp paylaşmak istemedikleri için size gönül kapılarını kapatabilirler. İşte o zaman iki yol vardır önünüzde:

Birinci yol, "Senin ailen benim ailemdir." deyip hata ve kusurlarına bakmadan onları kabullenmek, sevgi ve saygı göstererek gönül kapılarından içeri girmeyi başarmaktır. Gönül kapısının kilidi iyilik anahtarı ile açılır. İyilik edenler nice düşmanlıkları dostluklara çevirip gönüllerde yer edinmeyi başarabilirler.

İkinci yol: Sürekli eşinizin ailesinin hatalarına ve hoşlanmadığınız yönlerine bakıp onlardan uzak durmak ve eşinizi de ailesinden koparmaya çalışmaktır. Bu, kötü olan yoldur.

Birinci yolda kazanır, ikinci yolda kaybedersiniz. Eşinizi ailesinden koparmaya çalışırsanız evliliğinizi kendi elinizle yıkmaya başlamışsınız demektir.

Evlilik eğitimlerim, seminerlerim ve gelin-kayınvalide ilişkileri üzerine yazdığım yazılara gelen e-postalarda gördüm ki maalesef pek çok kişi bu hataya düşerek kendine, eşine ve evliliğine zarar veriyor. Yapılan araştırmalar da gösteriyor ki ülkemizde depresyon yüzünden psikiyatra giden kadınların çoğu, kayınvalide meselesinden gidiyor ve boşanmalarda en büyük sebeplerden biri gelin-kayınvalide anlaşmazlıklarıdır. O hâlde akıl ve evlilik sağlığımız için bu derde çare bulmamız gerekir.

Evlilik kitaplarımı yazarken gelin-kayınvalide mevzularına hep yer verdim. Mademki bu mesele, evliliklere bu kadar derinden nüfuz ediyor, o hâlde başlı başına bir kitap olmalı diye düşündüm. Gelin-kayınvalide üzerine yazma niyetiyle kitaba başladım fakat kayınpeder, kayın, görümce, gelinin annesi, damat derken bir aile kitabı ortaya çıktı.

Kitabı yazarken pek çok kişi ile görüştüm. Ayrıca gelin-kayınvalide yazılarım üzerine pek çok okurumun bu hususta kendi yaşadıklarına dair bana anlattıklarından derlediğim notlarım vardı. Anlatanlar ve yazanlar, yaşadıklarını son derece samimi olarak benimle paylaştılar. Ben de onların başından geçenleri hikâyeleştirdim. Evlilik kitaplarımda bulunan ve gelin-kayınvalide meselesine dair üç hikâyeyi de bu kitaba kattım.

Kitap; evli-bekâr herkese hitap ediyor. Kayınvalideler hakkında pek çok kişide kuvvetli peşin hükümler var. Genç kızlar, müstakbel kayınvalideleri mutlaka kötü olacakmış gibi korkutuluyor. Bu yüzden onlardan uzak durması tembih ve telkin ediliyor. Umarım bu kitap böylesi korku ve endişeleri gidermeye, peşin husumetlere son vermeye vesile olur.

Kitapta evli erkekler; eşi ve annesi arasında kalmamak, kalmışlarsa bundan kurtulmak için nasıl bir yol izlemeleri gerektiğini görecekler. Kadınlar da eşlerinin ailesi ile kendileri arasında çıkabilecek problemleri çözebilecek reçeteler bulacaklar.

"Başkalarının tecrübelerinden faydalanıp aynı hatayı yapmamak akıllılıktır." sözü mucibince hikâyeler umarım pek çok kişiye hayırlı bir rehber olur; evlilik hayatına, beraber yaşama sanatına, geçim maslahatına, akrabalık bağlarını kuvvetlendirmeye dair güzel, faydalı ve yeni yollar açar.

Yaşadıklarını benimle paylaşan, kitabın ortaya çıkmasına katkıda bulunan okurlarıma teşekkür ederim. Ayrıca kitaptan faydalanıp hayatına güzellikler katacak olanlara da yazdıklarımın işe yaramasına vesile olacakları için teşekkür ederim. Ve tabii, kitabı yazmayı bana nasip eden Rabb'ime sonsuz şükürlerimle...

Sema Maraşlı

"Kaynana pamuk olup gelinin başına düşmüş,
gelinin başı yarılmış."
(Atasözü)

Annen Yaşıyor mu?

Salih onu görmeden önce adını duymuştu arkadaşından: Ferah... Önce adını beğenmişti. Ferah bir evliliğin işareti olabilir diye ismiyle bağlantı kurmuş; adını çok sevmişti. Görünce kendisini de beğenmişti; çok güzel bir kız değildi fakat hanımefendi bir duruşu vardı. Ortak arkadaşları onları tesadüfmüş gibi ayarlayarak bir kez ayaküstü tanıştırmıştı. Bugün de çay bahçesinde evlilik niyeti ile birbirlerini biraz tanımak için buluşmuşlardı. Önce havadan sudan konuştular.

Salih bir ara lafı evliliğe getirdi. Ferah'a onu beğendiğini söyledi. Ferah'ın da onunla ilgili düşünceleri olumluydu. "Kadınlar erkeklerden ne bekler, erkekler kadınlardan ne ister?" mevzuları üzerine konuştular, gülüştüler. Pek çok meselede fikirleri uyuşuyordu. Salih içinden, "Oldu bu iş..." diye düşünüyordu.

Tek hoşuna gitmeyen şey Ferah'ın, "Benim çayım çok açık olsun..." dediği hâlde koyu bir çay getiren garsonu azarlamasıy-

dı. Ferah, sanki Salih orada yokmuş gibi davranmış ve garsonun, "Kusura bakmayın, hemen şimdi açık bir çay getiririm..." demesine rağmen ona bağırıp çağırmıştı. Salih orada bir erkek olarak problemi kendi çözmek isterdi ve kasıt olmadıkça hatalara karşı çok toleranslıydı. Meseleyi tatlılıkla çözebilirdi. Ferah'ın davranışı hoşuna gitmemişti. "Neyse, buna takılmayayım; o kadar kusur kadı kızında da olur." diye kendini avuttu.

Neler yapmaktan hoşlandıkları hakkında konuşurken Ferah birdenbire mevzuyu tekrar evliliğe getirdi. "Evlenirsek hayatımızda üçüncü bir şahıs olacak mı?" diye sordu. Salih şaşırmıştı, ne demek istediğini anlamaya çalıştı. "Çocuk ister misin?" mi diyordu acaba?.. Sonra, "Yok canım, herhalde üçüncü şahıs derken başka bir kadın olacak mı, aldatma falan olur mu, demek istiyordur..." diye düşündü. Fakat bundan da emin olamadı.

"Anlamadım, üçüncü şahıs derken ne demek istedin?" diye sordu.

"Yani annen yaşıyor mu diye soruyorum."

"Annen yaşıyor mu?..." Bu nasıl bir soruydu böyle? Salih şok olmuştu. "Umarım ölmüştür..." der gibi sormuştu. İlk anda ne cevap vereceğini bilemedi. Annesinin "üçüncü şahıs" diye anılması da hiç hoşuna gitmemişti. Annesi geldi gözünün önüne en tatlı hâliyle. Son günlerde en büyük arzusu oğlunu evlendirip mürüvvetini görmek olan annesi...

"Yaşıyor çok şükür!" dedi.

Verdiği cevabın, Ferah'ın pek hoşuna gitmediği, yüzünden belliydi.

"Ben annesi yaşayan biri ile evlenmeyi istemiyorum aslında..." dedi.

"Neden?"

"Kocam sadece benim olmalı. İkinci bir şahısla paylaşmak istemem. Kayınvalideler her şeye karışıyorlar. Evliliğimde bunlarla uğraşmak istemiyorum. Eğer evlenirsek ben annenlerle pek görüşmek istemem, senin de çok görüşmen beni rahatsız eder."

Salih'in içinden o anda bir sürü şey geçti. Annesinin ne kadar iyi bir kadın olduğunu, onların işlerine karışmayacağını, ayrıca aile büyüklerinin sıkıntı değil bir nimet olduğunu falan anlatmayı düşündü fakat vazgeçti. Böyle düşünen bir kıza bunları anlatmanın faydası olmazdı. Ferah, yüreğine büyük bir sıkıntı düşürmüştü.

"Senin annen yaşıyor mu peki?" diye sordu Salih.

Ferah soruya bozulmuştu. Salih içinden, "Sen bana sorarken iyiydi..." diye düşündü.

"Yaşıyor..." dedi biraz kısık bir sesle. Salih biraz daha üstüne gitmeye karar verdi.

"Ben, kız annelerinin de evliliklerde problem olduğunu duyuyorum. Ne yapsak ki? Evlenmeden önce anneleri zehirlesek mi?"

Ferah, Salih'in sözleri ile şok olmuştu.

"Sen ne diyorsun yaaa!" diye bağırdı. "Cani misin nesin? Kıyar mıyım ben anneme? Benim annem benim canım!.. O da bana çok düşkündür. Ben nasıl bir adamla evlilik konuşuyorum, inanmıyorum."

"Kızına çok düşkün anneler, kızlarının evliliklerinin içine düşüyorlarmış, öyle duydum."

"Benim annem sinek mi ki evliliğimin içine düşsün? Sen ne dediğinin farkında mısın?"

"Benim annem de üçüncü şahıs zamiri değil. Benim için çok kıymetli."

Ferah, çantasını alıp hırsla kalktı masadan.

"Sakın beni bir daha arama!" diye bağırdı.

Ferah giderken elindeki peçeteyi yere attı. Oysa Salih o kadar hassastı ki bu konuda. Çevreye saygısı olmayanın insana da saygısı olmayacağına inanırdı. "İyi kurtuldum..." diye düşündü.

"Gelinin başının eti yenilirken tüketilen oğlan olur."
(Avar Atasözü)

İki Kadın Arasında

Ambulansın siren sesi İbrahim'in beyninde çınlıyordu. "Camları kapatın, şu sesi duymak istemiyorum!" demek istedi fakat konuşamadı. Nefesi daralıyordu, sanki kalbinin üzerine kocaman bir dev oturmuş, hoplayıp duruyordu. Biraz daha kendine gelince evinde değil de bir arabada olduğunu farketti. Siren sesi ve ne konuştuklarını anlamasa da etrafındaki seslerden ambulansta olduğunu anladı.

Daha iyi nefes almak için kendini zorladı. Siren sesi hâlâ kesilmemişti fakat başka sesler de duymaya başlamıştı. Ağlayan kadın sesleri, çok yakından geliyordu. Ellerini oynatamıyordu, sanki bir kapana sıkışmış gibiydi. "Allah'ım, ölüyor muyum acaba? Ellerim Azrail'in elinde mi? Çok sıkı tutmuş, bırakmayacak galiba beni..." diye düşündü.

"Gitme yavrum, gitme, aç gözlerini; anacığını bırakıp gitme yavrum, gitme! Ben sensiz yaşayamam karagözlü yavrum, aç gözlerini!"

İbrahim başında bağırarak ağlayan annesinin sesi ile gözlerini zorla açmaya çalıştı.

"İbrahim, kocacığım ölme ne olur, ölme! Beni düşün, yavrumuzu düşün, ölme ne olur! Evimin direği, ben sensiz yapamam!"

Bu da karısının sesiydi. Annesi ve karısı ağlayarak bir şeyler söyleyip duruyorlardı başında. Sanki o hâlde bile, "En çok beni seviyor, onu dünyaya ben döndüreceğim..." der gibi inatlaşıyorlardı.

Annesi bir yandan da ambulansın şoförüne bağırıyordu. "Biraz hızlı olsana be adam! Burada benim evladım ölüyor!"

Karısı da geri kalmıyordu.

"Eğer kocam ambulansta ölürse hepinize dava açarım. Onu hastaneye çabuk yetiştirin!"

Bir erkek sesi (doktor olmalıydı) duydu.

"Merak etmeyin, ben gereken ilk müdahaleyi yapıyorum. Onların da elinden gelen bir şey yok. Trafiğin en sıkışık olduğu saate denk geldi. Ne kadar yolu açsalar da ancak bu kadar gidebiliyoruz."

İbrahim gözlerini zoraki araladığında doktorla göz göze geldi. Doktor elini kalbinden çekti, masajı bıraktı.

Annesi ve karısı aynı anda çığlık attı.

"Gözlerini açtı!.."

İbrahim hemen gözlerini tekrar kapadı. İkisini de görmek istemiyordu.

"Öldü doktor, öldü. Geri döndür!.." diye bağırdılar.

"Sakin olun, bir şey yok, kalp krizi geçireli çok olmadı, gözünü açacak hâli yoktur, hepsi bu..."

"Demek ki kriz geçirmişim, bu açıklama için teşekkür ederim doktor." dedi içinden. Kalbindeki ağrının sebebini anlamıştı. "Üstümde hoplayan dev ise doktorun iri kıyım elinden başka bir şey değilmiş meğer." diye düşündü.

Az sonra biraz daha kendine gelmişti fakat ellerini hâlâ oynatamıyordu. Azrail tutmadığına göre ellerini kim tutuyordu?

Elleri birilerinin ellerinin içindeydi sanki. Tombul ve kalın parmaklı olan annesinin eli olmalıydı, kerpeten gibi eline yapışmıştı. Sanki kendisi oğlunun elini öyle tutsa oğlu ölmeyecekti. Diğer eli de karısının ince, zarif parmakları ile sıkıca kavranmıştı.

"Ölmeden bu iki kadından kurtuluş yok galiba..." diye düşündü. Ölüm düşüncesi içini ferahlatmıştı. Annesi ve karısı yüzünden dünyadan bıkmıştı. Evlendiği günden beri annesi ve karısı el ele vermiş, sanki onu öldürmek için çalışıyorlardı. Evlenmeden önce bir evli arkadaşı askerliği giderken, "Şehit olurum da inşallah tekrar gelmem, annemle karımdan böylece kurtulmuş olurum." demişti de ne demek istediğini o zaman anlamamıştı, ama şimdi çok iyi anlıyordu. Ne güzel demiş şair:

"Ölüm ölene bayram, bayrama sevinmek var;
Oh ne güzel, bayramda tahta ata binmek var!.."

"Allah'ım, beni ambulanstan indir; tahta ata bindir, şu kadınların elinden al!" diye dua etti.

Evleneli beş yıl olmuştu fakat ona elli yıl gibi geliyordu. İki kadın birbirlerinden ölesiye nefret ediyorlardı. Onların yüzünden mide ağrısına kalmıştı. Karısı kayınvalidesine gitmek istemiyordu, annesi gelini sevmediği hâlde sık sık onları çağırıyordu.

Annesi aceleci ve pratik olduğu için gelininin yaptığı işlere sabredemiyor, kızıyor, söyleniyordu. Karısı da kendindeki uyuşukluğa son vermek yerine kayınvalidesine karşılık veriyor, ağız dalaşına giriyordu. Olanlar da İbrahim'e oluyordu. Annesine karısı ile birlikte gittiğinde iki kadın, günü burnundan getirecek bir tatsızlık çıkarmayı başarıyorlardı. Tek başına gidiyordu, bu kez de annesinin laf çakmalarına maruz kalıyordu.

"Bir karını getiremedin mi? Torunumu da çok özledim!"

"Bir essah erkek olamadın, karına söz geçiremiyorsun!.."

"Bak dayının oğluna, essah erkek. Karısı kaynanasının karşısında mum gibi, hiç sesi çıkmıyor..."

"Yiğit yiğit olsun da durağı da çalının dibi olsun."

"Bir yere gittik yavrum, evlatları analarına kul köle. Ne mutlu o anaya!.."

"Bazı erkekler karısının emrinde uşak oluyor..."

Bu sözden sonra şu mısraları mutlaka söylüyordu.

"Bir dağ ne kadar yüce olsa yarından yol geçmeye mahkûm olur,

Bir yiğit ne kadar kahraman olsa sevdiğine kul, köle olur..."

Sonra da sözü şöyle bağlıyordu.

"Bizim oğlan da köle oldu."

Karısı ayrı bir dertti. İbrahim, "Anneme gidelim..." dese kadın, "Yüzünü görmek istemiyorum!" deyip gelmiyordu. Tek başına gitse dönüşte muhakkak şunları duyuyordu: "Ana kuzususun, anne diye ölmüşsün; bu kadar anneni seviyordun da niye evlendin? Kim bilir arkamdan ne kadar konuştunuz? Annene gidip geldikten sonra bana karşı yüzünün şekli bile değişiyor... Kim bilir seni yine nasıl doldurdu?.."

Karısı haklıydı, annesinden her döndüğünde kavga ediyorlardı; çünkü karısı onu evde bir karış suratla karşılıyor, söylenip duruyordu. O da hâliyle patlıyordu.

Evdeki bütün kavgaları karısı bir şekilde kayınvalidesine bağlıyordu. İbrahim kaç sefer söylemişti. "Tartışmalara anneyi katmanın bir faydası yoktur; tam aksi, münakaşanın büyümesine sebep olur."

Gerçi iki kadının meseleyi çözmek gibi bir dertleri yoktu. Onlar bu düşmanlıktan acı bir zevk alır gibiydiler. Olan kendine oluyordu, onların yüzünden mide ağrıları başlamıştı. En son canına tak etmiş olmalıydı ki kalbi dayanmamıştı.

"Bir de ağlıyorsun utanmadan, hep senin yüzünden oldu. Oğluma bir şey olursa parçalarım seni!" diyen annesine karısı cevap vermekte geç kalmadı.

"Benim yüzümden olmuşmuş, sen kendi yaptıklarına bak. Oturup evinde yapsaydın kahvaltını."

İbrahim kahvaltı sözünü duyunca olanları hatırladı.

Bir gün önce annesi aramış, "Oğlum, torunumuzu özledik... Yarın pazar, nasıl olsa sen de evdesin; sabah kahvaltıya size gelmek istiyoruz." demişti. İbrahim de, "Olur anne, buyurun." demişti.

Fakat Şennur burnundan getirmişti. "Neden bana sormadan kabul ettin?" diye. İbrahim evde ve müsait olduklarını biliyordu, eğer annesine, "Karıma sorayım..." dese, annesinin dilinde düdük olurdu. Şennur, "Baş başa geçireceğimiz bir pazarımız var, onu da onlarla geçirmek istemiyorum." demişti. İbrahim, "Niye bir pazarımız olsun, her gün beraberiz..." demişti.

Şennur sonunda, "Ben kahvaltı hazırlamam, sen hazırlayacaksan gelsinler." demişti. İbrahim sabah erkenden kalkıp anne ve babası gelmeden güzel bir kahvaltı hazırlamıştı. Kızartma bile yapmıştı. Menemenin biberini ve domatesini kızartmış, içine bir yumurta kırması eksik kalmıştı. Kahvaltıda annesi gelinine, "Patatesi biraz fazla kızartmışsın, bazıları yanmış." deyince karısı da, "Kahvaltıyı ben hazırlamadım, oğlunuz hazırladı, ona söyleyin." demişti. İbrahim kıpkırmızı olmuştu. Kahvaltıyı kendisinin hazırladığının annesi tarafından bilinmesini istemiyordu.

Şennur'un sözleri üzerine annesi, "Sen niye hazırlamadın?" diye sorunca, Şennur'un, "Canım istemedi." diye cevap vermesiyle iki kadın arasında sözlü savaş başlamıştı. Babası, annesine, "Hanım, sus!" dediyse de annesi onu duymamıştı bile. Tartışma başladığında İbrahim ağzına bir parça peynir almıştı fakat peyniri ağzında çeviriyor çeviriyor, yutamıyordu. Sonra nefes almakta zorlandığını hatırlıyor, gerisini hatırlamıyordu.

"Allah'ım, hazır kriz geçirmişken kurtarsaydın beni bu kadınlardan!" diye dua etti. Kalbi hâlâ ağrıyordu. Allah'tan ümit kesilmezdi, belki hâlâ ölüp kurtulma şansı vardı. İki kadın arasında sürekli ezilmektense toprağın altında olmayı tercih ediyordu.

Nihayet hastaneye vardıklarında İbrahim'i hemen acile aldılar, daha sonra gerekli tetkikleri yapıp odaya aldılar. Doktor,

"Tehlikeyi atlatmış, şimdilik korkulacak bir şey yok..." dediğinde İbrahim'in ümidini de yıkmış oldu. Karısı ve annesi şükrediyorlardı etrafında. İbrahim sinirden gözlerini kapadı, ikisini de görmek istemiyordu.

O gözlerini kapayınca karısı ve annesi aynı anda telaşla, "İbrahim!" dediler. İbrahim cevap vermedi. Gözlerini açmadan, "İkinizi de görmek istemiyorum. Bu kez öldüremediniz ama inşallah bir sonraki sefere başarırsınız." dedi. Karısı da annesi de hiç seslerini çıkarmadılar. İbrahim sadece doktor ya da hemşire geldiğinde gözlerini açıyor ve sadece onlara bakıyor, onlar gidince hemen gözlerini kapatıyordu. Karısı ve annesi yatağın birer tarafında sabaha kadar sandalyede oturup onun başında beklediler.

İbrahim onlarla ne konuştu ne de yüzlerine baktı. Sabah olduğunda İbrahim, annesi ve karısının onu uyandırmamak için kısık sesle konuşmalarını duydu. Annesi, "Bana bak gelin, bu iş böyle olmayacak. Sen bir taraftan, ben bir taraftan bu oğlana yükleniyoruz, böyle giderse ölüp gidecek. Bu işin sonunda sen dul kalır, çocuğunu babasız büyütürsün, ben de evladımdan olurum. Geç olmadan aklımızı başımıza toplayalım, aramızda bir anlaşma yapalım, ne dersin?" diye soruyordu.

Karısı bir müddet sessiz kaldı. İbrahim pek ummuyordu ama karısı, "Olur..." dedi. "Böyle gitmeyecek, anlaşmanın yoluna bakalım..."

İbrahim duyduklarına inanamadı. Olabilir miydi acaba, isteseler anlaşabilirler miydi? "Erkenden sevinmeyeyim bakalım, zamanla göreceğiz." diye düşündü. "Allah'ım, şer gibi görünen bu hastalığı benim için hayra çevir, şu huzursuz günler geride kalsın. Annemle karıma birbirlerini sevme ve anlama gücü ver." diye dua etti...

"İyilik ediniz, onun mukabilinde fenalık göreceğinizi katiyen aklınıza getirmeyiniz."
(Hz. Ali)

Canım Babam

Gelin arabasında âdeta cenaze havası vardı. Gelin ve damadın ikisi de bir karış suratla, hiç konuşmadan oturuyorlardı. Düğün az önce bitmiş, evlerine gidiyorlardı. Arabaya oturana kadar düğünde ikisi de zoraki gülümsemişlerdi. Artık bütün enerjileri bitmişti.

Oysa bu günü ne çok beklemişlerdi... İki yıl olmuştu tanışmaları. Çok sevmişlerdi birbirlerini. Düğün günü ömrünün en mutlu günü olacak diye düşünmüştü Mehlika. Bu yüzden bugünü burnundan getiren kayınvalidesini bir kaşık suda boğmak istiyordu. Kayınvalidesi hiç kimseyi dinlememiş, ucuza gelsin diye kendi istediği düğün salonunu tutmuştu. Salon davetlilere küçük gelmiş, ayakta kalanlar olmuştu.

Mehlika ve annesi, "Ele güne mahcup olduk!" diye çok fena sinirlenmişlerdi. Mehlika, düğün boyunca söylenmese Abdullah için bir problem yoktu. Anne babası aksaklıkları gidermek için uğraşıyorlardı. Ayakta kalanlara sandalye ve masa ayarlamaya çalışıyorlardı.

Düğün bittiğinde Mehlika, salonda anne babası ile vedalaştı. Annesinin yüzünden düşen bin parçaydı. "Seviyorum, âşığım demeseydin ben bu pintilere kız mı verirdim?" diye söylendi. Mehlika ne diyeceğini bilemedi. Babası kimseye göstermemeye çalışarak eline bir zarf tutuşturdu. "Bunu eve gidince mutlaka oku." diye eğilip kulağına fısıldadı. Mehlika, zarfı çantasının içine koydu.

Eve varana kadar hiç konuşmadılar. Kapıya geldiklerinde Abdullah anahtarı çıkardı, kilidin üzerine taktı fakat kapıyı açmadı. Döndü, Mehlika'ya baktı.

"Karıcığım gel şu an itibariyle bütün tatsızlıkları dışarıda bırakalım ve evimize iki sevgili olarak girelim. Yaşadığımız hiçbir şey bizden daha mühim değil." dedi.

Mehlika "Tamam..." diyemedi. Düğün boyunca içinde biriktirip söyleyemediği şeyler vardı. Onları Abdullah'a söylemeden rahat edemezdi.

"Senin için söylemesi kolay..." dedi. "Düğünüm burnumdan geldi. Tabii annenin yaptıklarını duymak istemiyorsun. Bundan sonra anneni asla görmek istemiyorum."

"O düğün aynı zamanda benim de düğünümdü, sen üzüldüğün için benim de burnumdan geldi... Ne yapalım, olan oldu. Bunların hepsini dışarıda bırakalım diye sana gül uzatıyorum."

"Kapıyı aç, ben çok yorgunum, ayakta duracak hâlim yok." dedi Mehlika.

"İyi o zaman, ben de yorgunum, bu akşam düğüne ait hiçbir şey duymak istemiyorum, yarın konuşuruz." dedi ona karşılık Abdullah.

Evlerine girdiler ve hiç konuşmadan sessizce yattılar. Birbirlerine dokunmak bile istemiyorlardı. Mehlika, düğün gecesi giymek için hazırladığı seksi ipek gecelik yerine ayıcıklı pjama takımlarını giyip yatağın bir ucuna kıvrıldı. Abdullah da diğer

ucuna yattı. Çok yorgun olmalarına rağmen ikisini de uyku tutmuyordu, yatakta dönüp durdular.

Mehlika'nın aklına babasının verdiği zarf geldi. Yataktan usulca kalkarak çantasını alıp salona geçti. Zarfı açtığında içinden bir mektup çıktı. Babası ona mektup yazmıştı. Merak içinde hemen okumaya başladı.

Sevgili kızım, Mehlikam!

Bugün yuvadan uçtun. Artık kendi yuvanı kurma zamanı. İnşallah çok mutlu olursun. Mutluluğuna katkısı olsun diye bir baba olarak sana nasihatlerim var. Bunları sana söylemeyi düşündüm fakat "Söz uçar, yazı kalır..." derler. Kalıcı olsun diye yazmaya karar verdim.

Belki diyeceksin ki, "Baba senin çok mutlu bir evliliğin mi vardı ki bana nasihat ediyorsun?" Biliyorum kızım, mutlu bir evliliğimiz yok, zaten bunun için yazıyorum sana.

Biz annenle birbirimize âşık olarak evlenmiştik; fakat aşkımız pek uzun ömürlü olmadı. Ben de annen de hata yaptık. Bu aşkın neden bittiğini, neden sevgisiz bir evliliğe kendimizi mahkûm ettiğimizi ben ayrı izah ediyorum, annen de kendine göre açıklıyor. "Kızlar annelerini model alır." derler. Beni annenden soğutan hataları bu yüzden yazıyorum ki sen de aynısını yapma. Çünkü sen bir kadın olarak erkeklerin nelerden çok incindiğini bilemezsin. Bu sözlerim kulağına küpe olsun.

Yavrucuğum, erkeği üç şey çok incitir:

Birincisi: Karısı tarafından saygı görmemek, adam yerine konmamak erkeği çok incitir ve karısına olan sevgisini bitirir. Kadın kocasını evin reisi olarak değil de terbiye edilmesi gereken bir çocuk olarak görür, tenkit eder, azarlarsa yani erkeğin erkek olmasına izin vermezse karı-koca arasında muhabbet olması mümkün değildir. Aman kızım, kocana saygılı ol ki o da sana sevgisini göstersin.

İkincisi: Bir kadın kocasının ailesini sevmiyorsa, saygı duymuyorsa erkek karısına çok kırılır.

Canım kızım, eşinin ailesine saygılı ol ve onları sevmeye gayret et. Arkalarından konuşma. Hataları elbette olacaktır, hepimizin olduğu gibi. Hatalarına takılma, gözünde büyütme.

Hiçbir erkek, "Seni çok seviyorum aşkım ama anneni sevmiyorum..." diyen bir kadının sevgisinin gerçek olduğuna inanmaz. Kadınların çoğu bu ifadeyle söylemese de eşlerine annesini sevmediğini her vesile ile anlatırlar. Bir erkeğe, "Annen dedikoducu, annen cimri, annen arkamdan konuşuyor, annen temiz değil..." denmesi erkek için, "Sen dedikoducu, kötü bir kadının kötü oğlusun..." demektir. Erkekler bunu, "Sen kötü kadının iyi oğlusun..." diye anlamazlar.

Erkekler korumacıdır. Vatanı, aileyi korumak bizim vazifemizdir. Sadece eşimizi ve çocuklarımızı değil; annemizi ve kız kardeşlerimizi de korumak isteriz.

Kocanın annesi hakkında söyleyeceğin her kötü söz; kocanın kalbine attığın kocaman bir ısırıktır. O ısırık yüreğini kanatır, içini sızlatır. Isırık izleri yan yana çoğaldıkça büyük bir yaraya dönüşür. O yaralı yürekle seni ne kadar sevmesini bekleyebilirsin?

Erkeğin kalbi kadınındır; kadının kalbi de erkeğindir. Eşin kalbinde senin sevgini taşıdığı için o kalp sana aittir. O kalbi kırma, yaralama, iyi bak ki sevginiz zarar görmesin.

Kocana, annesinin hatalarını göstermek için boş yere uğraşıp onu kırma. Kadınlar zannederler ki biz erkekler annelerimizin hatalarını görmüyoruz. Oysa annelerimizin bütün hatalarını görürüz; fakat eşlerimize itiraf etmek zorumuza gider. Annemiz nasıl küçükken bizi koruyup kollamışsa biz de onu koruyup kollamak isteriz. İşte bu yüzden kadın, kayınvalidesinin hatalarını söyleyince erkek hatasını gördüğü hâlde annesini savunur.

Kayınvaliden senin arkandan konuşsa bile sen onun için kötü bir şey söyleme kızım. Birbirini kötüleyen iki kadının ortasında kalan erkek daha çok annesinin tarafında olur, ona inanır. Onunla kan bağı ve uzun bir geçmişi vardır. Onu doğuran, büyüten, üzerinde o

kadar emeği olan annesine sırtını dönüp karısının yanında yer almak istemez. Akıllı bir kadın hiçbir zaman kocasını annesi ile kendi arasında bırakmaz.

Kocana annesinin hatalarını göstermek istiyorsan ona annesini öv, annesi hakkında iyi şeyler söyle. Mesela annesi,"Karın kötü, dağınık..." diyor; sen, "Annen çok iyi bir kadın, onu seviyorum." diyorsun. Ne düşünür erkek? "Karım ne kadar iyi bir kadın, demek ki annem onu kıskandığı için arkasından konuşuyor." O zaman annesi senin için ne söylerse söylesin kocan ona inanmaz, tam aksi, güzel tutumundan dolayı seni takdir eder.

İşte böyle güzel kızım. Kocanın ailesi ile uğraşma. Sevginize kendi elinle zarar verme. Kayınvaliden ne yaparsa yapsın, sen doğru davranışı gösterirsen mutluluğunuza gölge bile düşüremez. Gelinler yardım etmezse kayınvalideler evliliklere zarar veremezler. Kocanla yapacağın hiçbir tartışmaya ailesini karıştırma. Ailelerimiz bizim zayıf yanlarımızdır. Onlara gücümüz yetmez, istesek de değiştiremeyiz onları. Bu yüzden kocanı hiçbir zaman zayıf noktasından vurma ki senden nefret etmesin.

Üçüncüsü: Bir babanın, kızına söylemesi ne kadar uygun olur bilmiyorum ama erkeğin yatakta karısı tarafından reddedilmesidir. Bu da erkeği çok fazla yaralar, incitir, karısından soğutur.

Sevgili kızım Mehlikam,

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Sözlerimi okuyup geçme, bu sözlerde yılların tecrübesi var. Bunları annene anlatamadım, biz mutlu olamadık; ama sen anla ve mutlu ol kızım.

Seni çok seven baban.

Mehlika, elinde mektup, uzun uzun düşündü. Mektubu iki kez daha okudu. Sonra gitti, bu gece için önceden hazırladığı geceliğini giydi, saçlarını taradı ve yatağa girip sırtı dönük ya-

tan kocasına sarıldı. Kulağına, "Tatsızlıkları bir daha açmamak üzere geride bırakacağıma ve bundan sonra *'sevdiğimi doğuran kadına'* iyi davranacağıma söz veriyorum." dedi. Dünyada, ona dönüp bakan kocasının gözlerinde gördüğü sevgiden daha değerli hiçbir şeyin olmadığını düşündü.

"Bir zamanlar, çok eskiden, iyi bir kaynana varmış ama onu kurtlar yemiş."
(Fransız Atasözü)

Beni Sev

Fikret su içmek için gece yarısı kalktığında salonda bir ıhlama sesi duydu. Işığı açtığında, annesi, küçücük kalmış bedeni ile koltuğun üzerinde, ayaklarını karnına çekmiş, kuş gibi tünemiş oturuyordu. Bakışları da kızgın bir kartal gibiydi.

"Hayrola anne, hasta mısın?"

"Değilim hasta, köyüme döneceğim. Sabah gün ağarır ağarmaz beni otobüse bindir."

Fikret annesinin karşısına oturdu.

"İyiydin burada gitmek de nerden çıktı?"

"Karın beni kovdu, köyüme gideceğim."

Fikret çok şaşırmıştı. O güne kadar karısı Hacer ile annesi arasında ufak tefek şeyler sayılmazsa büyük bir tatsızlık hiç olmamıştı. Annesi yazın köye gider, kışın çoğu zaman onlarda kalırdı. Karısı kayınvalidesini pek sayar, severdi. Hacer işten gelir, kayınvalidesinin dizlerine yatar, "Annem, işte yoruldum, senin dizinde iyi dinleniyorum; biraz yatayım, sev beni." derdi.

Nazmiye Hanım köyde doğmuş büyümüş, çok zorluklar çekmişti. Duygularını çok gösterebilen biri değildi fakat "anne" diye gelip dizlerine yatan, kendini sevdirmek isteyen gelinin saçlarını okşar, onunla sohbet ederdi. Fikret kendi görmemişti annesinden o sevgiyi. Karısı sevdiriyordu kendini.

Hacer'in kayınvalidesini kovduğuna inanmak zordu. Fikret, "Eğer kovduysa çok büyük bir şey yaşanmış olmalı..." diye düşündü. Fikret ne kadar ısrar ettiyse de annesi gelini ile aralarında ne geçtiğini anlatmadı. Kendi anlatmadığı gibi, "Bu mevzuyu karınla şimdi konuşma, ben köye gidince konuşursunuz." diye de oğluna talimat verdi.

Fikret çok şaşırmıştı. Gün aydınlanana kadar o da salonda oturdu fakat hiç konuşmadılar. Hacer kalkmadan önce de evden çıktılar, annesini otobüse bindirip gönderdi. Fikret eve döndüğünde Hacer yeni kalkmıştı. Annesi ile karısının arasında ne geçtiğini çok merak ediyordu. Hacer, kayınvalidesinin küsüp gitmiş olduğuna inanamadı. Aralarında ciddi bir şey geçmemişti.

Akşam konuşurlarken kayınvalidesi, "köyde oğlan tarafının geline yatak yapma âdeti olduğunu" söylemişti. Hacer de, "Anne, madem öyle bir âdet vardı sen bana niye yatak yapmadın?" diye sormuştu. Nazmiye Hanım pek sinirlenmişti bu soruya. "Sanki ben yumuşak yataklarda yattım da sana mı yapmadım? Sen benim ne yokluklarda yaşadığımı bilmiyor musun ki bir de niye yatak yapmadın diye soruyorsun?" diye azarlamıştı gelinini.

Hacer söylediğine pişman olmuştu. "Şaka yaptım anne, öylesine söyledim..." falan dediyse de Nazmiye Hanım'ı ikna edememişti, sonra gidip yatmışlardı. Hacer, kayınvalidesinin meseleyi bu kadar büyütüp, "Beni kovdu..." diyecek kadar kızmış olduğuna inanamamıştı.

Fikret meseleyi karısından dinleyince, "Neyse, çok mühim değilmiş, gitsin biraz köyde dursun, siniri yatışınca gelir, üzerine düşmeyelim." dedi.

Fikret öğleden sonra iş yerinde çalışırken kız kardeşi aradı. "Ağabey bu nasıl iş? Karın annemi kovmuş." dedi. Fikret bir yanlış anlama olduğunu, annesinin küçük bir meseleyi büyüttüğünü anlattıysa da kız kardeşi, "Karının tarafını tutma, annem 'Kovdu.' diyorsa kovmuştur, sen karına haddini bildir." deyip telefonu kapadı.

Fikret karısına güvenirdi; çünkü Hacer yalan söylemezdi, dobra dobra ve korkusuz bir kadındı. "Kovsaydı 'Kovdum.' derdi." diye düşündü Fikret. Köyden gelen telefonların ardı arkası gelmedi. Ertesi gün Fikret' in amcası, halası hepsi, "Karın anneni evden kovmuş." diye aradı. Fikret olan biteni hepsine tek tek anlattı.

Fikret mevzu iyice uzamasın, karısı ile annesi arasında tatsızlık büyümesin diye telefonları ona duyurmadı fakat Hacer'i de arayan işgüzarlar olmuştu. Hacer çok kızınış ve üzülmüştü. "Bir daha anneni görmek istemiyorum, bana bunu nasıl yaptı, beni bütün köye rezil etti, bir daha köye de gitmeyeceğim. Şimdi ben o insanların yüzüne nasıl bakarım?" diye kızdı, günlerce söylendi.

Fikret karısının sözleri karşısında sessiz kaldı. Biliyordu ki karısına ne söylese o kızgınken aksi tesir yapacaktı. "Susmak en iyisi..." diye düşündü. O sustukça Hacer'in kızgınlığı yavaş yavaş geçti. Kocasının bu meselede çok incindiğini fark etti.

Bu olanlardan bir ay sonra Hacer bir akşam Fikret'e,

"Annene kızgınlığım geçti. O şimdi kış vakti köyde perişandır. Anneni getir artık istersen." dedi.

Fikret oturduğu yerden ayağa kalktı, Hacer'i alnından öptü.

"Benim akıllı, düşünceli karım. Bir tanesin sen. Senden de bunu beklerdim. Sen benim başımın tacısın." dedi.

Fikret ertesi günü annesini getirmek için köye gitti. Annesi biraz nazlandı. "Aman ne işim var, gelin şimdi yüzünü asar, ben evimde iyiyim." dediyse de Fikret onun gelmek istediğini gayet iyi biliyordu.

Hacer akşam işten geldiğinde salonda oturan, çekingen çekingen kendine bakan kayınvalidesini görünce sevinç çığlığı ile karşıladı. "Aman benim annem gelmiş!" diye kucakladı, elini öptü. Yine yattı dizlerine, kayınvalidesi saçlarını okşarken gelini de o gün yaşadıklarını anlattı.

İki kadın eskisi gibi, o tatsız hadise hiç yaşanmamış gibi devam ettiler hayatlarına. Fikret de annesi ile karısının arasında kalan -kaç milyonuncu erkekten- biri olmaktan kurtulduğu için çok mutluydu.

"Güzel ahlak; cömertlik, bağışlayıcılık, sabır ve tahammüldür."
(Hasan Basrî)

Sosyal Ağlar da Ağlar

Reyhan akşam yemeğini hazırladıktan sonra evde kocası ile birlikte kullandıkları dizüstü bilgisayarı alıp oturdu. Yorulmuştu o gün. Bütün gün işlerden zaman bulup da bilgisayarı açacak vakti olmamıştı. Sabah bir gayrete gelmiş, köşe bucak bütün eve bir el atmıştı. Nihayet bitirip oturabilmişti.

E-posta adresini açmak için tıkladığında kocasının posta adresi açıldı. Kocası kendi adresini kapatmayı unutmuş olmalıydı. Reyhan tam kapatacakken en üstteki mesajda kayınvalidesinin adını gördü. Mesajın başlığı da, "Sana da yazık yavrum"du. Birden kalbi hızla atmaya başladı. Ne yazmıştı acaba kayınvalidesi? Okusa mıydı? Bugüne kadar böyle bir şey yapmamıştı.

Kocasının ne cep telefonunu karıştırmış ne de bilgisayarına gelen mesajları okumuştu o güne kadar. Fakat bu mesajı merak etmişti. "Okumayayım, şimdi aleyhime bir şey yazdıysa okuyunca kalbim kırılır, kadının yüzüne bakmak gelmez içimden." diye düşündü. Fakat büyük ihtimalle zaten aleyhine yazdığını düşünüyordu. Kayınvalidesi ile yıldızları bir türlü barışmamıştı.

"Okumasam da meraktan çatlarım." diye düşündü ve mesajın üzerine tıkladı.

Oğlum, balım!

Sana bunları yazsam mı diye çok düşündüm. Bir yuva kurdun, mutlu ol isterim; fakat bir erkeğin de karısının onun ardından ne dolaplar çevirdiğini bilmesi lazım. Karının internetteki arkadaşlık sayfasını senin için her gün takip ediyorum, biliyorum senin işin çok, vaktin yok. Sayfasında gerekli gereksiz bir sürü şey paylaşıyor. "Hadi gençtir, hata yapar." diye onları sana hiç söylemiyorum, aranızı bozmak istemem. Fakat dün yazdığını mutlaka bilmen lazım diye düşündüm.

Gereksiz arkadaşlarından biri, Leylâ adındaki bir psikologun evlilik hakkındaki bir yazısını paylaşmış. Seninki de altına yorum yapmış. "Aslında hepimizin evliliklerimizi canlandırmak için arada bir yardım almamız lazım. Ben de Fatih'e, evlilik danışmanlığı yapan bu psikologa biz de gidelim diyorum..." demiş.

Bu ne demek yavrum, bu ne demek? "Bizim evlilik ölmüş, canlandırmak için akıl doktoruna gitmek lazım." demiş. Kadına bak, sosyal ağlarda, "Mutsuzum!" diye ağlıyor.

Aman evladım, sakın ola onun sözüne bakıp psikologa, danışmana falan gitmeyesin, kendi gitsin. Başka bir yorumunda, "Bugünlerde içim sıkılıyor." demiş. Hiç olmazsa kendi derdini anlamış. Ben biliyordum zaten karının ruh hastası olduğunu. Geçenlerde size yemeğe geldiğimde o sofrayı hazırlarken ofladı pufladı, derin derin nefes aldı. Ben de ben geldim diye yapıyor sandım. Şimdi anladım ki kızın içi daralıyor, nefes alamıyor, ruh sıkıntısı var.

Ben zaten ondan uzun zamandan beri şüpheleniyordum. Bazen bir bakıyorsun mutlu, şarkı söylüyor; bir bakıyorsun surat bir karış oturuyor. Yok, evladım, yok, bu kadın normal değil. Bunu tedavi ettirmek lazım kuzum.

Amma sana da yazık yavrum, bu akıl hastalığı kolay tedavi olan bir şey değil. Biliyorsun, benim dayımın oğlu Abidin'i kaç seneden

beri tedavi ettiriyorlar ama adam iyileşemedi. Ömrünü bununla mı geçireceksin? Gönderelim, anası tedavi ettirsin.

Torununa ben bakarım. Zaten evde sıkılıyorum, vakit geçiremiyorum. Baban öldükten sonra yalnız kaldım. Gerçi rahmetli huysuzdu, hiç anlaşamazdık ama olsun, yine de can yoldaşıymış. Kız kardeşin yan dairede oturuyor ama bana bir faydası yok. Oğlu kazık kadar oldu, daha sevilecek zamanı kalmadı.

Bunları niye söylüyorum yavrum, kendim için değil. Hani bu kadını çekemem dersen çocuk ne olacak, nazlı anama yük olacak diye düşünme balım. Ben senin ciğerini kendi ciğerimin yerine koyarım. Sana da yavruna da gül gibi bakarım.

Bunları yazdım sana ama sakın üzülmeyesin bir tanem. Gönder karını anasına, tedavi ettirsinler, onların cezasını sen niye çekesin? Sen yardım cemiyeti misin? Güzel gözlerinden öperim canım oğlum.

Reyhan donup kaldı bilgisayarın başında. Kayınvalidesinden bu kadarını beklemiyordu. "Bir psikologa gitmek lazım..." cümlesinden yola çıkarak kadın onu akıl hastası ilan edip çıkmıştı. Evlendiği günden beri onları kıskandığını biliyordu. Onun yanında kocası ile yan yana otursalar, "Büyüklerin yanında ayıp, öyle oturulmaz, biz böyle gördük..." deyip ayrı oturmalarını isterdi. Fatih' e aşırı bir düşkünlüğü vardı. "Evlendirmeseydin canım, zorla mı aldık elinden, sen gelip beni ailemden istedin..." diye sinirle söylendi.

Kocasını düşündü. Acaba annesinin bu yazdıklarını okuyunca ne yaptı? Başka bir zaman başka şeyler yazmış mıydı acaba?

Adres çubuğuna kayınvalidesinin adını yazınca daha önce gönderdiği mesajlar ekrana geldi. Bir mesajını daha açtı.

Kuzum, bu karının benimle derdi ne, bilmiyorum. Dün sizin evde salonda uyuyup kalmıştım. Gelip camı açıp gitmiş, üşüteyim diye. Ben hasta olsam ona ne faydası var, bilemedim ki? Ama ben biliyorum, onun derdi beni hasta etmek değil, öldürmek... Geçenlerde

hapşırmıştım, "Çok yaşa!" demedi bana. Bu kadın bizim sevgimizi çok kıskanıyor.

"Cadıya bak yaa!" diye söylendi Reyhan. O uyurken camı ben açmadım ki, cam açıktı zaten, örtmeden uyumuş, ben de hava gelsin diye kapamadı zannetmiştim de yine de üşümesin diye üzerine battaniye örtmüştüm. Böyle düşündüğünü bilseydim balkon kapısını da açar cereyanda bırakırdım.

Reyhan başka bir mesaj daha açtı.

Balım, hayatta en çok istediğim, gelinimle anne-kız gibi olmaktı fakat senin karın beni hiç sevmedi. Arkadaşlık sitesinde annesine, "Canım annem, bir tanem..." yazıyor, bana gelince sadece "Anne" diyor. Yok, yok, ne yaparsam yapayım, sevemedi bu kız beni. Geçende annesinin doğum günü vardı. Aman aman, ana da ana olsa bari. Ne methiyeler düzmüş neler... Benim doğum günümde de kuru kuru, "Doğum günün kutlu olsun, ellerinden öperim..." yazmış. Elime kurban ol! Oğlumun hatırı olmasa ben sana ayağımı bile öptürmem.

"Ayağını öptürmezmiş. Kendini ne zannediyorsa? Bittin kadın benim için artık. O elini öpen gelini de bulamayacaksın artık. Torununun da benim de yüzümüzü göremeyeceksin. Daha ne fitne fesat şeyler yazdı acaba?" diye bir mesaj daha tıkladı.

Anasının Aslanı,

Karının arkadaşlık sayfasında erkek arkadaşları da var. Haberin olsun. Evli kadına yakışır mı hiç? Yok eniştem, yok amcamın oğlu, yok dayım, yok okuldan hocam. Huylandım oğlum ben. Nasıl söylesem bilmiyorum ama bu kadın sağlam ayakkabıya benzemiyor.

Alçak kadın! Bana neler söylemiş... Hırsla başka bir mesaj daha açtı.

Ah evladım, sana görgülü, kibar yerden kız almadık. Dün misafirlerim vardı, seninki güya yardıma geldi. Kahve yaptı misafirlere. Allah seni inandırsın, tepsiyi getirip kahveyi bir ikram edişi var-

dı, ben diyeyim odun, sen de direk. Bir parça bükülmedi. Misafirler ellerini yukarı uzatıp zor aldılar kahveyi. Nasıl utandım bilemezsin. Elkızı işte insanı böyle utandırırmış.

"Yuh!..Yazıklar olsun sana kayınvalide!. Misafirin geldi diye yardıma geldim, arkamdan söylediklerine bak."

Sonra kendi kendine kızdı. "Sen onu arkadaş listene alırsan olacağı bu tabii." diye söylendi. Hemen arkadaşlık sayfasını açıp kayınvalidesini arkadaşlıktan çıkardı. "Bakalım bundan sonra nasıl takip edeceksin?" diye sinirle kapadı sayfasını.

O sırada kapı çaldı, kocası gelmişti fakat yerinden kalkıp kapıyı açmadı. Fatih anahtarla açıp içeri girdi. Reyhan'ı salonda kucağında bilgisayar, bir karış suratla otururken görünce bir tuhaflık olduğunu anladı.

"Hayırdır canım, ne oldu?"

"Sevgili annenin sana benim hakkımda yazdığı mesajları okudum."

Fatih'in yüzü bir an gölgelendi. Karısı bugüne kadar böyle bir şey yapmamıştı. İşi şakaya vurmaya çalıştı:

"Kocana gelen mesajları okuman çok ayıp, biliyorsun değil mi?"

"Dalga geçme Fatih. Bitti annen artık benim için. Fesat kadın. Bundan sonra onun yüzünü bile görmek istemiyorum."

Fatih onun kucağındaki bilgisayarı alıp masanın üstüne koydu ve yanına oturdu.

"Bak tatlım, ben evlenirken sana demiştim, 'Annem bana çok düşkündür, seni kıskanabilir.' diye, öyle değil mi?"

"Evet demiştin ama bu yaptıkları kıskançlıktan da öte. Beni yerin dibine batırıp batırıp çıkarmış."

"Dikkat ettin mi, ben o mesajların hiçbirine cevap yazmış mıyım?"

"Yok, senin cevap yazdığını hiç görmedim."

"Boş yere üzülme. Ben o mesajların hiçbirini ciddiye almıyorum, yazdıklarına da inanmıyorum. Hatta hayretle okuyorum, 'Bunları benim annem mi yazmış?' diye. Annem kıskançtır fakat bu kadarını ben de beklemiyordum. Onun için üzülüyorum."

Reyhan kocasının yüzüne baktı, inanmayarak,

"Gerçekten mi?" diye sordu.

"Elbette gerçek tatlım. Ne yapayım, annem o benim. Atsan atılmıyor, katsan katılmıyor. Ona göre sen oğlunu elinden alan bir düşmansın. En büyük korkusu seni çok sevip onu sevmemem. Bu yüzden de seni çok sevmeme kendince engel olmaya çalışıyor. Ben annemin hiçbir sözünü ciddiye almıyorum, lütfen sen de alma. Ben senin temiz kalbini biliyorum."

"Hiç mi etkilenmiyorsun yani?"

"Emin ol hiç. Eğer bunları okuduğun için annemle görüşmeyi kesersen beni çok zorda bırakırsın. Benim hatırım için sen de gül geç. Yaşlı bir kadının saçmalamaları, kıskançlık krizleri diye bak. Olur mu? Benim hatırım için. Seni çok seven şu adamın hatırı için."

Reyhan durdu, düşündü. Kocasına hak verdi. Kavga etse, görüşmese ne olacak? Her şey daha da kötü olacak. Mademki Fatih ciddiye almıyordu, kendisinin ciddiye alması kocasına karşı ayıp olacaktı. Hem de bu konuyu büyütüp problem yaparsa kayınvalidesinin istediği şey olacak, kocası ile arası bozulacaktı. Ona bu fırsatı vermemeliydi. Ayrıca kocasının ona güvenmesi de hoşuna gitmişti. Huysuzluğun lüzumu yoktu.

"Peki..." dedi gülerek. "Tamam, takınamaya çalışacağım. İnadına iyilik yapacağım ona. Yalnız seni kocaman kocaman tebrik ediyorum canım, öyle bir anneden doğup bu kadar sağlam bir adam olduğun için."

"Teşekkür ederim karıcığım, yalnız böyle kuru kuru tebrik olmaz. Tebrikleri bilahare alırım." dedi gülerek.

Reyhan yerinden kalktı.

"Tamam, olur. Yalnız şimdi yemek zamanı. Kocama şöyle afiyetle yemek yiyeceği nefis bir sofra hazırlayayım." deyip neşeyle mutfağa gitti.

"Diline dikkat et dişini kırmasın."
(Yusuf Has Hâcib)

Ölçü

Bekir Bey bütün dikkatini elindeki işine vermiş, pantolon dikeceği kumaşı kesmek için işaretliyordu. Kapı sesi ile başını kaldırdığında karşısında gelini Suna'yı gördü. Suna dükkâna hiç gelmezdi. Bekir Bey içinden, "Hayırdır inşallah!" dedi.

"Buyur kızım, hoş geldin." diye karşıladı. Oturması için sandalye uzattı.

Suna buz gibi bir yüz ifadesi ile yarım ağız teşekkür edip oturdu kayınpederinin uzattığı sandalyeye. Önce etrafı süzdü. Bekir Bey'in küçücük dükkânı tertipli ve düzenliydi. Kenarlardaki askılarda, diktiği gömlekler ve pantolonlar asılıydı. Ortadaki ince uzun masanın üzerinde de kesilmek üzere hazırlanmış, sabunla işaretlenmiş bir pantolon kumaşı duruyordu. Bekir Bey kendini tatsız bir konuşmaya hazırladı.

"Pek hoş gelmedim aslında."

"Bir tatsızlık var anladığım kadarıyla."

"Evet, var. Aslında belki sizinle değil de kayınvalidem ile konuşmalıydım bu mevzuyu fakat onun ne diyeceğini bildiğim için sizinle konuşmak istedim. Belki siz onu ikna edersiniz."

"Anlat bakalım kızım, yardımcı olabileceğim bir şeyse elbette olurum."

"Sabah oğlunuzla kavga ettik. Sadri bana çok ağır konuştu, böyle giderse bu evlilik bitecek."

"Allah korusun, o nasıl söz kızım?"

"Böyle giderse olacağı başka bir şey değil."

"Ne oldu anlamadım böyle birdenbire?"

"Bugün cumartesi olduğu için ikimiz de evdeydik. Sabah kahvaltıyı yaparken kayınvalidem geldi. Bir telefon açıp gelmeyi öğrenemedi kadın. Çat kapı çıkıp geliyor. Birkaç kez söyledim ama aldırış etmiyor."

Bekir Bey ve karısı birbirlerine hiç benzemezlerdi. Bekir Bey ne kadar beyefendi, ince düşünceli, mülayim bir insansa karısı da tam aksi, dediğim dedik ve patavatsız bir kadındı. Bekir Bey karısına kaç kez söylemişti, "Hanım, ayıp olur, müsait olmayabilirler, haber ver de git..." diye, fakat anlatamamıştı. "Oğlumun evi değil mi, istediğim zaman giderim, evde bulamazsam geri dönerim, ne var?" diyordu.

"Haklısın kızım, haber verse iyi olur." dedi.

"Hadi onu geçtik, daha kötüsü var. Kahvaltıdan sonra anaoğul bunlar salona geçtiler. Ben de mutfakta işimi bitirdikten sonra gerilen sinirlerimi rahatlatmak için kendime bir rezene çayı yapıp onları rahatsız etmeyeyim diye salonun balkonuna oturdum."

Bekir Bey içinden, "Ne konuştuklarını dinlemek için deseydin gelin hanım; daha doğru olurdu." dedi.

"Kayınvalidem, Sadri'den yine para istiyordu. 'Eda'nın harçlığı bitmiş oğlum, biraz para gönder kardeşine...' derken duydum. Kusura bakmayın da Eda bizim değil sizin kızınız. Biz sizin kızınızın üniversite masraflarını karşılamak zorunda değiliz."

Bekir Bey utancından kıpkırmızı oldu. Dört çocuğu vardı. En büyüğü Sadri okumuş, mimar olmuştu. Oğlunun maddi du-

rumu iyiydi. Diğer çocuklarının ikisi üniversitede, biri de lisede okuyordu. Bekir Bey'in, erkek kıyafetleri diktiği bu küçücük terzi dükkânından kazandığı ancak evini geçindirmeye yetiyordu. Çocukların okul masrafları belini büküyordu.

Sadri de ara ara kardeşlerine destek oluyordu. Bekir Bey bir kez bile oğlundan para istememişti fakat karısı, "Biz oğlumuzu ne zorluklarla okuttuk, meslek sahibi yaptık, elden mi para isteyelim, o da şimdi bize destek olsun." deyip paraya ihtiyaç oldukça oğluna söylüyordu. Sadri de annesine hiç hayır demiyordu.

Suna, söylediklerine sessiz kalan kayınpederine sinir olmuştu.

"Karınız gittikten sonra Sadri'ye, 'Bundan sonra ailene para göndermeyeceksin, düşsünler artık yakamızdan.' dedim. O da, 'Sen karışamazsın!' dedi, kavga ettik, birbirimize ağır sözler söyledik. Evlendiğimiz günden beri biz en çok bu yüzden kavga ediyoruz. Ben, 'Yardım etmeyeceksin, paramızı biriktirelim, kendi geleceğimize, çocuklarımıza yatırım yapalım.' diyorum. Sadri beni dinlemiyor. Oysa ben de çalışıyorum, Sadri'nin sizlere verdiği paranın içinde benim de hakkım var ve ben hakkımı helal etmiyorum, haram yiyorsunuz. Söyleyin karınıza bir daha bizden para istemesin!"

Suna'nın son söyledikleri üzerine Bekir Bey'in, kan beynine çıktı. Hem çok üzülmüş hem de sinirlenmişti. O, yıllarca çocuklarına helal para yedirmek için gece gündüz demeden çalışmıştı. Boğazlarından tek kuruş haram para geçmesin diye didinip durmuştu. Tok bir sesle, "Ben çocuklarıma haram yedirmedim, yedirmem de!" dedi.

Sonra sustu, konuşmadı bir müddet. Bekledi ki gelini özür dilesin ve çıksın gitsin. Fakat gelinin istediği cevabı almadan gitmek gibi bir niyeti olmadığını anladı; ayağa kalktı ve üzerinde kumaş serili masanın önünde durdu.

"Bak kızım, ben çocukluğumdan beri terzilik yapıyorum. İyi terzi demek iyi ölçü alan kişi demektir. Ölçüyü tam alıp kumaşı da

ona göre kesince o kıyafet olmuş demektir. Dikiş dikmek terziliğin en kolay kısmıdır. Fakat ölçüyü iyi almadıysan, istediğin kadar dikişi güzel yap o kıyafet sahibinin üzerinde güzel durmaz. Hele ölçüyü dar aldıysa içine girilmez. Bir daha da genişletemezsin."

"Sizden terzilik dersi almaya gelmedim..." dedi Suna sabırsızlıkla, para meselesine gelmek istediği için.

"Terzilik dersi vermiyorum zaten, anlarsan hayat dersi bu. Bir kadın olarak ölçünün manasını senin de iyi bilmen lazım. Yemek yaparken de bir malzemeyi gereğinden fazla koyarsan o yemeğin tadı kaçar, hatta yenmez olur. Yani kısacası hayatta her şeyin düzeni ve tadı ölçü iledir. Bu yüzden ağzımızdan çıkacak sözleri de ölçüp biçip, tartıp öyle çıkarırsak sonradan üzülmeyiz. Senin az önce ağzından çıkan sözler benim ölçüme uymadı, bana dar geldi, sığamadım içine."

"Tabii işinize gelmeyince içine sığamadınız. Merak etmeyin, ben ölçüp biçiyorum sözlerimi. Oğlunuzun kazancının içinde benim de kazancım var. Helal etmiyorum."

Bekir Bey laftan anlamayan gelinine bir "Lâhavle..." çekti.

"Oğlumun kazancı seninkinden fazla. Oğlum senin parandan değil kendi kazancından bize gönderiyor." diye sert bir sesle söyledi.

Suna şaşırmıştı, kayınpederinin bugüne kadar sesini yükselttiğini görmemişti.

"Nasıl ayıracak benim paramı size gönderdiğinin içinden?" diye sordu, o da sesini biraz daha yükseltti. Sesini yükseltirse kayınpederini sindireceğini düşünmüştü. Sonuçta mülayim bir insandı. Bu ani çıkışın arkası gelmez diye düşündü fakat yanılmıştı.

"Söylerim oğluma bundan sonra senin paranı eline verir, bize kendi kazancından gönderir!" dedi aynı kızgın ses tonuyla.

Suna, kayınpederinin bunu yapacağına inanmadı. İkisi de biliyordu ki Sadri karısının bu konuyu konuşmak için bile ba-

basının yanına geldiğini bilse Suna'nın bir daha yüzüne bakmaz, evliliklerini bitirirdi.

"Beni tehdit mi ediyorsunuz, ne istiyorsunuz?" diye sordu. "Tabii biz boşanırsak siz de oğlunuzun kazancını rahat rahat yersiniz."

Bekir Bey gelinin bu kadar terbiyesiz olduğunu bilmiyordu. Evlendiği günden beri kayınvalidesi ile anlaşamamıştı, aralarında epey ağız dalaşı olmuştu. Bekir Bey karısının hatalarını da görüyordu bu tatsızlıklarda. Bu güne kadar, "kadınların kendi arasındaki mesele" diyerek karısı ile gelini arasındaki problemlere hiç karışmamış, onları uzaktan uzağa seyretmişti.

Karısının o kadar şikâyetine rağmen bir gün bile gelininin arkasından konuşmamış, tam aksi, karısını sakinleştirmeye çalışmıştı. İkisi arasında geçen, ona anlatılmayan, hatta anlamadığı zannedilen pek çok şeyi de anlamamış gibi yapmıştı. O hep uzlaştırıcı olmaya çalışmıştı. Fakat bu gün gelininin suçlamaları sabrını taşırmıştı.

"Bana bak kızım, ben senin boşanmanı istesem bunun için uğraşmama gerek yok. Sen kendini boşatmak için yeterince uğraşıyorsun zaten. Geçen seneyi hatırla. Senin gereksiz kıskançlığın yüzünden az daha boşanıyordunuz. Sadri, avukata da gitmişti. Sence Sadri boşanmaktan nasıl vazgeçti?"

Suna hayretle dinliyordu kayınpederini. Bu meseleyi onlar bilmiyor zannediyordu. Suna; kocası ve iş yerindeki bir kadın arasında olan bir meseleyi yanlış anlamış, iş yerine gidip ortalığı birbirine katmıştı. Sonra ortada büyük bir yanlış anlama olduğu ortaya çıkmıştı fakat Sadri, "Beni de kendini de rezil ettin; sana artık daha fazla dayanamıyorum, ayrılmak istiyorum..." diye tutturmuştu.

Suna o zaman, "Ayrılmayalım!" diye çok yalvarmış, uğraşmıştı fakat Sadri, "Kararımdan vazgeçmeyeceğim..." deyip boşanma dilekçesi bile vermişti. O tam ümidini kesmişti ki kocası

bir gün gelip, "Sana bir şans daha veriyorum ama bir daha beni rencide edecek bir şey yaparsan bu evlilik o anda biter." demişti. Şimdi kayınpederi ne demek istiyordu?

"O zaman Sadri'yi biz vazgeçirdik. Bakma, kayınvalidenin patavatsızlıkları vardır ama kötü kadın değil. 'Yuvanızı yıkmayın oğlum!' diye çok yalvardı. Ben de tavrımı senden yana koyunca, 'Peki, sizlerin hatırı için bir daha deneyeceğim.' dedi. Sen de şimdi çıkmışsın, bizim, parasını yemek için oğlumuzun yuvasını yıkacak adi insanlar olduğumuzu söylüyorsun."

Suna fazla ileri gittiğini anladı. Kayınpederinin kızgınlıktan çakmak çakmak yanan gözleri onu korkutmuştu.

"Özür dilerim, ben galiba fazla ileri gittim, kusura bakmayın!" dedi.

"Dar kestin kumaşı, artık girdiremezsin beni içine. Çık dükkânımdan, bir daha da benimle konuşmak için asla yanıma gelme!" dedi.

Suna tekrar özür dilemek için ağzında bir şeyler gevelemeye çalıştı fakat Bekir Bey hiç dinlemedi. Dükkânın kapısını açtı, "Git, bir daha da gelme!" dedi.

Suna hemen dışarı çıktı. Bekir Bey'in sesi çok yükselince yan dükkândaki komşuları kapının önünde birikmiş olan biteni anlamaya çalışıyorlardı. Suna çabucak uzaklaştı oradan. Komşuları bugüne kadar Bekir Bey'in bağırdığını hiç duymamışlardı. "Yumuşak atın çiftesi sert olur, derler..." dedi yan dükkândaki komşusu diğer yanındaki komşusuna.

Bekir Bey, derin derin nefes alıp sakinleşmeye çalışırken Suna, "Acaba kayınpeder bu hadiseyi Sadri'ye anlatır mı?" kaygısını yaşamaya başlamıştı.

Üç kuruş para yüzünden kayınpederi ile konuşmaya gitmişti; şimdi bu mesele duyulmasın diye bir çuval dolusu para vermeye razıydı.

"El ağzına bakan, karısını tez boşar."
(Atasözü)

Haksızlık

Misafirler gittikten sonra Cevdet odadaki valizleri dış kapının yanına getirdi. Sabah erkenden karısı ile birlikte hacca gitmek için yola çıkacaklardı. Mübarek topraklara gitmek için her şey tamamdı, heyecan içindeydi. İki kızı da yatmıştı. Karısı Sibel de içerde küçük bir el çantası hazırlıyordu. Üzerlerinde hakkı olabilecek kim varsa; arkadaş, akraba, komşu helalleşmişlerdi. Cevdet kaç günden beri karısı ile de helalleşmek istiyordu fakat bir türlü cesaret edemiyordu. "Ya hakkını helal etmezse?.." diye korkuyordu. Sibel hazırladığı çantayı da kapının yanına bıraktı ve onlar yokken solmasın diye salondaki çiçekleri sulamaya başladı. Su verirken de onlarla tatlı bir ses tonu ile konuşuyor, onlara hacca gideceğini anlatıyor, vedalaşıyordu. Cevdet koltuğa oturmuş, karısına bakıyordu. Kaç günden beri düşündüğünü birdenbire söyledi.

"Biz de helalleşsek iyi olur. Bana hakkını helal eder misin?" dedi.

Sibel şaşırmıştı, ona döndü.

"Hacca birlikte gidiyoruz, biz de mi helalleşeceğiz?"

"Tabii, bizim de helalleşmemiz lazım. Kul hakkı ile hacca gitmemek gerek. On yedi yıllık evliyiz. Esas bizim helalleşmemiz lazım. Ben sana hakkımı helal ediyorum, sen de bana helal eder misin?"

Sibel durdu, düşündü. Kocasına hakkını helal etmek içinden gelmiyordu fakat şimdi, "Helal etmiyorum..." da diyemeyecekti. Dil ucu ile "Helal olsun..." dedi. Cevdet de, "Sağ ol..." deyip salondan çıktı. Sibel çiçekleri sulamayı bitirip salonda her zaman oturduğu koltuğa oturdu.

Evliliğinin ilk on beş yılı kocası ve ailesi yüzünden zehir olmuştu. Bir kaç kez boşanmaya kalkmışlar fakat çocukları düşünerek vazgeçmişlerdi. Şurada iki yıldan beri kocası ile iyilerdi. Fakat aralarında muhabbet kalmamıştı, sadece birbirlerini incitmeden yaşamaya çalışıyorlardı. On beş yılı hatırlamak bile istemiyordu. Hele ilk yılları...

Birbirlerini severek evlenmişlerdi. Evlendiklerinde ikisi de çok gençti, Sibel liseyi yeni bitirmiş, kocası ise henüz üniversiteyi bitirmemişti. Bu yüzden kayınpederinin evine gelin gitmişti. Kocası altı kardeşti ve diğerleri bekârdı. Kayınvalide, kayınpeder ve onlar da olunca evde dokuz kişi yaşamışlardı. Okul açılınca kocası İstanbul'a gitmişti, kendisi orada boynu bükük kalmıştı.

Ev genişti ve ev halkı dışında gelen giden misafirleri de hiç bitmiyordu. Kayınvalidesi bütün işleri Sibel'in üstüne yıkmıştı. Oysa evde iki de genç kız vardı. Onlar okula gidiyorlar, yoruluyorlar diye akşam bile hiçbir işin ucundan tutmuyorlardı. Anneleri de kızlarına, "Siz de yengenize yardım edin..." demiyordu. Kızlar Sibel'e yardım etmedikleri gibi bir de görümcelik yapıp onu sinir ediyorlardı. Ona ailenin hizmetçisiymiş, hatta kölesiymiş gibi davranıyorlardı.

Sibel, sabah evin temizliğini yapıp sonra da bütün gün mutfaktan çıkamıyordu. Öğle yemeği, akşam yemeği, bulaşıklar derken canı çıkıyordu. Fakat onun en çok zoruna giden, kocasının ona karşı tavırlarıydı. Cevdet geldiği zaman kayınvalidesi gelinini oğluna şikâyet ediyordu. Cevdet de işin aslını ona sormadan annesine inanıyordu, ona soğuk davranıyordu. Anne ve babasına ayıp olmasın diye ona hiç vakit ayırmıyor, yanına bile oturmuyordu. Herkes yatmadan odalarına gitmiyor, odalarına geçtiklerinde de çoğu zaman, "Yorgunum..." deyip hemen uyuyordu.

İstanbul'a giderken anne-babasına, "Karım size emanet, iyi bakın..." diyeceğine Sibel'e, "Anneme babama iyi bak..." diyordu. Ayrıca her telefon görüşmesinde, "Anneme babama iyi bak..." diye hatırlatmayı da ihmal etmiyordu.

Bütün bunlara rağmen Sibel, Cevdet'i çok özlüyor; İstanbul'a giderken kocasını kapıda gözyaşı ile yollarken Cevdet ne bir tatlı söz söylüyor ne de dönüp arkasına bakıyordu. Sibel'in sevdiği adam gitmiş, yerine duygusuz, ruhsuz ve düşüncesiz bir adam gelmişti sanki.

Talebelik yılları bitip kendi evlerine çıktıklarında da aralarındaki soğukluk bir müddet devam etmişti. Tam birbirlerine yeniden alışıp araları düzelir gibi olmuştu ki Sibel hamile kalmış, Cevdet'in de askerlik işi çıkmıştı. Sibel'e de, altı aylık hamileyken yeniden kayınpederin evinin yolu görünmüştü.

Bu kez Sibel çok daha fazla zorlanıyordu. Hamileydi fakat kayınvalidesi yine bütün işleri ondan bekliyordu. Gelinine, kendi hamileyken ne kadar ağır işler yaptığını anlatıp duruyordu. Sibel hem ev halkına hem misafirlere yemek yetiştireceğim diye mutfaktan çıkmıyordu fakat kayınvalidesi bir de, "Elin ağır..." diye söyleniyordu.

Sibel doğum yaptığında da Cevdet askerdeydi. Hastaneden döndüğü ilk gün dikişlerine rağmen, "Kalk, çok iş var..." de-

mişlerdi. O da kalkıp iş yapmıştı."Şimdiki aklım olsaydı kalkmazdım..." diye düşündü. Bebeğini bile doğru düzgün emzirememişti. Bebek biraz uzun emecek olsa, "İşten kaytarıyorsun, yeter emzirdiğin!" diyorlardı. Bebeği bir gün ateşler içinde kıvranmıştı fakat hastaneye götürmemişler, "Ateş düşürücü ver, geçer..." demişlerdi; fakat aynı gün görümcesinin başı ağrımış, onu alıp hastaneye götürmüşlerdi. Ona değer vermediklerini çok belli ediyorlardı.

Cevdet İstanbul'dan gelirken ona küçücük bir hediye bile alınıyordu. Sibel'in ihtiyaçları için çarşıya çıkıp birkaç parça bir şey alsalar kayınvalidesi söyleniyordu. Cevdet de hemen, "O aldırdı..." deyip suç işlemişler gibi Sibel"in üstüne atıyordu.

Askerlik bitip yeniden evlerinde yaşamaya başladıklarında da Cevdet annesinin sözlerinin büyüsünden kurtulamıyordu. Annesi sürekli, "Karın çok müsrif..." dediği için Sibel ne alsa Cevdet burnundan getiriyordu. Kocası boğazlarına zor yetecek kazancını, annesi, "Biriktirin, ev alın, araba alın..." dediği için biriktirmeye çalışıyor, evin zaruri masraflarında bile Sibel'e kızıyor, bağırıyordu. İki kızını Sibel büyütmüştü. Cevdet hafta sonu evde olsa bile bir gün çocuklarını doktora götürmemişti.

Çok gözyaşı dökmüştü Sibel, çok ağlamıştı. Cevdet'de son iki yıldan beri iyi yönde bir değişme vardı. Artık kuruş kuruş para hesabı yapmıyor, ona ve çocuklara ihtiyaçları için yeterli parayı söylenmeden veriyordu. Annesinin hâlâ bitmeyen şikâyetlerini ciddiye almıyor, bu yüzden Sibel'e eziyet etmiyordu. Fakat on beş yıl sevgisizlik ve aşağılanma ile geçmişti. Cevdet'i biliyordu; iyi insandı. Annesinin sözüne bakmasaydı o zor günleri yaşamayacaklardı.

Fakat bir erkek olarak karısına sahip çıkması gerekmez miydi? O kayınvalidesinde kalırken kız kardeşlerine, "Benim

karım sizin köleniz değil, işleri hep birlikte yapın." diyemez miydi? Annesi her fırsatta onu şikâyet ettiğinde ona inanmak zorunda mıydı? İnsan biraz duruma bakıp ona göre değerlendirme yapmaz mıydı?

Kayınvalidesi yıllarca Sibel'in ailesinin düğünde ona takmalarını istediği takıların lafını etmiş, dünürlerinin arkasından konuşup durmuştu. O, Cevdet'in ailesine çok hizmet etmişti fakat kayınvalidesi de kocası da onu hep mecbur görmüşler, bir teşekkür etmemişlerdi. Cevdet onu korumamıştı. Sibel kayınvalidesini affetmişti, kin tutup kalbini kirletmek istemiyordu fakat Cevdet'i affetmek zor geliyordu. Çünkü Cevdet onu sevgisiz bırakmıştı. Bir gün candan sarılmamıştı, gülen gözlerle bakmamıştı ona, iki kişilik yalnızlığa mahkûm etmişti onu.

Sibel geçmiş günlere dalmıştı ki Cevdet tekrar yanına geldi. Karısının dil ucu ile söylediği "Helal olsun..." sözü içine sinmemişti.

"Biliyorum, gönülden helal etmedin. Haklısın da. Annemin sözüne bakıp sana çok zulmettim. Hatamı anladım ama geç oldu. Şimdi geçmişi değiştiremem, fakat hatalarımı telafi etmek için yapabileceğim ne varsa yapmaya razıyım. Yeter ki sen bana gönülden hakkını helal et. Sen gönülden helal etsen bile ben zaten bunun vicdan azabını hep çekeceğim."

Sibel bir müddet sustu. İki yıldan beri kocasındaki değişikliği fark ediyordu ama kocası ilk defa hatasını kabul ettiğini söylüyor ve samimi şekilde pişmanlığını dile getiriyordu. Hatasını telafi etmek isteyen kocasına ikisi için şans vermeliydi. Ayağa kalktı, elini uzattı. Cevdet elini tuttu. "Gönülden bir helallik istiyorsan gönlümü yeniden kazanmalısın. Sevgisiz geçen on beş yıla karşılık ömrümüz olursa sevgi dolu bir on beş yıl istiyorum..." dedi. Cevdet karısına sıkıca sarıldı. "Gön-

lümü gönlüne katacağım ve sevgimle sarıp sarmalayacağım seni. Ayrıca bu bir ceza değil, benim için büyük bir zevk olacak!" dedi. Ertesi sabah karı koca kuşlar kadar hafiflemiş gittiler mukaddes topraklara.

"Bir avuç sabır bir kova beyinden üstündür."
(Hollanda Atasözü)

Gelinlik

Cep telefonundan, "Beş kadın bir aradaysa ve hiç kimse konuşmuyorsa orada gerçekten kötü şeyler oluyordur." diye yazıp sosyal medya adresini kapattı Sermin. Gerçekten bir genç kız için olabilecek en kötü şeylerden biri oluyordu o gün Hazal için. Arabada bir ölüm sessizliği vardı. Hazal, annesi Leylâ, ablası Ceren, teyzesi Eser ve arkadaşı Sermin. Arabayı kullanan Ceren bir ara ağır havayı dağıtsın diye radyo açacak oldu fakat çıkan hareketli müzik yüzünden herkesin yüzünde oluşan memnuniyetsizliği görünce hemen kapadı.

O gün Hazal'ın düğünü olması gerekiyordu. Fakat on beş gün önce gelinlik alınırken çıkan kriz yüzünden nişan atılmış, ayrılmışlardı. Oysa davetiyeler bile dağıtılmıştı. Son on beş gün arabadaki herkes için kâbus gibi geçmişti. İki gün öncesine kadar karşı taraf pişman olur da barışma ihtimali olur mu diye beklemişler, nişanın atıldığını kimseye duyurmamışlardı.

İki gün önce artık dördü davetiye yolladıkları kişileri tek tek arayıp düğünün iptal olduğunu söylemişlerdi. Büyük bir şaşkın-

lıkla neden iptal olduğunu soranlara tabii hiçbiri ayrılık sebebini anlatamıyordu. "Çok anlaşmazlıklar vardı, sonradan tatsızlık olacağına şimdiden bitirmek en iyisi olacak, diye düşünüldü..." deyip karşı tarafın daha fazla soru sormasına fırsat vermeden telefonları kapatmışlardı.

Bugün de üç hafta önce dayayıp döşedikleri evden Hazal'ın çeyizini toplamaya gidiyorlardı. Annesi Hazal'ın gelmesini istememişti fakat Hazal geleceğini öyle kararlı bir şekilde söylemişti ki annesi sözünü bir daha söyleyememişti.

Kaç günden beri Hazal'ın ağzını bıçak açmıyordu. Ne kadar büyük bir acı çektiği güzel yüzünden anlaşılıyordu. Apartmana girip dairenin önüne geldiklerinde Hazal çantasından anahtarı çıkarıp kapıyı açtı. Sessizce girdiler içeri, bir suçlu gibi, eşyaları paketlemek için getirdikleri kolileri hole koydular.

Hazal önce salona gitti, diğerleri de peşinden geldiler. Evi döşedikleri gün geldi Hazal'ın aklına. Yine hep birlikte gelmişlerdi ev döşemeye. Tabii o zaman neşeleri yerindeydi, güle oynaya döşemişlerdi evi. O zaman eşyalar pırıl pırıldı, âdeta ona gülümsüyordu; şimdi ise sanki eşyalar acısına ortak olmuş, ağlıyorlardı. Hazal bütün odaları tek tek dolaştı.

Yoktu bu acının tarifi. Bütün eşyaları o zaman nişanlısı Mehmet ile dolaşıp birlikte almışlardı. Eşyaların hepsi en kalitelisinden seçilmişti. Ev o kadar güzel görünüyordu ki evi bozup dağıtmaya hiç kimsenin eli gitmiyordu; fakat bir yerden başlamak gerekiyordu. Leylâ Hanım mutfağa gitti ve mutfak masasının üzerindeki el işi masa örtüsünü toplayıp katladı. Diğerleri de raflardaki tabakları indirirken Hazal girdi mutfağa. "Ellemeyin, dağıtmayın evimi" diye bağırmaya başladı. Hepsi donup kalmıştı, ne diyeceklerini bilemediler. Annesi ağlamaya başladı.

"Üzülme güzel kızım, sana çok daha güzel bir ev döşeyeceğiz inşallah. Senin kıymetini bilmeyen o aile üzülsün."

"Ne kıymeti anne yaa, ne kıymeti? Güzelliğimden başka bir malzemem yok. O da Şekil A'da görüldüğü gibi her zaman işe yaramıyormuş. Mehmet de ailesi de kirli bir mendil gibi buruşturup attılar beni. Hani ayrıldığım gün, 'Çok pişman olacaklar, gelip kapımızda yatacaklar...' diyordun, ne oldu? Pişman olmadıkları gibi bizim gönderdiğimiz aracıya da kayınvalide, 'Biz Hazal'ın şımarıklığına daha fazla dayanamayız, iyi kurtulduk!' demiş."

"Ne demek 'Güzelliğinden başka malzemem yok?' Üniversite diploman var elinde, kapı gibi."

"Git anne yaa!" dedi sandalyeye otururken. "Diploma bana mutluluk mu verecek? Diplomalı kız çok bu devirde..."

"Fakat senin kadar güzeli az bulunur kızım. Hem yüzün çok güzel hem de tipin çok güzel. Boy, bos, endam, manken gibisin. Bebekliğinden beri gören bir daha bakardı. Onlar seni bıraktıkları için aptallıklarına yansınlar."

Elindeki tabakları sert bir şekilde tezgâhın üstüne koyan ablası Ceren,

"Hazal, sen aslında bunu hak etmiştin..." dedi, buz gibi bir sesle. "Şimdi de neticesine katlanacaksın."

Ceren'in sözleri ortaya bomba gibi düştü.

Annesi Ceren' e bağırdı.

"Sen ne diyorsun kızım kardeşine, ne demek hak etmişti, bunu nasıl söylersin?"

"Söyle söyle!" diye bağırdı Hazal. "Boşalt içini!.."

"Bu eşyalar alınırken anne- kız bir olup Mehmet ve ailesinin burnundan getirmediniz mi? Her şeyin en pahalısından aldırıp adamların bütçesini zorlamadınız mı? Sen kayınvalidenin beğendiği bütün eşyalara burnunu kıvırıp kadına, 'Lütfen siz karışmayın, bu eşyaları ben kullanacağım...' demedin mi? Kadın tatsızlık çıkmasın diye bütün saygısızlıklarına sessiz

kalmadı mı? O sustukça sen kendini bulunmaz Hint kumaşı zannetmedin mi?"

Annesi itiraz etti:

"Ne yapacaktı ya, hep kayınvalidesinin beğendiği eşyaları mı alacaktı?"

"Kadın 'Benim beğendiklerimi al...' demedi zaten; sadece onların bütçesine uygun olanlar içinden seçsin istedi. Kullanacak olan sensin, anladık da parayı ödeyecek olanlar da onlar. İnsan biraz karşı tarafı düşünür. Zaten her şeyin en iyisinden aldılar fakat sen abarttıkça abarttın. Bir kez uyaracak oldum; bana, 'Sevgili kardeşim, seni anlıyorum, sana bu kadar kalitelisi alınmadı diye kıskanıyorsun...' dedikten sonra bir daha karışmadım."

Annesi hâlâ savunmadaydı.

"Evlenirken eşyalar bir kez alınır, iyisi olsun dedik, bu suç mu?"

"Demek ki bu kural her zaman geçerli değilmiş. Bak, Hazal bir daha nişanlanınca mecburen bir daha alınacak. Ayrıca ben on yılda kaç tane eşyamı değiştirdim. Niye bir daha alınmasın ki?"

"Senin eşyaların kötüydü, o zaman beni dinlemedin, kaynanan ne gösterse ondan aldın. Mecbur değiştirecektin."

"İyi ki seni dinlememişim anne. Seni dinlesem ben de evde kalırdım. Ayrıca demek ki eşyalar zamanla değiştirilebilirmiş. Kocam ve ailesi benim için salon mobilyalarından, halıdan, perdeden, altından daha kıymetli. Ben onlara değer verdiğim için onlar da bana değer veriyor. Senin küçük, şımarık, güzel kızın gibi kayınvalideme saygısızlık yapmadım."

"Onlar saygısızlığı hak etmişlerdi." dedi annesi. "Sesimizi çıkarmasak bizi ezeceklerdi."

"İyi, sesinizi çıkardınız ne oldu? Kendi kendinizi ezdiniz. Mehmet gibi bir delikanlıyı kaçırdınız. Bakalım tekrar onun gibisini bulabilecek misiniz? Ne olurdu sanki o gün Hazal ilk giydiği, hepimizin beğendiği, kendine de çok yakışan gelinliği alsaydı?.. Prenses gibi olmuştu. Kendi de beğenmişti ama sonra o çok pahalı gelinliği görünce, 'İlla bunu istiyorum!' diye tutturdu."

Teyzesi de Ceren'e hak verdi.

"Bence de Hazal yanlış yaptı o gün. Tek bir gün giymek için ne gerek var o kadar pahalı gelinliğe? İsraf haram. Ayrıca gelinlik yüzünden bozulmadı bu iş bence, sen kayınvalidene saygısızlık yaptın o gün. Kayınvaliden, 'Bir gün giymek için bu kadar para vermeye ne gerek var?' deyince, 'Siz karışmayın, Mehmet'le biz karar vereceğiz..' demen de Mehmet'e çok dokundu. Hatırlarsan sana ilk söylediği şey, 'Annemle konuşurken saygılı ol.' sözü oldu."

Sermin de cesaret bulmuştu konuşmalardan.

"Arkadaşım, bence de teyzen ve ablan haklı. Ne demek, 'Bu gelinliği almıyorsanız düğün kalsın...' demek?.. Sen önce kayınvalideni tersleyip sonra da öyle deyince Mehmet de, 'Kalsın o zaman..' dedi. Sonra da geri adım atmadın."

Hazal bas bas bağırmaya başladı.

"Demek suç bende... Peki, orda niye beni uyarmadınız? Böyle yapma demediniz? Siz ne biçim akrabasınız, ne biçim dostsunuz? Gidin, hiçbirinizi görmek istemiyorum!"

Hepsi şaşırmıştı.

"Eşyaları toplayıp gideceğiz." dedi teyzesi. "Kayınvalidene, 'Bugün alacağız eşyaları.' dedik. Enişten de akşamüstü kamyon getirecek."

"Anlamadınız herhalde!" diye bağırdı. "Gidin diyorum, gidin; son kez beni evimde yalnız bırakın."

Hazal gitti, dış kapıyı açtı.

"Gidin!" diye tekrar bağırdı.

Annesi diğerlerine,

"Siz gidin, ben yanında kalırım." dedi.

"Seni de istemiyorum anne, sen de git!" diye bağırdı. "Hep senin yüzünden bu hâllere düştüm. 'Takıyı çok iste, eşyanın en iyisini aldır, seni ezmelerine izin verme...' diye diye daha kurulmadan yuvamı başıma yıktın. Kayınvalideme laf söyleyince hoşuna gidiyordu, al işte, kadın en son dayanamadı. Sensin anne, sebebim sensin. Git, seni görmek istemiyorum!"

Annesi ağlayarak en önden çıktı; sonra da diğerleri çıktılar. Hazal arkalarından kapıyı hızla çarptı. Yatak odasına gidip kendini yatağın üzerine atıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. On beş günden beri ilk defa ağlıyordu. Düne kadar hâlâ ümidi vardı. "Mehmet benden vazgeçemez, arar, barışalım der..." diye.

Gerçi Mehmet onun telefonlarını açmamış, mesajlarına bile cevap yazmamıştı ama yine de ümidini kesmemişti. Birbirlerini çok seviyorlardı. Mehmet ona hayran gözlerle bakıp, "Bu kadar güzel bir karım olacağına inanamıyorum." diyordu. Mehmet de yakışıklıydı; herkes onları birbirlerine çok yakıştırıyordu. Böyle ayrılamazlardı, kimse evini dağıtamazdı.

Mutfağa gitti, annesinin topladığı masa örtüsünü tekrar serdi. Raflardan tezgâhın üzerine indirilmiş tabakları yerine koydu.

Hiç kullanmadığı çaydanlığını hiç kullanmadığı ocağın üzerine koyup kendine çay demledi. Bir yandan da hıçkıra hıçkıra içini çekiyor, "Ben mutfağımda kocamla bir çay bile içemedim, bir bardak çay bile içemedim!" deyip ağlıyordu. Oysa bu masada kocasına çok güzel kahvaltılar hazırlamayı hayal etmişti.

"Aptallık etmeseydim bu gece karı-koca olarak bu evde olacaktık." diye inledi. Telefonu eline aldı, Mehmet'i aradı, "Gel,

beni sensiz bırakma" diyecekti. "Gelinlik, düğün falan istemiyorum, bir nikâh kıyalım yeter." diyecekti. Mehmet yine telefonunu açmadı. Birkaç kez aradı fakat Mehmet cevap vermiyordu. Sonra birkaç mesaj attı.

Mehmet, sadece, "Beni affet çok hata yaptım..." şeklindeki mesajına cevap verdi. Cevabında da, "Hatayı bana değil, anneme karşı yaptın..." yazmıştı sadece. Hazal defalarca mesajı okudu. "Mesajın içinde bir mesaj var." diye düşündü en son. Mesajı anlamıştı. Hemen Mehmet'in annesini aradı. Bütün içtenliği ile ağlayarak, "Beni affedin, size karşı çok terbiyesizlik ettim, yaptıklarıma çok pişmanım, bana bir şans verirseniz size iyi bir gelin olmaya çalışacağım..." dedi.

Kadın çok şaşırmıştı. Burnundan kıl aldırmayan Hazal'ın özür dilemesini hiç beklemiyordu. O da oğlu için üzülüyordu. Mehmet'in Hazal'ı çok sevdiğini biliyordu. Ayrıldıklarından beri oğlunun da yüzü pek gülmüyordu. "Hatasını anladığına özür de geldiğine göre sevenleri ayırmaya gerek yok..." diye düşündü. "Tamam, ben oğlumla konuşurum." dedi.

O andan sonra Hazal'a zaman hiç geçmiyor gibi geldi. Elinde telefon, Mehmet arar mı diye beklemeye başladı. Dakikalar geçtikçe Mehmet'in aramasından ümidi kesmeye başladı. "O bana çok kızdı, şimdi annesi 'Affet...' dedi diye beni affedecek mi ki?" Böyle, kendi kendine konuşup durdu. Bir erkek annesini bu kadar dinler miydi? "Demek ki dinlemiyormuş, demek ki ayrılık sebebi annesine yaptığım saygısızlık değilmiş..." diye düşünürken telefon çaldı. Arayan Mehmet'ti. "Nikâh saatimize iki saat var, seni almaya geliyorum." dedi. Hazal mutluluktan çıldıracaktı.

Kayınvalidesini arayıp teşekkür etti. Elini yüzünü yıkadı, kendine çekidüzen verdi. Mehmet'in onu güzel görmesini istiyordu. Gelinlik falan umurunda değildi. Üzerindeki kıyafetle gidecekti nikâha.

İki saat sonra nikâhları kıyılmıştı. Hazal nikâhtan sonra ablasını aradı. Ona, hatasını gösterdiği, gözünü açtığı için teşekkür etti, olanları anlattı. Ablası çok mutlu olmuştu da annesi pek sinirlenmişti bu işe. "Arayıp onlardan özür dilediğine inanmıyorum. Bu kızın hiç gururu kalmamış, o güzellikle Mehmet'ten çok daha iyilerini bulurdu. Nikâha bizi de çağırmadı. Gitmiş öksüz gibi evlenmiş, onu hiç affetmeyeceğim..." deyip duruyordu.

Ceren annesine hiç cevap vermedi. Biliyordu ki ne söylese annesini ikna edemeyecekti. Ve biliyordu ki annesi ne kadar söylense de Hazal'ı affetmesi çok uzun sürmeyecekti.

"Kavuşabildiğimiz zevk ve nimetlerin hepsi dertlerle, üzüntülerle karışıktır."
(Montaigne)

Kıskanırım Seni Ben

Afra, evinin kapısına geldiğinde kendini artık bırakmış, gözyaşları sel gibi akmaya başlamıştı. İçeri girer girmez hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Evde kimse yoktu. "Annem, annem!" diye inledi.

Annesi birkaç aydan beri rahatsızdı. Önce basit bir şey zannedilmiş, basit tedaviler uygulanmıştı. Fakat bunlar iyi gelmeyince daha geniş tetkikler yapılmıştı. O sabah gelen tahlil sonuçları hastalığının ciddi ve ilerlemiş olduğunu gösteriyordu. Annesinin moralini bozmamak için bütün gün babası ve üç kız kardeş, mühim bir şey yokmuş gibi davranmak için kendilerini zorlamışlardı. Evine girer girmez artık kendini bırakmıştı.

Çocukluğundan beri annesini kaybetme korkusu yaşamıştı. Artık çocuk değildi, otuz beş yaşında, iki çocuk annesi bir kadındı. Fakat annesini kaybetmekten hâlâ çok korkuyordu.

Annesini zorlu bir tedavi bekliyordu. Önce bir ameliyat olacak, sonra de tedavi devam edecekti. Maddi manevi zorluklarla geçecek günler, aylar -belki de yıllar- onları bekliyordu.

Annesini kaybetme düşüncesi içini yakıyordu. "Hangi yaşta olursa olsun zormuş, annenin ölümü. Anneme bir şey olursa ne yaparım?.." diye düşündü.

Afra'nın gözyaşları hiç dinecek gibi değildi. "Allah'ım, annem daha elli beş yaşında, çok genç... Ne olur, ona şifa ver, iyileşsin!" diye ellerini açarak ağlaya ağlaya dua etti.

On yıl önce evlenerek baba evinden ayrılmıştı fakat annesi ve kardeşleri ile telefonla konuşmadığı tek gün olmamıştı. Haftada bir gün de mutlaka gider görürdü. Afra'ya kalsa haftada birkaç gün ailesini görmeye gitmek isterdi.

Fakat kocası Halit bir türlü onun ailesini sevmemişti, Afra'nın da ailesi ile görüşmesini pek istemiyordu. Evliliklerinin ilk yıllarında bu problem yüzünden neredeyse boşanıyorlardı. Aile büyüklerinin araya girmesiyle 'haftada bir gün' ailesi ile görüşme kararında uzlaşmışlardı. Tabii Afra'nın bu arada ailesini görmeye gideceği gün ve dönüşünde kocasının asık yüzüne de tahammül etmesi gerekiyordu.

Kocasının maddi durumu iyiydi; ailesinin ise o kadar iyi değildi. Babası esnaftı, kazancı fena değildi; fakat anne-babası hiç birikim yapmamışlardı. Yemeyi, gezmeyi, harcamayı seviyorlardı. Afra, kocasının zengin değiller diye onları hor gördüğünü düşünüyordu. Çünkü onun ailesine olan bu aksi tutumunun başka bir açıklamasını bulamamıştı. Ailesi iyi insanlardı ve damatlarına karşı hiç kötü bir davranışları olmamıştı.

Afra epey ağladıktan sonra kalkıp mutfağa geçti. Canı ne bir şey yapmak ne de yemek istiyordu fakat kocası için yapması gerekiyordu. Oğulları o gün kuzenleri ile görüşmek için amcasının evine gitmişlerdi ve gece orada kalacaklardı. Afra mutfağa yeni girmişti ki kocası Halit geldi.

"Hoş geldin!" diyen karısının şişmiş gözleri dikkatini çekti.

"Ne oldu, niye ağladın?" derken Afra bir fasıl daha ağla-

maya başladı. Bir yandan da dolaptan yemeklik malzemeler çıkarıyordu.

"Ne yapacağımı bilemedim, akşam yemeğine ne yapsam?" dedi burnunu silerken.

Halit, bir yandan ağlarken bir yandan yemek yapmaya çalışan karısına şaşkınlıkla baktı. Sonra kolundan tuttu, onu mutfaktan çıkardı.

"Ağlayan bir kadının elinden hiçbir şey yemek istemiyorum. Arasaydın yiyecek bir şeyler alır gelirdim. Gel otur, önce otur ve ne olduğunu bana anlat." dedi.

Salondaki koltuklara karşılıklı oturdular. Afra hiç konuşmuyor, sadece ağlıyordu. Halit, burnunu çekerek ağlayan karısına kâğıt peçete verdi.

"Şimdi ağlamaya biraz ara verip anlatır mısın?"

Afra sakinleşmeye çalıştı, derin derin nefes aldı.

"Annem çok hasta, ölüyor!" derken yeniden ağlamaya başladı.

Halit onun sakinleşmesini bekledi. Afra biraz daha ağladıktan sonra mevzuyu anlatmasını sabırla bekleyen kocasına son tahlilleri ve doktorun söylediklerini anlattı.

Halit de çok üzülmüş görünüyordu.

"İyileşir inşallah, tedavi için elimizden geleni yaparız. Annen gayretli kadındır, pes etmez hemen. Hastalıkla mücadele eder. Baban ve sizler de moralinizi yüksek tutun ki ona destek olasınız."

Afra, ailesine karşı soğuk duruşu yüzünden kocasına kırgın ve kızgındı.

"Senin için öyle söylemesi kolay. Zaten annemi sevmezdin, mutlu olmuşsundur!" dedi.

Halit karısının sözlerine üzülmüştü.

"Demek ki sen beni hiç tanımamışsın." dedi.

"Sen değil misin annemle çok görüşmemi istemeyen? Kırk yılda bir annemlere giden?"

"Benim derdim annenle değil ki seninle. Severim ben anneni."

"Benimle ne derdin var peki, annemle ilgili olan?"

Halit, karısının sorusuna cevap vermedi.

"Sen bunları boş ver şimdi. Mühim olan, annenin iyileşmesi. Önce ona sahasında uzman, iyi bir doktor bulalım, ameliyatını o yapsın. Annenin tedavisi ile ilgili masrafları ben üstlenirim, onlar zorlanmasınlar ama annen duymasın. Babanla biz hallederiz. Sen de bu günlerde annenin yanında ol, istediğin zaman gidebilirsin."

Afra kocasının bu anlayışlı ve yardımcı olan tutumuna çok şaşırmıştı.

"Tamam, alakan için çok teşekkür ederim. Fakat sebebini açıkla."

Halit cevap vermedi, bu mevzuda konuşmak istemiyordu. Afra çok ısrar etti.

"Onları seviyorum ama onlara gıcık oluyorum, bu yeterli mi?"

"Hayır, tabii ki yeterli değil, neden gıcık olduğunu da söyle."

Halit bir müddet yine cevap vermedi fakat Afra kocasının ailesi ile derdinin ne olduğunu öğrenmeye kararlıydı.

"Senin onlara olan sevgini kıskandım galiba."

Afra kocasının verdiği cevaba çok şaşırmıştı.

"Nasıl yani, kıskandın mı? Bu cevaba inanmam işte. Beni bir erkekten kıskansan anlarım ama onlar benim ailem. Ayrıca sen kıskanç biri değilsin ki. Ben senin hiç kimsenin hiçbir şeyini kıskandığını görmedim. Hayır, doğru cevap bu olamaz."

"Başka cevap yok. Kıskandım. Annem, babam, kardeşlerim deyince gözlerin ışıldıyor, onları görünce çok mutlu oluyorsun. Elbette onları seveceksin ama ben en çok beni sev, istedim. Beni görünce gözlerin ışıldasın istedim. Sen annenlere uça uça gidiyorsun, onlardan dönerken ise kanadı kırık kuş gibi geliyorsun eve."

"Bunun için mi yasak koydun yani?"

"Hele evlendiğimiz ilk zamanlar ne çok kıskanmıştım. Sanki hiç oradan gelmek istemiyordun. Beni de hep götürmek istiyordun ama oraya gidince beni âdeta unutuyordun. Varsa yoksa ailendi. Sen onlarla konuşurken sana bakıyordum. Benim yanımda hiç o kadar şen şakrak ve mutlu olmuyordun. Belki de benim suçumdu, seni mutlu edemedim ama onları da kıskandım işte."

"Hayır, böyle düşünme. Ben seni seviyorum, mutluyum ben seninle."

Halit devam etti. Madem mevzu açılmıştı, içinde ne varsa söylemeye karar verdi.

"Annenlerden gelince bile hep onlardan bahsediyordun. Onların yaptığı her şey senin için çok değerliydi. Onların sana, bana ya da torunlarına aldığı küçücük hediyeleri anlata anlata bitiremiyordun. Sanki bize dünyayı bağışlamışlar gibi. Fakat benim sana aldığım şeylere pek değer vermiyordun."

"Senin aldıkların da benim için değerli."

"Ayrıca benim aileme gideceğimiz zaman âdeta yüzün kararıyor. O kadar gönülsüz oluyorsun ki. Babamı seviyorsun ama annemi hiç sevmediğini biliyorum. Sen benim annemi sevmedin ama benim senin anneni sevmemi bekledin, bunun için bana kırıldın. Benim sana ne kadar kırıldığımı hiç düşünmedin."

Kocası konuşurken Afra'nın gözlerinin önünden pek çok şey geçiyordu. Kayınvalidesine giderken nasıl bir yüz ifadesi ile gitmiş olabileceğini gözünün önüne getirmeye çalışıyordu.

"Biliyorum, bizimkiler seninkiler gibi incelik bilmezler, hediye almayı düşünmezler. Sen annenlerin aldığı her hediyeyi gösterdikçe ben bizimkilerin kabalığını hatırlayıp sizinkilere iyice gıcık oldum."

"Benim, 'Senin ailen kaba, bak hiçbir şey almıyorlar...' gibi bir düşüncem hiçbir zaman olmadı."

"Bana mesaj öyle geldi. Senin yüzünün asılması için annem hakkında benim iyi bir şeyler anlatmam yetiyor. Annem hakkında bir şey anlatırken senin yüzün ekşiyor."

"Hayır, çok abartıyorsun. Ben annenden nefret etmiyorum. Tamam, birbirimizden pek hoşlanmadık ama senin söylediğin gibi de değil."

"Aynen öyle, sen yüzündeki ifadenin farkında olmuyorsun ama ben görüyorum. Bir gün de 'Annemlere gidelim...' deyince yüzün asılmış olmasaydı; bir gün de daha gitmeden, 'Ne kadar kalacağız, kaçta döneriz?' diye hesap yapmamış olsaydın ne iyi olurdu..."

Afra, yaptığı sıradan şeylerden kocasının bu kadar etkilenmiş olmasına şaşırdı.

"Sen de her şeyi kötüye yormuşsun." dedi.

"Bunların hiçbirini annenlere giderken yapmadın. Onlarla az görüşmeni isteyince ayrılmaya kalktın. O zaman senin yanında ne kadar değersiz olduğumu gördüm."

"Hayır, ama sen de her şeyden mana çıkarmışsın."

"Hatırlıyor musun, 'haftada bir görüşme' kuralı koymadan önce yurtdışına gitmiştim, bir ay kalmıştım, sen de ailenin yanında kalmıştın. Her telefonda sesin o kadar mutlu geliyordu ki. 'Bizi merak etme, burada çok iyiyiz, rahatız; oğlumuzun da keyfi yerinde, onunla çok güzel ilgileniyorlar.' deyip duruyordun. Bir ay sonra bile, 'Yeter artık gel, seni özledim, evimizi özledim, annemlerden bıktım.' demedin. Yalan da olsa deseydin."

"Böyle düşüneceğin hiç aklıma gelmedi ki..."

"Yani sen sebep oldun bu kıskançlığa aslında. Hatta o yurtdışı gezisinden bir an hiç dönmemeyi bile düşündüm. Senin annenlerin yanındaki keyfini bozmamak için... Döndükten sonra da bir ay boyunca annenlerde neler yaptığınızı dinlemek zorunda kaldım. Bu yüzden koydum o yasağı ve onlardan bahsetmeni

istemedim. Sen ailenin iyiliklerini anlattıkça ben onlara kızgınlık duydum, sen onları bana sevdirmek için anlattıkça ben onlara daha da gıcık oldum."

"Özür dilerim, keşke daha önce söyleseydin bütün bunları."

"Ne diyecektim? 'Karıcığım lütfen ailenin yanına giderken mutluluğunu bana belli etme, kıskanıyorum..' mu diyecektim? Ya da, 'Onların aldığı hediyeleri gözüme sokma..' mı diyecektim? Yahut, 'Onlardan dönünce evine ve bana geldiğin için üzgün görünme...' mi diyecektim? Bir erkeğin kıskandığını itiraf etmesi çok mu kolay sanıyorsun?"

Afra hiç sesini çıkarmadı. Ne diyeceğini bilmiyordu. Davranışları ile farkında olmadan kocasının kendini değersiz görmesine sebep olmuştu. Fakat bundan sonra dikkat edecekti. Halit, düşüncelerini anlamış gibiydi.

"Bunları söyledim diye sakın şimdi hiçbir şey yapmaya kalkma. Annenin ve ailenin sana ihtiyacı var. En çok onların yanında olman gereken bir zaman. Annen iyileşene kadar ben de maddi manevi senin yanında olacağım."

Kocasının söyledikleri Afra'ya çok dokundu. Bugüne kadar bu mesele hakkında çok başka şeyler düşünmüştü. Hatta, "Bana değer vermediği için aileme de değer vermiyor..." diye bile düşünmüştü. "İnsan en yakınındaki insanı, sevdiği adamı bu kadar mı yanlış tanırmış?" diye kendi kendine kızdı.

"Sükûtun da bir sesi vardır. Onu duyacak kulak lazım."
(Rıfat Necdet Evrimer)

Bıktıran İyilik

Zil sesi ile birlikte Hamiyet içinden, "Yine mi?" diyerek kalktı. Yanılmamıştı, eltisi Gül, yüzünde kocaman bir gülümseme, elinde bir tepsi çikolatalı kekle kapıdaydı.

"İyi akşamlar, müsait misiniz ablacığım?"

"Sanki başka bir cevap verme alternatifim varmış gibi bir de soruyor; keki de yapmış gelmişsin, daha neyi soruyorsun sanki." diye içten içe söylendi. Yüzüne zoraki bir gülümseme kondurarak,

"Müsait sayılırız, gel." dedi.

Gül bu "sayılırız" kelimesine hiç takılmadı. Tepsiyi mutfağa bıraktı, çocukların odasına girip biraz onlarla muhabbet etti. Çocuklar yengelerini çok seviyorlardı, çikolatalı kek getirdiğini duyunca sevinçten çığlık attılar. Gül, daha sonra salona geçti.

"İyi akşamlar abiciğim."

"İyi akşamlar Gül, hoş geldin."

"Sağ ol abi. Ali yine geç gelecekmiş, ben de evde sıkıldım, size geldim."

"Ne demek, sana her zaman diyorum, kocan olmayınca aşağıda yalnız oturma. Yabancı mıyız biz, burası senin de evin sayılır, hiç çekinme."

"Teşekkür ederim abi, iyi ki siz varsınız."

Kocasının dudaklarındaki memnuniyet gülümsemesi içini yaktı Hamiyet'in. Kocasının boş bardağını almak için elini uzatıyordu ki Gül ondan önce davranıp bardağı alıverdi.

"Sen yorulma otur ablacığım, ben şimdi çayları doldurur, keki alır gelirim." deyip salondan çıktı.

Hamiyet kendini koltuğa bıraktı. Yedi ay önce kaynını evlendirene kadar bir elti problemi yoktu. Düğüne yakın ev aranırken onların alt katı boşalmış ve orayı tutmuşlardı. Hem de kendi teklif etmişti. Nişanlılık devresinde eltisini çok sevmişti. Güler yüzlü, iyi niyetli bir kızdı. Gerçi hâlâ da seviyordu ama onu sevmesi ona sinir olmasına engel olmuyordu. Kaynının kuyumcu atölyesi vardı; bu yüzden haftanın birkaç günü, atölyede işleri olduğunda eve geç geliyordu. Gül de o zaman yalnız kalmamak için onlara geliyordu.

Gelip gitmeler arttıkça Hamiyet rahatsız olmaya, Gül'ü kocasından kıskanmaya başlamıştı. Gerçi kocasını iyi tanıyordu, Gül'e asla kötü niyetle bakmayacağına emindi ama yine de rahatsızdı. Gül ondan gençti, güzeldi ve hepsinden mühimi güler yüzlü, şen şakrak biriydi. Hamiyet ise onun tam aksi ciddi, ağır başlı bir kadındı. Kocası da kendine benzerdi. O da az konuşan, fazlasıyla ciddi biriydi. İki çocukları vardı, çocuklar odalarına gittikleri zaman ev bir sakinliğe bürünürdü. Sessizce çaylarını içer; arada lüzum oldukça konuşurlardı. Bir karı-koca muhabbeti yoktu aralarında.

Oysa Hamiyet muhabbetli bir karı-koca ilişkisi istiyordu da bir türlü başaramıyordu. Arada kocasına şaka falan yapması kocasındaki ciddiyeti kırmaya yetmiyordu. Cilveli, şen şakrak

bir kadın olmayı çok isterdi ama olamamıştı. Aslında içinde muzip bir küçük kız yatıyordu da bir türlü dışarı çıkarmayı başaramamıştı.

Bazen içindeki küçük kızı çıkarmaya niyetlendiğinde kocasının en ufak bir tenkidinde ya da umursamazlığında hemen vazgeçiyordu. Biliyordu, gururu her şeyin önüne geçiyordu. Birkaç kez kırılmıştı kocasına, şimdi de kırılma ihtimaline karşı bile kendini korumaya alıyordu. Kocasından biraz yüz bulsa kocası biraz çocuklaşsa o da rahatlayacaktı ama ikisi de içlerindeki zincirleri kıramıyorlardı.

Kocasının ciddi yüzü Gül gelince yumuşuyordu. Onun başaramadığını Gül başarıyordu işte. Ne Gül için ne de kocası için kötü bir şey söyleyemezdi, şeytan işte, içerde boş durmuyor, onu dürtüp duruyordu. Kocası şu içinden geçenleri bilse ona fena kızardı. "Sen kardeşimin karısına yan gözle bakabileceğimi nasıl düşünürsün, sen aklını mı kaçırdın?" derdi muhakkak. Gül o kadar güler yüzlü ve iyiydi ki onun iyiliği Hamiyet'i fena hâlde rahatsız etmeye başlamıştı. Görünen bir kötü huyu olsa mutlu olacaktı. Fakat Gül'ün henüz dikenini görmemişti.

Gül çayları ve pastaları getirmişti. Televizyondaki bir habere dair Faruk ile sohbet etmeye başlamıştı. Faruk, Gül ile konuşurken ona bakıyordu oysa Hamiyet ile konuştuğu zaman gözünü pek televizyondan ayırmaz, ona bakmadan konuşurdu. Gül'ü kocasından uzak tutmalıydı; fakat bunu nasıl başaracağını bilmiyordu.

Geçen bir gün de kocası Gül'ün yaptığı pilavı övmüştü ona. Aklına bir fikir geldi.

"Gül, yarına manti yapmaya niyetlenmiştim, hazır sen de gelmişken şimdi birlikte yapalım mı?" diye sordu.

"Olur tabii, istiyorsan yaparız abla."

Faruk söylendi.

"Ne mantısı yaa akşam akşam! Ayrıca kilo aldık, yapmayın öyle mantı falan."

Kocasının itirazına Hamiyet'in iyice canı sıkılmıştı.

"Benim canım istiyor, çocuklar da seviyorlar. Sen de az yersen kilo almazsın." dedi kızgın kızgın.

Faruk, Hamiyet'in bu ani çıkışına şaşırmıştı. Sesini çıkarmadı. Hamiyet ve Gül birlikte mutfağa gittiler. Hamiyet kızgınlıkla ve hırsla mantının hamurunu yoğurdu.

"Abla, bir derdin mi var? Seni üzgün gördüm." diye merakla sordu Gül.

"Faruk'a sinir oluyorum. Yaşlandıkça tuhaflaşıyor."

"Faruk abi yaşlı sayılmaz ki."

"Yaşlı dediysem yaşlı işte. Senin babanın yaşına yakındır yaşı." diye Gül'ü tersledi.

Gül hiç sesini çıkarmadı. Sessizce mantıyı yaptılar. Hamiyet içten içe sinir oluyordu. "Azarladım işte seni kadın; bir küs, bir tavır al, çek git yaa!.. Bu kadar iyi olma, beni rahatsız etme..." Çok iyi biliyordu ki Gül kırılmayacaktı, çünkü daha önce eften püften sebeplerle Gül'ü terslemişti fakat Gül küsmemiş, hiçbir şey olmamış gibi davranmıştı. Hamiyet "Abi mabi diyorsun da o senin gerçek abin değil, kaynın. Kaynına bu kadar şirin olmak zorunda değilsin." demek istedi, fakat kendini tuttu.

Bir ara Faruk mutfağa çay almaya geldi.

"Pasta çok güzel olmuş, eline sağlık Gül!" dedi.

Hamiyet'in suratı bir karış daha asıldı. "Aman aman, takdir etmeyi de unutma! Benim yaptığım yemeklere eline sağlık demeyi unutuyorsun ama..." diye içten içe söylendi. Aslında biliyordu kocasının Gül'e karşı davranışının, teşekkür etmeyi unutmayışının sebebini. En yakınlardan esirgenen fakat yabancılara gösterilen nezaketten başka bir şey değildi. "Nasıl olsa en yakınlarımız her şeyi yapmaya mecbur ama dışarıdan biri

küçücük bir şey bile yapsa nasıl da kıymete biniyor, teşekkür ediyoruz." diye düşünürken, bazen kendinin de yaptığı bu davranışı iç sesi ile sorguladı. Kocası ile eltisi arasında bir şey olmayacağına emindi ama kıskanıyordu işte.

Mantı bitmeye yakın Hamiyet esnemeye başladı.

"Ay çok uykum geldi, hemen uyuyacağım." dedi.

"Ben de eve gideyim, Ali gelir artık." dedi Gül.

Gül kapıdan çıkınca derin bir nefes aldı Hamiyet. Bu akşamı atlatmıştı, ya bundan sonrası?.. Gül her geldiğinde mantı yapacak hâli yoktu. Her seferinde onun Faruk'un yanında oturmasına engel olacak bir sebebi nasıl bulacaktı? "Ah keşke bu kadar iyi olacağına biraz da düşünceli olsaydı, rahatsız olduğumu anlasaydı." diye düşündü. Bir çözüm bulmalıydı ama ne? "Evden taşınalım." dese sebebini kocasına söyleyemeyeceği için kocası kabul etmezdi. Bir şeyler bahane edip Gül'e küsse konuşmasa onu da kendine yakıştıramıyordu. Çaresizlik içinde ellerini açıp, "Rabbim! Gül'e hayırlısı ile bir çift çocuk ver de evinden çıkmaya eli değmesin, bizi rahat bıraksın." diye dua etti. Biraz içi ferahlamıştı.

"Dost senin gözündür. Onu çer çöpten arı tut.
Sakın, dil süpürgesiyle ona toz kondurma."
(Mevlânâ)

Paspas

"Anne çiş var!.." diye koşarak geldi Can.

Hale, Can'ı aldığı gibi hemen banyoya koştu. Tuvalete gitmeyi yeni öğrenen oğlunu bir an önce yetiştirmesi gerekliydi, yoksa her an bırakabilirdi. Kaynının evinde misafirlikteydiler, çocuk bir yerlere bırakırsa hoş olmazdı. Hale banyoya girdiği an gözlerine inanamadı. Banyo paspası onun yeni aldığı paspasın birebir aynısıydı.

Çok canı sıkıldı. Yeni taşındığı evinin banyosu için güzel bir paspas bulmak uğruna hem epeyce çarşı gezmiş hem de internetten araştırmıştı. Çok güzel bir paspas almıştı ve eltisi de ona gelince paspası çok beğenmişti. Fakat gidip aynısını alması alçaklıktı.

"Anne çişşşş!"

"Yap oğlum, yap şu paspasların üstüne yap!" dedi kızgınlıkla.

"Hayır, çiş tuvalete yapılır." diye bağırdı Can.

Oğlu, annesinden öğrendiğini annesine satıyordu.

Hale, Can'ı tuvalete oturttu. Gözlerini paspastan alamıyordu. Eltisi geçen sene de onun aylarca araştırıp aldığı buzdolabı-

nın aynısını almıştı. Daha onun kızgınlığı yeni geçmişti, şimdi de bu diye düşündü. Hale salona gelir gelmez kocası Tuncay'ın yanına oturdu. "Eve gidelim." diye fısıldadı. Kocası şaşırmıştı. Kardeşine çaktırmamaya çalışarak sordu.

"Daha yeni geldik, ne gitmesi?" diye fısıldadı.

"Gidelim diyorum işte, evde anlatırım."

"Sebebini söylemeden yerimden kıpırdamam."

Hale, kaynının odadan çıkmasını fırsat bilip çabucak anlattı.

"Başak benim yeni aldığım paspasın aynısını almış."

"Ne var bunda yaa. Aldıysa güle güle kullansın. Bu mu yani bütün mesele?"

"Beni anlamayacağını biliyordum zaten. Neden aynısını alıyor? Çarşıda dünya kadar paspas çeşidi var."

"Yaa, sevin işte. Demek ki senin zevkini çok beğeniyor. Sen de ona ablalık et."

"Benim iyice canımı sıkma, hadi kalk gidelim. Bir gün de benden yana ol ne olur!"

"Asla yerimden kalkmam, daha çay içeceğiz."

Hale sinirden ne yapacağını bilmiyordu. O sırada eltisi çayı getirmişti. Sinirle aldı çayı. Başak bir terslik olduğunu fark etmişti.

"Hayrola, bir şey mi oldu?" diye sordu.

Hale hiç sesini çıkarmadı. Tuncay, "Yok bir şey, çayımızı içelim." deyip mevzuyu kapatmaya çalıştı. Hale bütün akşam suratını asıp oturdu. Tuncay da inat edip kalkmadı. Evin bütün sıcaklığına rağmen odada soğuk rüzgârlar esti bütün akşam. İki kadın neredeyse hiç konuşmadılar. İki kardeş biraz konuşup biraz televizyon izlediler. Tam eve gitmek için ayağa kalkmışlardı ki Başak'ın oğlu:

"Can banyoda yere çiş yaptı." diye bağırarak içeri geldi.

Hale koştu. Can yeni paspasların üzerine çişini yapmıştı. Hale bir an, içinde bir ferahlık duydu, oğlu sanki yere çiş yap-

mamıştı da yüreğine su serpmişti. Herkes birden banyoya toplanmıştı. Usulen,

"Ne yaptın oğlum, yengenin yeni paspaslarının üzerine yapmışsın." diye kızmış gibi yaptı.

"Mühim değil, kızına çocuğa..." dedi Başak. "Altı üstü bir paspas, ne olacak; yıkarız, temizlenir."

"Benim paspasa da çok benziyor, güle güle kullan, yeni galiba..." diye laf sokuşturdu bu arada Hale.

"Teşekkür ederim, geçen hafta Fitnat ablam hediye getirdi."

Hale çok şaşırmıştı. "Demek ki kadının günahını boş yere almışım, çıbanbaşı büyük eltiymiş meğer..." diye düşündü.

Eve dönüş yolunda Tuncay hiç konuşmadı. Hale ise Fitnat'tan bunun hesabını nasıl soracağını düşünüyordu. Bir yandan da, "Nasıl oldu da düşünemedim? Başak saf kız, böyle bir şey yapmaz, bu çıksa çıksa Fitnat'ın başının altından çıkar. Sinsi, pis, fettan, kıskanç!" diye içinden saydırıyordu.

Eve geldiklerinde Tuncay banyoya girerek paspasları toplayıp yatak odasına, komodinin üzerine koymuştu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Hale.

"Senin için bu kadar mühim olan bir şeyin üzerine basmaya kıyamadım. Sen bu paspaslar yüzünden akşamı burnumdan getirip kalbimi kırdığına göre benden daha değerli. Yarın duvara çivi çakıp tablo olarak asacağım bunları."

"Olmaz öyle şey, paspas duvara asılır mı? Herkes bize güler."

"Benim hatırından daha değerli olduğuna göre asılır."

Hale ne diyeceğini bilemiyordu. Hak etmişti aslında, biliyordu, fakat ne yapacağını bilmiyordu. Sonra, "Yok canım, beni kızdırmak için yapıyor; üstüne gitmezsem sabah unutur gider..." diye düşündü, sesini çıkarmadı.

"Evlendiğimiz günden beri eltilerinle çekişmenden bıktım. Onların alıp sattıklarını takip etmenden, bir şekilde problem

çıkaracak bir şey bulmandan, her davranışlarının altından bir mana çıkarmandan bıktım, yetti yaa!.. Hep başkaları yüzünden beni mutsuz ettin."

"Onların yaptıklarını gözlerin görmüyor tabii."

"Aptal değilim, kimin ne yaptığını gözüm görüyor, senin ne yaptığını da. Evlendiğimiz günden beri sanki tek derdin benim ailemle aramı bozmakmış gibi çalışıyorsun. Annen baban kardeşine daha çok değer veriyor, onu daha çok dinliyorlar, diye sürekli beni aşağıladın, aileme düşman etmeye çalıştın. Ha şunu mu duymak istiyorsun? 'Ben kardeşim kadar becerikli değilim, o daha girişken ve ticari aklı daha iyi, bu yüzden para işinde onun sözü daha çok geçiyor.' Söyledim işte, mutlu oldun mu?"

"Benim maksadım seni aşağılamak değildi."

"Başka bir mana çıkmıyor ama. 'Annenler, ağabeyin ve eşi ile birlikte tatile gidiyorlar ama bizi çağırmıyorlar, tabii seni adam yerine koymuyorlar... Kardeşine alınan daire bizimkinden daha merkezî yerde ve pahalı... Geçenlerde toplanmışlar ama bizi çağırmadılar...' Bunlar ne demek? Beni aşağılamak olmuyor mu?"

"Ben aşağılamak için söylemedim. Gerçekleri göstermek istedim. İnsan evlatları arasında ayırım yapar mı? Gör istedim."

"Ayırır, bir gün sen de yapacaksın bunu. Bunun sevgiyle de pek alakası yok. Anne-evlat da olsa kardeş de olsa herkesin huyu, başkalarıyla geçimi, becerisi, rızkı, kısmeti farklıdır; kıyas kabul etmez. Ve farklılığın kendince haklı sebepleri vardı. Babamlar ağabeyimle tatile gitmeyi tercih ediyorlar çünkü onun hanımı onlara senin gibi düşmanca davranmıyor, onları seviyor. Kız kardeşim geldiğinde bizi çağırmıyorlar çünkü Can onun kızını ısırıyor, dövüyor. Kardeşim daha iyi bir daire aldı çünkü onun kısmeti öyleymiş."

"Sen safsın işte, temiz kalplisin, kendi kendine sebepler buluyorsun."

"Öyleyim, hem o kadar safım ki bir ara senin sözlerine kanıp aileme düşman oldum, kötü oldum onlarla da sonra ne yaptığımı fark ettim, aklımı başıma topladım."

"Ama geçen sene..."

"Sus, geçen sene, geçen gün, aranızda geçen ve defalarca dinleme eziyetine katlandığım şeyleri yeniden duymak istemiyorum, sakın anlatmaya kalkma. Şu pis paspasın bile senin yanındaki değeri benden fazla olmalı ki bütün akşamı burnumdan getirdin. Artık konuşma, sus!"

Tuncay öyle bir ses tonu ile söylemişti ki, Hale susmanın daha hayırlı olacağını anladı. Hiç konuşmadan yattılar. Tuncay, Hale'ye değmemek için yatağın en ucuna yatmıştı.

Hale sabah kalkıp salona girdiğinde gözlerine inanamadı. Kocası dediğini yapmış, salondaki tablonun birini kaldırmış, karşısına bir çivi daha çakmış, paspasın büyük parçasını iki ucundan duvara asmıştı.

Paspası hemen duvardan indirmeye niyetlendi fakat salona giren kocasının öfkeli bakışını görünce vazgeçti.

"Sanma ki dert sadece sende var.
Sendeki derdi nimet sayanlar da var."
(Mevlânâ)

Bir Damda İki Mevsim

Off, bu gün çok karışık rüyalar gördüm, hayırdır inşallah. Pek de hayır çıkacak gibi durmuyor ama neyse, bakalım ne olacak? Rüyamda kayınvalidemle, görümcelerimle uğraştım. İkisiyle de aram pek iyi değil.

Nişanlılık günlerimde büyük görümcemle gayet iyiydik. Düğün alışverişi sırasında oldu ne olduysa. Ondan beri benimle uğraşıyor. Her aldığımıza bir kusur bulup hiçbirini beğenmemişti. Biz de onun beğendiklerini almadık o zaman. "Bakın, farklı bir tarzı varmış, güzelmiş..." diye, bize kullanışsız, tuhaf, zevksiz şeyleri gösterip almamızı istemişti. Sanki kendi kullanacak. Düğünden beri benimle zoraki konuşuyor, problem çıkarmak için uğraşıyor.

Küçük görümcem ise ayrı bir dert. Kazık kadar olmuş, hâlâ evin en küçüğüyüm diye şımarıyor. Küçükmüş... Aman küçül de cebime gir!.. Lise son sınıfa gelmişsin. En çok ağabeyini gö-

rünce şımarıyor. Onlara gidince sarılıyor, öpüyor. O öyle yapınca sinirden çatlıyorum, ben de odadan çıkıyorum.

Cep telefonum çalıyor, büyük görümcem arıyor. Geceki karışık rüyadan sonra gelen bu telefondan hiç hoşlanmadım.

"Efendim abla."

"Sen ne yalaka bir şeysin. Ne yapmaya çalışıyorsun, anlamıyorum? Şirin gelin rolü oynamaktaki gayen ne kızım senin?"

"Ne demek istediğini anlamadım." dedim kendimi koltuğun üzerine bırakırken. Ellerim de sesim de titremeye başlamıştı.

"'Anneannemin kırkının duası bende yapılsın.' demişsin."

"Annen, 'Bizim salon küçük, kalabalık olacak, nasıl sığacağız?' dedi, ben de, 'Bizim salon geniş, bizim evde yapabiliriz.' dedim."

"Aman aman, iyi gelin rolü oynamaya da bayılırmış hanımefendi. Ben senin niyetini biliyorum, kızım. Annemlerin maddi imkânlarından faydalanmak istiyorsun da hâlâ ne bekliyorsun? Ellerinde avuçlarında ne varsa düğünde sana harcadılar. Geriye pek fazla bir şey kalmadı. Onu da ben sana yedirmem, boşa uğraşma."

"Benim öyle bir niyetim yok."

"O toplantı senin evinde olmayacak diyorum; işte o kadar..."

Telefonu pat yüzüme kapatıverdi. İnanmıyorum yaa!.. Benim paracı olduğumu nasıl söyler! Gözyaşlarım çoktan yola çıkmışlardı bile. Hayır yaa, ağlamak istemiyorum. En iyisi onu muhatap almamak. Kayınvalidemi arayayım da kızından bu söylediklerinin hesabını sorsun.

Kızının ağzının payını versin, dedim, onun değil ama benim ağzımın payını verdi. Annesinin kırk duası onun evinde olacakmış, benim evimde artık yapamazmış, kızına bir şey diyemezmiş, küsermiş. Zaten kızının kocası ile arası iyi değilmiş. Kızını evlendirirken durumları bu kadar iyi değilmiş, kızının çeyizini

en iyisinden yapamamışlar, kaynanası da bazı istedikleri pahalı diye almamış, bize her şeyin iyisi alınınca biraz canı sıkılmışmış. Ne biraz canı sıkılması yaa, resmen kıskançlıktan çatladı. Tabii ona böyle söyleyemedim.

Ayrıca kızının da evinin salonu geniş, madem bende olmasını istemiyor, bari kızının evinde olsun. Yok, onu da kızı istemez, hanımefendinin evceğizi kirlenir, dağılır, yorulur. Ayrıca anneciği de kızına kıyamaz.

Hemen Ali'yi aradım. Olanları anlattım ve en son, "Bitti artık, annen de kız kardeşin de benim için bitti..." dedim. O da çok şaşırdı, ne söyleyeceğini bilemedi. "Annemle ablamla konuşurum..." deyip kapattı.

Of Allah'ım nefes alamaz oldum!.. Bekârken ahdetmiştim, "Kocamın ailesi ile iyi geçineceğim..." diye. Fakat onlar benimle iyi geçinmek istemiyorlar, ne yapayım? Meğer ben saf gibi boşu boşuna uğraşmışım. Of of, darlandım!.. En iyisi annemi arayayım, bakalım, bu kadar laftan sonra yine bana her zamanki gibi "Kocanın ailesi ile iyi geçin..." diyebilecek mi?

Anneciğim daha çalar çalmaz açtı telefonu. Sesini duyunca ağlamak geldi içimden. "Kızına eller neler dedi annem..." diyemedim. Hiçbir şey anlatamadım.

Kayınvalideme bir telefon daha açıp haksızlık yaptığını, taraf tuttuğunu söyleyip içimi boşaltıp rahatlasa mıydım? Evet yaa. Alttan almayacaksın, ezdirmeyeceksin kendini. Tam elime telefonu almıştım ki telefon çaldı. Ağabeyimin hanımı Handan yengem aradı. "Evdeysen az sonra sana bir uğrayacağım." dedi. Neyse, şimdi kayınvalidemi aramayayım, dursun. Şu evi bir toparlayayım.

Yengem, üç yaşındaki yeğenimle birlikte yarım saat sonra elinde bir kutu çilekli yaş pasta ile geldi. Yeğenimi çok seviyorum, çok tatlı bir kız, biraz bana benziyor, hala olmak bambaş-

ka güzel bir şeymiş. Çocuklar kızımın odasında oynarken biz de oturma odasına geçtik. Çaylarımızı içerken yengem dertlerini dökmeye başladı. Annemden pek bir şikâyetçiydi.

"Ben annenle anne-kız gibi olalım istiyorum ama o ayrımcılık yapıyor. Ben bir yana siz iki kız kardeş bir yana. Olmaz ki öyle, ben de çok kırılıyorum."

"Annem seni çok sever, nasıl böyle söylersin?" dedim hayretle.

"Siz fark etmiyorsunuz, çok ayrımcılık yapıyor. Bir fıkra var hani: *Sıcak bir yaz günü kayınvalide başköşede, kızı ile damadı, oğlu ile gelini de damın birer tarafına yatak yapıp yatmışlar. Gece kayınvalide bakmış ki, kızı ve damadı yatağın içinde birbirinden uzak uyuyorlar; hemen damadı dürtmüş. 'Damat damat, hava serinledi, kızım üşüyecek, birbirinize sarılın yatın.' demiş. Sonra bir bakmış ki gelini oğluna sarılmış öyle yatıyor. 'Gelin, gelin, bu sıcakta ne sarıldın, oğlumu terleteceksin, biraz uzaklaş bakalım.' demiş. Bunun üzerine gelin oturup ellerini açmış. 'Ey yüce Rabb'im, Sen nelere kadirsin. Bir damda iki mevsimi birden yaşatıyorsun, damın bir tarafı soğuk bir tarafı sıcak.'* demiş. İşte annen de aynen böyle yapıyor. Size gelince başka, bana gelince başka."

"Fıkra komikmiş. Ya evet öyle yapan kayınvalideler var fakat ama annem seni bizlerden hiç ayırmaz."

"Hem de çok iyi ayırıyor ama sen dikkat etmemişsin. Mesela ben kızıma iki yaşında çocuk odası takımı aldım. Annen, 'Çocuk daha küçük, biraz daha büyüyünce alsaydın...' dedi. Ama sen, daha kızın iki aylıkken çocuk odası yaptın, sana bir şey demedi."

"Öyle mi demişti, hiç hatırlamıyorum."

"Sonra ben salonun perdelerini değiştirdim de, 'Ne gerek vardı, diğeri daha yeniydi, çok da güzeldi.' dedi fakat ablan perdeleri değiştirdiğinde, 'İyi oldu, salon böyle daha ferah oldu.' dedi."

"Eski perdeler ablamın salonunu daha karanlık gösteriyordu ya onun için söylemiş olmalı."

"Bir tek bunlar değil ki. Ben hamileyken birkaç kıyafet aldım diye, 'Ben hamileyken iki kıyafet bana yetmişti fazlasına ne gerek var?' demişti fakat sen hamileyken birlikte çarşı çarşı gezip kaç tane hamile kıyafeti aldınız..."

Düşündüm, gerçekten öyle olmuştu fakat annem oğlunu düşünerek böyle söylemişti. Çocuk odasına ve salona perdeleri alırken taksit yaptırıp borca girmişlerdi. Maddi olarak zorlanmasın diye ağabeyimi düşünmüştü. Bize bir şey demediğine göre damadın cebini pek düşünmüyor demek ki. Tabii şimdi yengeme böyle söylesem yine alınır. "Beni değil oğlunu düşünüyor, demek ki benim hiç değerim yokmuş." der bu kez de. Aslında oğlunu düşünürken de ikisini düşünmüş oluyor, sonuçta borç öderken sıkıntısını ikisi birlikte çekiyorlar.

"Ben kızımı üç yaşında kreşe göndereceğim zaman, 'Çocuk daha küçük, biraz daha büyüyünce gönderseydiniz.' dedi fakat sen gönderince, 'Çocuk evde çok sıkılıyordu, iyi oldu, okulda çocuklarla oynuyor.' dedi."

"Benim kızım çok yaramaz ya, evde baş edemiyorum diye öyle söylemiştir, yoksa senin kızını daha çok sever."

"Hayır, kızlarının çocuklarını daha çok seviyor. Çocuklar bir aradayken benim çocuklarımdan çok sizin çocuklarınızla ilgileniyor, yemeklerini yediriyor, oynatıyor."

"Hayır, hayır, bu sevgi meselesi değil, sen gelini olduğun için 'Belki gelin alınır, canı sıkılır.' diye senin çocuklara pek karışmıyor, biz kızları olunca canımız sıkılır mı diye düşünmüyor. Bizim çocuklarla hem ilgileniyor hem de her şeylerine karışıyor, yeri gelince onlara kızıp bağırıyor. İnan ki bu sevgi meselesi değil."

"Yok yok, bal gibi de sevgi meselesi. Geçenlerde kızıma güzel bir elbise aldım, 'Nasıl babaannesi?' dedim. 'Çok güzelmiş,

güle güle giysin ama zaten çok elbisesi vardı, çabuk da büyüyor, birkaç ay sonra bu elbise de olmaz üstüne, paranızı boşa harcamayıp biraz biriktirseniz...' dedi. Benim çocuğuma aldığım şey için, 'Boşa harcamasaydınız...' dedi yaa!.."

"Yengeciğim, annem onu kötü niyetle söylemedi ki. Kiradan kurtulmak, ev almak istediğinizi biliyoruz. Annem de o niyetle söylemiştir muhakkak."

"Yok, ben bakıyorum, ben ne yapsam batıyor. Bütün bunlar da beni annenden soğutuyor. İnan, artık yüzünü bile görmek istemiyorum."

"Olur mu canım öyle şey, aşk olsun!.. Annem senin böyle düşündüğünü bilse çok üzülür. O sizi düşündüğü için öyle söylüyor. Hatta itiraf edeyim, annemin seni bizden daha çok sevdiğini düşündüğüm, seni kıskandığım zamanlar çok olmuştur. Bir şey olduğunda, 'Gelinim de gelinim..' der, sensiz bir şey içine sinmez. Bizi işe çağırır, seni yemeğe çağırır."

"Bizi değil, canım. Beni düşünmüyor, sadece oğlunu düşünüyor; onun boğazını, onun kesesini düşünüyor. Bu da benim canımı sıkıyor."

O an yengeme ne diyeceğimi bilemedim. En iyisi kendimden örnek vermek dedim ve o sabah yaşadıklarımı anlattım. O gelmeden önce kayınvalidemi aramak için elime telefon aldığıma kadar. Ve kayınvalidemin görümcemle benim aramda yaptığı ayrımcılığı.

Mevzuyu enine boyuna konuştuk. En son şuna karar verdik. İnsan gelinini ne kadar severse sevsin, çoğu zaman farkında olmadan evladının yanında oluyor. Çünkü evlat onun kanı, canı, bir parçası. Evladına karşı sevginin yanında koruma isteğiyle davranıyor. Bizim de çocuklarımız var, büyük ihtimalle biz de aynı durumda kaldığımızda çocuklarımızın yanında olacağız.

En iyisi bu mevzularda alınganlık etmemek. Bize kızına davrandığı gibi davranmıyor diye kayınvalideye düşman ol-

maya gerek yok. "Anne-kız gibi olamasak da iki iyi dost olabiliriz. O zaman kendimizi kızı ile kıyaslamayız..." diyerek konuyu bağladık.

"İyi ki geldin yenge. Ben de az daha telefon açıp kayınvalidem ile kötü olacaktım." dedim. "Belli ki görümcem de beni kıskanmış, kayınvalidem de kızının tarafında olmak zorunda kalmış. Kayınvalide olmak zormuş be yenge..." dedim, gülüştük.

"Ben de seninle konuşunca rahatladım, annene müthiş bir kızgınlık duymaya başlamıştım ki senin de aynı mevzuları dert ettiğini görünce kızgınlığım geçti. Demek ki hepimizin başında olan mevzular bunlar."

"Dert etmeye değmez aslında şu ölümlü dünyada, fakat kendimizi kaptırıyoruz. Bak, kayınvalidemin annesi öleli haftaya kırk gün oluyor, daha dün gibi. Gittiğimiz zaman anneannenin elini öpüyorduk, duasını alıyorduk. Abdest alırken yardım ediyorum, terliğini önüne koyuyorum, seccadesini seriyorum, diye ne kadar mutlu oluyordu, dua ediyordu. Yaşarsak bizim de kayınvalide olmamız uzak sayılmaz. Zaman çok çabuk geçiyor. Ölürsek zaten gençliğimizi böyle ıvır zıvır kıskançlıklarla geçirdiğimiz için diğer tarafta çok pişman oluruz."

"Haklısın, kendimizi dünyaya kaptırıp gidiyoruz. Üç kuruşluk meselelerle ömrü heba ediyoruz. Oysa yaptığımız iyilikler ahiret azığımız. Ancak dünyada yiyeceğimizi düşünüyoruz da diğer tarafı unutuyoruz."

"Yiyecek deyince bir parça daha pasta alır mısın yenge?"

"Pasta değil ama çay alırım."

Mutfağa doğru giderken salondan çıkan yeğenimi gördüm, eli yüzü pasta bulaşığı içindeydi. Salona girdiğimde küçük bir çığlık attım. Büyük koltuğum çilekli pastaya bulanmıştı. Yeğenim kendi pastasını bitirince mutfaktan bir parça daha almış,

onu da gizlice yemek için salondaki koltuğa otururken elinden düşürmüş. Pastayı eliyle toplayıp mutfak beziyle sileyim derken koltuğu berbat etmiş. Yengem çok üzüldü, hemen temizlemek için deterjan aramaya başladı.

"Mühim değil, ben temizlerim." dedim.

Şimdi bu ablamın kızı olsaydı iyi bir kızardım ama gelinimizin canı sıkılır diye kızamadım. Eğer görümcemin kızı yapsaydı çocuğuna bakmadı diye annesine sinir olurdum. Velhasıl sonuç aynı olsa da adamına göre tavrımız değişiyor. Hepimiz yapıyoruz bunu. Hayat bu. Bu gerçeği kabullenmek gerek, bunu anladım bugün. Ve çok rahatladım.

"Sevmediğin insanın yürüyüşü tap tap, öpüşü şap şap eder."
(Atasözü)

Hediye

"Ben kayınvalideme hediye falan almak istemiyorum. Beni niye zorla buraya getirdin?"

"Alacaksın canım! Dün sen değil miydin beni arayan, 'Kayınvalidem yüzünden kocamla aram çok kötü.' diyen? Ben de aranızı düzeltmeye çalışıyorum işte..."

Ceyda konuşurken hızlı hızlı yürüyor, Müge de arkasından yetişmeye çalışıyordu. Satış yapılan bölüme gelince Ceyda durdu.

"Kayınvalidenin evine şöyle bir paspas veya koridora sermesi için şöyle güzel bir yolluk alsan, hoşuna gider mi acaba?"

"Koyun postu yok mu? Varsa koyun postu alırım. Evlendiğim gün altıma bir koyun postu serip beni oturtmuştu, bir koyun gibi uysal olmam için. Şimdi uysallık sırası sende diye ben de ona bir koyun postu hediye edebilirim."

Ceyda, Müge'yi kolundan tuttu.

"Vazgeçtim, hadi gel başka bir şeylere bakalım." dedi.

Tuhafiye dükkânlarının önüne gelince durdular.

"Bak buradan parfüm gibi bir şeyler alabiliriz. Hangi kokuları sevdiğini biliyor musun?" dedi Ceyda.

Müge,

"Parfüm değil de gelmişken ben ona siyah bir erkek çorabı alayım. Yıllardır içimde kaldı. Evlendiğim gün evimin kapısından girer girmez bana ne dedi biliyor musun? Damada takımın altına giymesi için siyah çorap almamışız. Düğün alışverişi sırasında unutmuşuz. Onlar da bizimle beraberlerdi, 'Ne lazımsa alın...' demiştik. Sanki bir çorabı esirgedik. Ne zaman bu sözü hatırlasam içim cız ediyor." dedi.

Ceyda, Müge'yi kolundan tutup çekerek,

"Siyah çorap olmaz. Güzel bir hediye alalım, hadi yürü." dedi.

Ayakkabı ve terlik satılan bölüme gelince Ceyda durdu.

"Bak güzel bir terlik alabiliriz. Ne dersin?" dedi.

"Hayır, terlik almam. Bak terlikleri görünce de bana söylediği bir söz aklıma geldi. Bir gün ellerime, ayaklarıma bakıp, 'Ellerinin ayaklarının damarları çıkmış.' dedi. Tabii ben de bu sözün altında kalmadım. 'Defolu çıktın, isterseniz iade edin.' dedim."

"Ne alacak olsak senin derdin depreşiyor..." dedi Ceyda. "Biraz da üst kata, bayan reyonuna bakalım."

Yürüyen merdivenle üst kata çıktılar. Ceyda, Müge'ye etekleri göstererek,

"Bak etekler güzel, bedenini biliyorsan bir tane etek alalım." dedi.

"Evet, kırk sekiz beden giyiyor. Ama ben ona kırk altı beden alayım. İçine giremeyip sinir olsun. Bir gün kısa, mor bir etek giymiştim. Bana bakıp, 'Bacakların da serpene gibi inceymiş. Keçi bacağına benziyor. Bari kısa etek giyme.' dedi. Tabii ben de bu sözün altında kalmadım. 'Kasaba et borcum yok. İdare ediyorum.' dedim. Herkes fazla kilodan şikâyetçi, kadın da benim zayıf olmama taktı, derdi beni şişmanlatmak."

O konuşurken Ceyda etrafa bakınıyordu. Eline güzel bir şal aldı.

"Bak bu şalı alalım. Omuzlarına sıcacık sarar, üşümez." dedi.

"İsterse donsun. Hiç umurumda değil. Biliyorsun düğünüm sonbaharda oldu. Hava güzeldi ama akşamüstü hava serinleyince gelinliğin içinde üşüdüm. Üşüdüğümü söyleyince bana, 'Hamile olmayasın, hamile kadın çok üşür.' dedi. Nişanlıyken oğluyla gezdik ya, bana laf vuruyor. Donsa bile ona şal almam." diye cevap verdi Müge.

İki arkadaş, giyim reyonundan da bir şey almadan çıktılar. Bunun üzerine Ceyda,

"Senin buradan bir şey almaya niyetin yok. Bari zemin kata inelim de mutfak eşyası alalım." dedi.

"Bak mutfak eşyası deyince aklıma yine kötü bir sözü geldi. Evlendiğimde çeyizime bakıp, 'Gazeteden kupon biriktirip mi aldınız, pek basit duruyorlar.' demişti. Ona mutfak bölümünden bir merdane ya da oklava alayım. Belki kayınpederim bir gün kızar da kafasına indirir." diye karşılık verdi Müge.

"Ay ne kinciymişsin, bunca yıl nerede biriktirdin bunca sözü? Hadi doğru düzgün bir şey söyle de alalım." dedi Ceyda.

Bunun üzerine Müge,

"Benim kayınvalideme alacağım bir tek şey var. O da burada bulunmaz. Ben ona alsam alsam dört tane teker alır, üzerine de kayınvalidemi bağlayıp yuvarlarım. Artık nereye kadar giderse... Arkadaşımın biri başka şehre taşındı. Geçen gün telefonda, 'Beni kayınvalidemden uzaklaştıran her bir kilometre bir derdime çare oldu...' dedi. Ben gidemediğime göre hiç olmazsa onu gönderirim." dedi.

Ceyda bir taraftan gülüyor, diğer taraftan, bir an önce buradaki işlerini bitirip çıkmak istiyordu.

"Ciddi ol da, hadi güzel bir şey alalım." dedi.

Müge,

"İçimden hiçbir hediye almak gelmiyor. Gidelim." diye karşılık verdi.

Bunun üzerine iki arkadaş, üst kattaki kafeteryaya çıkıp birer çay içmeye karar verdiler.

Müge daha oturur oturmaz niyetini açıkladı.

"Hediye falan almayacağım, boş yere uğraşma. Neden ben hediye alıyormuşum. O bana alsın! Kocamla aramı bozan o, bulduğu her fırsatta bana laf söyleyip kalbimi kıran da o."

"Sen de hiç cevapsız kalmamışsın yani. Hem ayrıca sözler her şey değildir. Nefret dolu bakışlar, uzakta bile olsa gözle görülmeyen ama sevmediğimiz kişilere gönderdiğimiz negatif elektrik insana tesir eder. Bugüne kadar olan her şeyi unutup, onu sevmek ve ona kendini sevdirmek için ilk adımı atmayı dene. Çünkü bu tatsızlıktan en çok zarar gören sensin, öyle değil mi?"

"Evet. Tamer annesinin ağzının içine bakıyor, annesi ne dese onu yapıyor. Ben daha küçücük çocuğuma söz dinletemiyorum, koskoca adam annesinin sözünden çıkmıyor. Ne becerikli kadınmış. Nasıl yetiştirmiş de sözünü geçiriyor, aklım almıyor."

"Tabii, kayınvalidenle didişmelerin yüzünden Tamer'le aran bozuluyor. O zaman da senin mutlu olmak için onunla aranı iyi tutman gerekiyor, hediye almak da iyi bir adım. Güzel bir söz okumuştum. Hediye insanın gözünü kör, kulağını sağır edermiş. Yani karşıdakinin hatalarını görmez ve duymaz oluyorsun. Bize güzel hediyeler veren insanlara karşı her zaman sempati besleriz. Sence erkekler neden kadınları tavlamak için hediye alıyor?"

"İyi, tamam! Haklısın diyelim ama ben ona yeni evliyken bir kere hediye almıştım, o da beğenmemişti. Ya yine beğenmezse?"

"Beğenmezse hiç kızma. Birlikte gidelim, beğendiğiniz bir şeyle değişelim diye teklif et. Bence samimiyetin hoşuna gider."

"Bilmiyorum ki... İşe yarayacağını zannetmiyorum."

"Bence işe yarar ama bir kereyle olmaz. Birkaç kez hediye al, misafiri geleceği zaman yardım etmeye git, misafirlerine hizmet et. Kayınvalideler çok hoşlanırlar böyle davranışlardan."

"O zaman da çok gelip gitmeye, her işimize karışmaya başlar. Oysa ben fazla görüşmek istemiyorum."

"Büyükler her zaman çocuklarına tavsiyede bulunmayı severler, iyi niyetlidirler. İşine geleni yap, işine gelmeyeni tatlılıkla geçiştir. Yeter ki tavır alma, kötü elektrikler gönderme. Biz de yaşlandığımızda mutlaka çocuklarımıza tavsiyede bulunacağız. Onların, tecrübelerimizden faydalanmalarını bekleyeceğiz."

"Ben çocuklarımın hiçbir işine karışmam."

"Sen öyle zannet. Zaten hiç kimse yaptığının, karşısındakinin işine karışmak olduğunu bilmiyor. Bir arkadaşım kayınvalidesiyle birlikte oturuyordu ve kayınvalidesi eve aldıkları her şeye karışıyordu. Marketten toplu alışveriş yaptıkları zaman aldıklarının bir kısmını komşuya koyup kayınvalidesine göstermeden eve parça parça getiriyorlardı. Onu kırmak istemiyorlardı, çünkü o ıvır zıvıra para harcamayın, iktisatlı olun, bir yatırım yapın, ev bark sahibi olun diye onları düşünüyordu. Bir insanı idare etmenin mutlaka bir yolu vardır, yeter ki iste."

"Sen işe yarayacağına emin misin?"

"Evet, çünkü benim bildiğim birkaç kişi böyle yaptı ve hepsi de güzel neticeler aldı. Sen benim dediklerimi yap, bak o zaman kayınvaliden Tamer'e 'Sakın gelinimi üzme.' diyecektir, emin ol. Annesiyle iyi anlaşınca Tamer'in sana karşı davranışları çok değişecektir."

"Ya işe yaramazsa?"

"Bu çok kuvvetli bir metottur. Yüzde doksan işe yarar. Yüzde on ihtimal, iyilikten anlamayan insanlar vardır. Bir insanın iyilikten anlamadığı katiyetle bilinirse o zaman ona, onun anlayacağı dilden konuşmak gerekir. Ama önce iyilik, iyilik, iyilik; sonra anladığı dil..."

"İyi, hadi bakalım, giyim bölümünde güzel bir gömlek görmüştüm. Herhâlde beğenir, onun tarzına uygun, onu alalım."

Müge aldığı gömleği hediye paketi yaptırıp kayınvalidesinin evine gitti. Elinde hediye, yüzünde gülümseme, yüreğinde ümit vardı.

(Sema Maraşlı "*Eşimin Eşi Yok*" kitabından)

"Şiddet göstermeden güçlü; zayıflık belirtmeden yumuşak ol."
(Hz. Ömer)

Evli Erkeklere Yardım Derneği

Cemil, arkadaşından adresini aldığı derneği kolay bulmuştu. Dernek çarşının içinde, iş merkezlerinin olduğu yüksek bir binanın beşinci katındaydı. Derneğin olduğu kata geldiğinde sağ taraftaki bir kapının üzerinde "Evli Erkeklere Yardım Derneği" levhasını gördü. Levhanın üzerinde bir de iş yeri adı olan başka bir levha daha vardı. İçeri girdiğinde büyük bir iş yeri ve pek çok çalışanla karşılaştı.

Kapıdaki görevliye biraz çekinerek, "Dernekten yardım almaya geldiğini," söyledi. Görevli, "Dernek için gelenlerle patronumuz Bahadır Bey görüşüyor, bir bakayım müsait mi?" dedi. Daha sonra Cemil'i şık mobilyalarla döşenmiş patronun odasına götürdü. Patron deyince Cemil yaşlı başlı bir adam bekliyordu. Onu kırk yaşlarında, güler yüzlü bir adam karşıladı. Tanışma faslında Bahadır Bey, derneği kurma sebebini anlattı.

"Ben iki evliliği hüsranla bitmiş, şu anda üçüncü evliliğini yapmış bir adamım. Üçüncü evlilikte çok şükür mutluluğu yakaladım. Fakat şimdi geriye dönüp bakıyorum da bize yardım

eden, doğru yol gösterenler olsa ilk iki evliliğim de kurtarılacak evliliklermiş. Maddi durumum iyi, vaktim de var; ben de Allah rızası için, evliliklerimde edindiğim tecrübelerle mutsuz, ne yapacağını bilmeyen evli erkeklere yardımcı olmaya çalışıyorum. Bu derneği de bunun için kurdum."

"Çok iyi yapmışsınız, arkadaşım sizinle görüştükten sonra evliliğinde çok güzel gelişmeler olduğunu söyledi. Benim de evliliğimde problemler var ama esas acil olarak şu anda derdim annem ve karım... İkisi hiç anlaşamıyorlar; ben de aralarında kaldım, ne yapacağımı bilmiyorum. Bu derdim için bana yardımcı olabilir misiniz?"

"Hem de nasıl... Benim ilk evliliğim annem yüzünden yıkıldı. Karımı ve annemi iyi idare edemedim. Sonra nerede hata yaptığımı anladım ama evlilik bitmişti."

Bahadır Bey tekrar Cemil'in yüzüne baktı.

"Hazırsan başlayalım kardeş."

"Hazırım, sizi çok dikkatle dinleyeceğim."

"En temel problemden başlayalım. Annelerimizin evliliklerimize müdahale etmesinden..."

"Hem de nasıl bir problem."

"Sen civcivlerini koruyan tavuk gördün mü hiç? Yahut yeni doğmuş yavrularını koruyan kedi? Yavrularına yaklaşan olduğunda kendi cüssesine bakmadan korumak için saldırırlar. İşte bizim annelerimiz de öyle. Hâlâ onların doğurduğu gibi durduğumuzu sanıyorlar. Bir göbek bağımızı kesseler, bizi bir rahat bıraksalar çok iyi olacak. Fakat büyüdüğümüzü kabullenemedikleri için koruma duyguları ile davranıyorlar. Bizi elkızından korumak için evliliklerimizden ellerini çekmiyorlar. Bir anneyi en çok kahreden şey oğlunun karısı tarafından ezilmesidir. Bu yüzden de kayınvalideler gelinlere kendi varlıklarını sürekli hissettiriyorlar. Ve gelinler de onların varlıklarından fazlası ile rahatsız..."

"Olan da biz erkeklere oluyor bu arada."

"Haklısın, erkekler arada kalıyor ama aslına bakarsan annelerin kendileri de yıpranıyorlar. Bunun için önce annene, 'Benim evim ve eşim ile ilgili konularda kararları bana bırakın, siz müdahale etmeyin.' demelisin."

"Bunu söylemesi kolay da yapması zor. Kadınlarla bir şey konuşulmuyor ki, ağızları kapanınca gözleri çalışıyor. Hatta çoğu zaman ikisi birlikte çalışıyor. Anneme, 'Hayatıma karışma...' desem hemen ağlar. Duygularını şantaj olarak kullanmakta kadınların üstüne yok."

"E, tabii bu cümlelerle söylemeyeceksin kardeşim. Önce annene, 'Anne, sen benim başımın tacısın, sen bir tanesin, senin yerini hiç kimse tutamaz...' gibi methiyeler düzüp asıl sözü ondan sonra kararlı bir şekilde söylemelisin. Kabullenmekte zorlansa da sen kararlı olursan mecburen kabullenir."

"Deneyeceğim."

"Şimdi bir soru ile devam edelim. 'Kadınlar erkeklerden en çok ne ister?' Bil bakalım?"

"Para..."

"Yanlış cevap, kardeş. Kadın olsun erkek olsun, hepimiz parayı seviyoruz, bunu kabul edelim. Fakat kadınlar erkeklerden en çok sevgi isterler. Sevgiyi bulamadılarsa parayı o zaman sevginin yerine tercih ederler. Ya da sevgisiz kaldıklarında sevgi açlıklarını parayla, alışverişle kapatmaya çalışırlar."

"Biz erkekler de sevgi istiyoruz, bizim sevgiye ihtiyacımız yok mu?"

"Var elbette ama erkek sevgiden önce saygı ister. Bir kadın kocasına saygılı olursa ondan sevgi alması kolay olur. Bir erkek de karısından sevgisini esirgemezse birbirleri ile güzel anlaşırlar. Biz erkekler annemizden bile sevgiden önce saygı bekleriz aslında; ama bunu ifade edemiyoruz... Annelerimizin

bize hükmetmek istemesinden de bu yüzden rahatsız oluyoruz. Mesela sen annenin seni çok sevmesini mi yoksa sana saygı duymasını mı istersin?"

"Annem beni artık mümkünse çok sevmesin; hayatıma, kararlarıma saygı duysun yeter. Artık bir çocuk gibi sevilmek istemiyorum."

"İşte bu! Bak kardeşim, bunu annene de söylemelisin. 'Ben artık büyüdüm, evlendim, sevgiden daha önce saygı görmek istiyorum.' de. Kadınlar kendileri sevgiye çok kıymet verdikleri için erkeklerin de öyle olduğunu düşünüyorlar. Annen sana sürekli yemek yaparak, alaka göstererek kendi için değerli olanı sana sunuyor. Senin için değerli olanın farkında değil. Ona saygı ihtiyacını anlatmalısın."

"Bunu anlatmayı mutlaka deneyeceğim."

"Sen onlar için değerli olanı, yani sevgiyi onlara verirsen mutlu olurlar. Gelin-kayınvalide probleminin en büyük sebeplerinden birisi 'En çok ben sevileyim...' arzusudur. Annen, karından daha çok onu sevmeni istiyor; karın da annenden daha çok onu sevmeni..."

"Fakat ben ikisini de seviyorum."

"Bunu sen, ben biliyoruz da kadınlara anlatmak biraz zor oluyor. Çünkü kadınlar erkeklere göre daha kıskançtırlar. İkisinin birbirlerini kıskandığını unutma. Bu yüzden, bir erkeğin, annesi ile karısını idare edebilmesi için biraz siyaset yapması lazım. Annen ve karını kıskandıracak şeyler yapma."

"Ben bir şey yapmasam da onlar birbirlerini kıskanıyorlar. Bazen öyle mantıksız şeyler yapıyorlar ki küçük çocuk yapmaz."

"Kıskançlık insanın gözünü kör eder. Sen kıskançlıklarını körükleyecek şeyler yapma. Mesela onları birbirine övme. Pek çok erkek bu hatayı yapar. Annesi gelinini sevsin diye erkek karısını annesine över, 'Eşim şöyle güzel yemek yapıyor, şöyle

temiz, titiz bir hanım...' diye. Bu sözlerin sadece annenin kıskançlığını artırmaya yarar. Çünkü oğlunun başka bir kadının yemeğini ya da yaptığı işleri beğenmesi onun yaptıklarını beğenmemek anlamına gelir anneler için."

"Of ki of!.. Annem eşimi sevsin diye eşimi anneme hep övüyordum."

"Karına da anneni övme. Erkek karısına, 'Annemin yemekleri şöyle güzel olur, böyle güzel olur. Annem benim için şunu yapardı, bunu yapardı...' dememeli. Bu sözlerden sonra kadın kayınvalidesi gibi yemek yapmaya heveslenmek yerine tam aksi; annesinin yemeklerini nasıl olur da kocama unuttururum derdine düşer. Kayınvalidesine yemeğe gitmek istemez. Çünkü sen annenin yemeğini övdüğünde karın, kendi yaptığı yemeklerin beğenilmediği anlamını çıkarır."

"Şimdi biraz da teşvik edici şeyleri konuşalım. Eşin annen için iyi bir şey yaptığında mutlaka takdir et, buna mecburmuş gibi davranma. Bizim sosyal hayatımızda gelin kayınvalideye hizmete mecburmuş gibi davranılır. Bu da kadınları incitir. Eşin annene bir işinde yardım ettiğinde, bir yemek yapıp götürdüğünde ya da en basitinden bir telefonla bile aradığında eşine teşekkür et ki gayreti artsın. Kadınlar yaptığı işlerin kıymetinin bilindiğini anlarlarsa yapma istekleri artar. Eşinin ailen için yaptığı güzel şeyleri gör ve takdir et ki devamı gelsin. 'Onlara değer verdiğini göstermen bana değer vermendir, teşekkür ederim.' filan de."

"Eşim de bana bunu söylüyordu. 'Bir takdir et, bir teşekkür et.' diye; bunu artık yapacağım. Peki, birbirlerinin ardından konuştuklarında ne yapabilirim?"

"Onların arasında hakem de olma, avukat da olma. 'Bu sizin meseleniz, aranızda konuşun, kendi aranızda hâlledin...' deyip karışmamaya çalış. Annen karından bir şikâyet ettiğinde hemen ka-

nını savunma. Karın şikâyette bulunduğunda da anneni savunma. İkisine de 'Yapıyorsa şunun için yapıyor, bunun için yapıyor...' diye diğerini haklı çıkaracak bahaneler üretme. Çünkü savunmaya girersen ikisi de birbirine hak vermez; onlardan birinin diğerinin haklı olduğuna inanması zordur, boş yere sana kızarlar."

"Bu güne kadar hangisini savunduysam ötekine daha düşman oldu."

"Birinin sözüne bakıp diğerine tavır alma. Ne annen için karından ne de karın için annenden vazgeç. Karısı hakkında annesinin sözlerine inanıp karısı ile arası bozulan çok erkek var. Annenin, karına dair şikâyetlerini çok ciddiye alma. Çoğu ıvır zıvır meselelerdir. Dikkat et, annen seni karından soğutmasın."

"Doğru söylüyorsunuz. Annemin sözlerinin beni nasıl etkilediğinin bu güne kadar pek farkında değildim. Siz konuştukça aklıma çok şey geliyor. Mesela geçen yıl annem, 'Karın biraz dağınık, çok da temiz değil...' demişti. O günden beri evdeki en ufak dağınıklık dikkatimi çekiyor, buna sinir oluyorum."

"Evinin temizliği karının meselesidir. Yetişemediği yerler varsa sen yardım et. Karını bunlar için incitme. Annenin karın hakkında söylediği kelimeleri akıl terazinde tart, seni küçük bir çocuk gibi hükmü altında bırakmasına izin verme. Çoğu kıskançlıktandır, onları ayıkla, at..."

"Sizinle konuştukça gözüm açılıyor. Annem tavukluk yaptığından olmalı ben civcivlikten kurtulamamışım, demek ki..."

"Kocasını annesinden soğutmak için kayınvalidesinin arkasından konuşan kadınları da unutmayalım. Bu mevzu çok hassas. İki kadın arasında adil olmalısın. Birinden taraf olup ötekini küstürmemelisin. Mesela karısının şikâyetlerinden usanıp annesi ile az görüşen ya da hiç görüşmeyen erkekler var. Bu erkekler kendini doğurup büyüten kadına bir müddet sonra sırt döndükleri için vicdan azabı çekmeye ve karısından nefret etmeye başlıyorlar."

"İnsanın bazen aklına gelmiyor değil. Bazen karımdan ayrılmak geliyor içimden bazen annemi bir daha aramamak... Çok bunalıyorum."

"İkisi de çare değil. Çünkü anne-evlat bir bütünün parçasıdır. İnsan hatası var diye annesini sevmekten vazgeçmez ama annesini sevmesini, görmesini istemeyen kadından nefret eder. Yani annene sırtını dönerek karınla mutlu olamazsın, çünkü onu affedemezsin. Annenin senin üzerinde çok hakkı var. Karının sözlerine bakıp anneni ihmal etme. Ziyaret et, duasını al."

"Eşim sadece annem hakkında değil, kardeşlerime dair de pek iyi şeyler söylemiyor. 'Beni sevmediler, arkamdan konuşuyorlar, iyiliklerimin kıymetini bilmiyorlar...' deyip duruyor."

"Bunlar seni ailenden soğutmasın. Hataları da olsa ailemizden vazgeçemeyiz. Kadınların dert ettiği meselelerin çoğu küçük şeylerdir. Tencere tava gibidir ama insanın kafasında patlayabilir. Dikkatli olmak lazım."

"Çok haklısınız. İkisinin sözü de bazen beynimde patlıyor, bomba gibi. Fakat inşallah bundan sonra söylediklerinizi yapmaya çalışacağım, faydasını göreceğimi de düşünüyorum. Son bir sorum var: Ben karının annesine kendimi nasıl sevdirebilirim? Bakışlarında bir soğukluk seziyorum, sanki beni sevmiyor."

"Bir damadın kayınvalidesine kendini sevdirmesinin en iyi yolu; ona kızını övmektir. Erkek, karısının iyi yönlerini bulup annesine kızını övmelidir. 'Onu iyi yetiştirmişsiniz, karımdan memnunum, sizin gibi güzel yemekler yapıyor...' gibi iltifatlar yaparsa kayınvalidesine kendini sevdirmesi kolay olur."

"Bu da iyi metotmuş. Bir gün de karımla daha iyi anlaşmak için tavsiyeler almaya geleceğim. Yardımlarınız için çok çok teşekkür ederim. Allah razı olsun."

Cemil, "Evli Erkeklere Yardım Derneği"nden mutlu ve umutlu ayrıldı. Sıra öğrendiklerini tatbik etmeye gelmişti...

"Mücadele kalbi katılaştırır ve kini uyandırır."
(Malik İbni Dinar)

Küçük Bir Oyun

Nevin Hanım çalan zilin sesi ile hemen odadaki kanepeye uzanıp üzerini örttü. Oğlu ve gelini gelmiş olmalıydılar. Kızına telefon açtırıp hasta olduğunu söyletmişti. Oğlu kendini aradığında da telefonu açmamıştı. Mühim bir hastalığı yoktu aslında; her zamanki tansiyon, şeker, migren gibi beslenme ya da stres durumuna göre ara ara kendini gösteren rahatsızlıkları dışında.

Nevin Hanım'ın nedense oğlunu özleyince ya tansiyonu yükseliyor ya da şekeri düşüyordu. Oğlu ve gelini daha üç gün önce gelmişlerdi fakat o yine oğlunu özlemişti. Hastayım deyip oğluna nazlanmak hoşuna gidiyordu. Sevgi ve alaka görmek istiyordu. Kocasından pek sevgi görmemişti.

Fazlı odaya girdiğinde Nevin Hanım inlemeye başlamıştı. Oğlu, Fikriye halası ile birlikte gelmişti. Fazlı dış kapıda karşılaştığı halasını ısrarla yukarı çağırmıştı. Nevin Hanım oğlunun yanında gelinini görmeyince "Ceylin nerde?" diye hemen sordu.

"İçerde Zümrüt'ün yanında. Kek yapmıştı, beraber mutfağa girdiler."

"Kek mi yaptı? Şimdi benim de canım ister, yersem de şekerim iyice yükselir." diye söylendi Nevin Hanım.

"Merak etme annem, Ceylin, içine şeker koymadan meyvelerle yaptı, dokunmaz sana. Söyle bakalım nasıl hastalandın? Yediklerine dikkat etmedin değil mi? Geçen gün bir tabak tatlı yemişsin."

"Bunu Ceylin dedi, değil mi? Karın seni benim aleyhime saat gibi kurup duruyor, bana karşı dolduruyor da dolduruyor. Anlamadım derdi ne?"

"Anne günahını alma, o senin iyiliğin için söylüyor."

Fazlı evlendiği günden beri karısını sevmeyen annesine karısını sevdirmeye çalışıyordu fakat henüz bir ilerleme kaydedememişti. Nevin Hanım sürekli gelininin arkasından konuşuyordu. Ayrıca fırsat buldukça da Ceylin'i üzecek bir şeyler yapıyordu. Ceylin kocasının hatırı için kayınvalidesini idare etmeye çalışsa da artık sabrı tükenmiş, şikâyet etmeye başlamıştı. Hele kayınvalidesinin bu hastalık hastası hâllerine hiç dayanamaz olmuştu. Ne zaman kayınvalidesine gelseler eve döndüklerinde kavga ediyorlardı.

Ceylin odaya gelip kayınvalidesine, "Geçmiş olsun..." dedikten sonra kocasının yanına oturdu.

Nevin Hanım gelininin ve oğlunun yan yana oturmasından rahatsız oluyordu. İkisini yan yana görünce sinir oluyordu. "Sanki oturacak başka yer yok, oğlanın dibine oturdu. Arsız kedi gibi sürekli kendini sevdirmeye çalışıyor." diye içten içe söylendi. Gelinini oğlunun yanından kaldırmak için su istedi. Ceylin suyu verdikten sonra yine kocasının yanına oturdu. Nevin Hanım başka bir çare düşündü. Çok ağrısı varmış gibi bir ses tonuyla,

"Oğlum bir yanıma gel otur, şu bileğime bir bak. Şurada bir damar zonk zonk zonkluyor. Kötü bir şey olmasın." dedi.

Fazlı gelip annesinin başucuna oturdu. Nevin Hanım muradına ermişti. Fazlı ne kadar baktıysa da annesinin zonklayan damarının hangisi olduğunu anlayamadı.

Nevin Hanım'ın içi tam rahatlamıştı ki oğlu, karısının yaptığı meyveli keki, "Çok güzel olmuş, eline sağlık bir tanem!" diyerek yiyince de sinir oldu. Kendi tabağındaki kekten hemen bir çatal ağzına attı, 'Ekşimsi olmuş, içine meyve doldurmuşsun." dedi.

Ceylin kayınvalidesine dokunmasın diye şeker katmadığı, farklı bir tarif bulup özene bezene yaptığı keki kayınvalidesinin beğenmeyişine bozulmuştu. Yüzünü asıp odadan çıktı.

Fikriye hala, Ceylin'in peşinden mutfağa gitti.

"Üzülme kızım, kek çok güzel olmuştu. Bence Nevin ablam da beğendi keki ama güzel olmuş demedi; görmedin mi, hepsini yiyip bitirdi..."

"Peki, hâlâ niye bir 'Eline sağlık...' demiyor?"

"Bu kek meselesi değil, biraz uzun mesele, gel az şöyle oturalım." dedi. Karşılıklı birer sandalye çekip oturdular.

"Kızım, bazı kayınvalideler oğullarını gelinlerinden kıskanırlar. Belli ki kayınvaliden de seni çok kıskanıyor."

"Kıskandığını anlıyorum ama bu ne fena bir şey. İnsan gelinini kıskanır mı?"

"Haklısın ama bazı anneler 'Oğlum en çok beni sevsin...' isterler. Oğlunun, karısını çok sevmesini istemezler. Oğlu karısından ayrılsın da istemezler. Sadece çok muhabbetli olmasınlar isterler."

"Ben bunu anlamıyorum hala. Bir anne 'Oğlum gelinimle güzel anlaşıyor...' diye mutlu olmaz mı?"

"Haklısın ama kıskançlığın mantığı yoktur. Bazı anneler oğlunu yaşlılık garantisi olarak gördükleri için 'Oğlum karısını çok severse, gelin de bizi istemezse yaşlanınca ortada kalırız...'

diye korkuyorlar. Bazı anneler de kendi kocaları ile muhabbetli bir evlilik hayatı yaşamamışsa gelininin de oğluyla yaşamasını istemiyor. Bazı anneler de sevgiyi paylaşamıyorlar. 'Oğlumun üstünde benim emeğim, hakkım çok, en çok beni sevmeli...' diye düşünüyorlar.

"Anne sevgisi ile eş sevgisi çok farklı sevgiler."

"Biliyorum kızım ama kıskançlık insanın gözünü kör ediyor. Dikkat ettim. Nevin abla yan yana oturmanıza bile tahammül edemiyor."

"Farkındayım halacığım, ben de onun yanında inadına Fazlı'nın yanına oturuyorum."

"Kıskanç insanlarla inatlaşmak iyi değildir kızım. İnsana zarar verirler. Arkandan konuşur, seni mutsuz etmek için uğraşır. En iyisi onu daha fazla kıskandırmamak için bazı şeylere dikkat edin. Mesela onun yanında birbirinize 'Canım, hayatım, bir tanem, aşkım...' falan demeyin. O bunları duydukça tüyleri diken diken oluyor. İçten içe 'Oğlum elden gitti...' türküsü tutturuyor. Yüzünden belli oluyor."

"İyi, bununla kurtulacaksak hitaplarımıza dikkat ederiz."

"Bir de onun yanında birbirinizle ufak ufak tartışın ki o da mutlu olsun. Fazlı sana kızsın, sen biraz alttan al."

"Niye bunu yapalım hala? O mutlu olacak diye niye biz mutsuz olalım."

"Aranızda anlaşmalı yapınca mutsuz olmazsın ki... Bir oyun gibi düşün. Sizin aranızda anlaşmazlık olduğunu görürse o sizinle uğraşmayı bırakır."

"Hem niye alttan alan ben oluyorum?"

"Tersini düşünelim. Tartıştınız ve sen Fazlı'ya kızdın. Ne olur?"

"Fazlı çok kırılır, annesinin yanında onu mahcup ettiğim için... Tabii hemen kayınvalidem oğlunun tarafına geçer ve

tartışmaya dâhil olur. Fazlı'ya sert bir söz söylememe bile tahammül edemez çünkü..."

"Fakat öteki türlü kocan sana bir şey dediğinde sen susup alttan aldığında içi rahat eder. 'İyi, bizim oğlan karısı tarafından ezilmiyor, karısına köle olmamış..' diye düşünür ve sizinle uğraşmayı bırakır."

"Hiç böyle düşünmemiştim hala. Ben de kıskandığını anladım, tam aksi, onu çatlatmak için onun yanında Fazlı'ya iki kat daha iyi davranıyorum."

"Yok kızım, o çatlarsa zararı önce size dokunur. Sen benim söylediğimi yap. Ben evlendiğim zaman düğünden sonra enişte-nin memleketine ilk defa giderken enişten bana otobüste 'Annemin yanında sana farklı davranırsam şaşırma, idare et.' demişti. Ben de hazırlıklı olunca vaziyeti idare ettim. Enişten, annesinin gelinlerle ve oğulları ile arasındaki anlaşmazlığı görünce böyle bir yol düşünmüş, çok da iyi oldu."

"Eniştem annesini iyi tanımış, demek ki."

"Aslında pek çok erkek annelerinin yanında eşlerine evindekinden farklı davranırlar. Evinde kalkıp suyunu kendi alan erkek, annesinin yanında karısından su ister. Veya evde, 'Kancığım, bir su verir misin?' diyen erkek, annesinin yanında 'Bana bir su ver!' diye emredici hitap kullanır. Ya da evinde eşine işlerinde yardım eden erkek annesinin yanında yardım etmez. Fakat her erkek bunu enişten gibi şuurlu yapmaz. Hanımları, 'Sen annenin yanında bana farklı davranıyorsun...' dese kabul etmez."

"Bütün anneler mi oğullarını kıskanırlar ki?"

"Bu sadece kıskançlık meselesi değil aslında. İnsan kaç yaşında olursa olsun anne ve babasının çocuğudur. Erkek evlendiği zaman ailesinin yanında eşine reislik yapar ki onlara, 'Ben

artık sizin küçük çocuğunuz değilim, bakın kendi evimin reisiyim, karım da bana saygı duyar. Bana çocuk muamelesi yapmayın, karımın yanında beni mahcup etmeyin.' mesajı da vardır. Anne veya kız kardeşlerde kıskançlık varsa bu davranış onların kıskançlığını azaltır."

"Hiç böyle düşünmemiştim."

"Fazlı, annesine seni övdükçe kayınvaliden iyice sinir oluyor. Siz ikiniz birbirinizle güzel geçindikçe onun kıskançlığı artıyor, ne yapacağını şaşırıyor. Siz benim nasihatimi tutun, biz bunun çok faydasını gördük. Biz kayınvalideme böyle yaptık. Çünkü kıskançtı; fakat gelinim ve oğlum bana böyle yapsalar üzülürüm. Ben gelinimi kıskanmıyorum, onları mutlu görünce ben de mutlu oluyorum. Oğlumla araları bozuksa ben de üzülüyorum. Yani kişiye göre davranmak lazım. İnsanı idare etmek sanattır."

Halanın anlattıkları Ceylin'in kafasına yatmıştı. Fikriye Hanım küçük bir ihtar ile bitirdi sözlerini.

"Yalnız kocana söyle, fazla abartmasın. Küçük küçük efelikler yapsın. Annesinin yanında nasıl olsa idare ediyorsun diye sana ağır konuşursa onlar yüz bulup bu sefer de bunu sana karşı kullanmaya kalkabilirler. Onların kıskançlıklarını azaltacak, yüreklerine su serpecek kadar küçük şeyler yeterli. 'O benim karım, ben söylerim ama benden başka kimsenin karıma söz söylemesine izin vermem.' tavrı içinde olmalı. Erkek karısına her zaman sahip çıkmalı."

"Bizimle uğraşmayı bıraksın da halacığım, ben razıyım bu oyuna. Onların yanında kocamın biraz afra tafrasını çekerim artık, yeter ki evimde mutlu olayım. Gelirken kavga etsek yahut burada bir şeye canım sıkılsa bile onlar aramızı bozuk görüp sevinmesin diye burada mutlu görünüyoruz, sonra eve her

gittiğimizde kavga ediyoruz. Evimde kocamla mutlu olmam çok daha mühim... Onlar ne bilirlerse bilsinler, yanlış yaptığımı şimdi daha iyi anlıyorum."

Ceylin, evlerine dönerken yolda kocasına halası ile konuştuklarını anlattı. Fazlı da artık annesine tahammül etmekte zorlanıyordu. Halasının tavsiyesi Fazlı'nın da aklına yattı. Ayrıca daha şimdiden faydasını görmüşlerdi. Annesinin keke kusur bulması aralarında bir tartışmaya sebep olmamıştı. Evlerine el ele döndüler.

"Misafirsin bu hanede ey gönül, umduğunla değil bulduğunla gül, hane sahibi ne derse o olur; ne kimseye sitem eyle ne de üzül..."
(Mevlânâ)

Başkaları Yüzünden

Şeyma ve kayınpederi Ahmet Bey havalimanına gece yarısı gelmişlerdi. Uçağın kalkmasına henüz dört saat vardı. Ahmet Bey, "Ne olur ne olmaz, erken gidelim, uçağı kaçırmayalım." diye hiç uyuyamamış; gelininin, "Daha erken baba..." demesini dinlememişti. Onları havalimanına bırakacak yeğenini de uyutmamıştı. Yeğeni gece vakti onları havalimanına bıraktığı gibi gitmişti.

Şeyma altı aylık hamile olduğu için sandalyelerin üzerinde rahat oturamıyordu. Uykudan gözlerini açamıyordu, arada bir uykuya dalsa da rahat oturamadığı için hemen uyanıyordu. Bebek de içerden, "Gece yarısı ne oluyoruz yaa?" der gibi tekme atıp duruyordu.

Ahmet Bey hiç uyumamış olmasına rağmen, "Uykuya dalar da uçağı kaçırırız..." korkusuyla gözleri açık, cin gibi oturuyordu.

İstanbul'a Ahmet Bey'in ağabeyinin cenazesine gelmişlerdi, şimdi memleketlerine dönüyorlardı. Şeyma, kocası ve kayınpederi üçü birlikte gelmişlerdi cenazeye. Ahmet Bey'in karısı bir yıl önce öldüğü için aralarında yoktu.

Şeyma'nın kocası işlerinden dolayı birkaç gün kalıp dönmüştü. Şeyma ve Ahmet Bey akrabaların ısrarı ile iki hafta daha kalmışlardı. Gerçi Ahmet Bey de kalmak istemişti. "Nerde beleş, oraya yerleş..." atasözünün mucibince Ahmet Bey beleşi pek severdi. Uçak biletini de yeğeni hediye almıştı, yoksa ona kalsa on dört saatlik yolu otobüsle gidelim diyordu. Oysa kendi yaşlı, gelini de hamileydi.

Ahmet Bey ticaretle uğraşıyordu, maddi durumu gayet iyiydi fakat üstten sıkıp alttan yalıyordu. Onun cimriliği öyle meşhurdu ki şehirde hikâyeleri anlatılıyordu. Çocukken kendi evlerinde yemek bitmesin diye az yer, gider komşularda karnını doyururmuş. Dışarıda pahalıya geliyor diye yemeğe içmeye para vermeye asla kıyamazdı. Uçak saati yaklaştıkça Şeyma acıkmaya başlamıştı. Kayınpederinin yiyecek için para vereceğinden ümidi yoktu fakat midesi kazınmaya başlamıştı, şansını denemeye karar verdi.

"Baba ben acıktım." dedi.

Ahmet Bey'in yüzü ekşidi.

"Uçakta yeriz, acele etme." diye cevap verdi.

Çok da susamıştı. Bir su alır herhalde diye şansını denemek istedi. "Bazı uçaklarda yiyecek satılıyormuş bazılarında ikram oluyormuş, ikram olmazsa aç kaldım demektir, bari suyu aldırayım." diye düşündü Şeyma.

"Baba çok susadım, bir su alabilir misin?"

Ahmet Bey, kaşının birini yukarı kaldırdı, derin bir nefes aldı ve konuşmadan kalktı, gitti; fakat az sonra eli boş geldi.

"Bunlar milleti enayi sanıyor? Küçücük bir şişe suyu dışarıdan on kat daha pahalı satıyorlar. Buradan su falan alınmaz. Biraz sabret, uçakta bedava içersin." dedi.

Şeyma; aç susuz, uykusuz, uçağın saatini bekledi. Kayınpederinin inadını biliyordu, bir kez hayır derse bir daha evet demesi zordu. Şeyma, kayınvalidesi öldüğünde hem üzülmüş hem sevinmişti. Kadıncağız bu adamın elinden kurtulmuştu. Eğer şimdi yaşasaydı kim bilir ne kadar üzülürdü. "Gelini aç koyduk." diye mahcup olurdu. Kayınvalidesi gözü bol bir kadındı fakat eline pek para geçmezdi. Ömrü Ahmet Bey'e sınır olarak geçmişti.

Şeyma hayatında ilk defa uçağa bindiği hâlde hiç heyecanlanmamıştı. Acaba heyecanlanır, korkar mıyım diye düşünmüştü fakat midesinin kazıntısı yüzünden yemekten başka bir şey aklına gelmiyordu. Nihayet beklediği an gelmişti. Hostesler ikramları yapacakları servis arabaları ile görünmüşlerdi fakat o sırada yapılan anons Şeyma'nın bütün ümitlerini yıktı. Yiyeceklerin ücretli olduğu, önlerindeki koltuğun arka ceplerinde menü bulunduğu söylendi. Ahmet Bey hemen menüyü aldı. Şeyma kayınpederinin menüye bakışından açlığının devam edeceğini anladı.

"Bir liraya mal olacak sandviçi on iki liraya satıyorlar, yazıklar olsun!.. Alnımızda enayi mi yazıyor? Bir kuruş vermem ben bunlara." dedi.

Şeyma'nın cebinde parası vardı fakat biliyordu ki kayınpederi onun da alıp yemesine izin vermezdi. Kocasının işi babası ile beraberdi. Onun cebinden çıkanları da Ahmet Bey kendi cebinden çıkmış gibi kabul ederdi. Zaten kayınpederi bütün harcamalarına karışıyordu. Kocası ancak zaruri ihtiyaçları kadar dükkândan para alabiliyordu.

Ahmet Bey'le aynı binada yaşıyorlardı. Kayınpederi gezmelerine kadar her şeylerine, "Para gider, masraf olur." diye kısıtlama getiriyordu. En kötüsü de bu bebekten önce Şeyma bir hamilelik geçirmiş fakat çocuk karnında ölmüştü. Ahmet Bey, Şeyma'nın yanında hastaneye gelmiş; kadın doğum doktoruyla pazarlık yapmaya çalışmıştı. "Benim gelinim dayanıklıdır, anestezi yapmadan alırsanız daha ucuz oluyormuş, öyle yapın." demişti. Doktor, "Sen karışma amca!" deyip onu dışarı atmıştı. Ahmet Bey'in cimrilik hikâyeleri anlatmakla bitecek değildi.

Ahmet Bey evlenmek istiyordu fakat kiminle görüştüyse daha ilk görüşmede cimriliğini belli ediyor ve evlenecek kimseyi bulamıyordu. Ahmet Bey'e göre ise kadınlar müsrif ve aç gözlüydü.

Şeyma'nın midesi durumdan ders çıkarıp susmuyordu. Kayınpederi onun can sıkıntısını fark etmişti.

"Uyu, uyu. Uyursan unutursun. Evine gidince doyurursun karnını. Çocuk gibi aç gözlülük etme. Ben hemen uyuyacağım..." deyip kapadı gözlerini.

Şeyma neredeyse ağlayacaktı. Yan tarafındaki koltuklarda oturan aile sandviç almış, meyve suyu ile beraber yiyorlardı. Hayatında hiçbir zaman peynir ve domatesi bu kadar canı çekmemişti. İçerden yediği tekmeler artmıştı, belli ki bebek de kokuyu almıştı. Tam ağlayacaktı ki kendini tuttu.

Kayınpederinin cimriliği ve hayatlarına bu kadar karışması yüzünden Şeyma bir ara kocası ile boşanma safhasına gelmişti. Hatta üç ay kadar da ayrı kalmışlardı. Bu üç ay müddetinde Şeyma babasının evinde yemiş içmiş, gezmiş fakat bir türlü mutlu olamamıştı. Kocasını çok özlemişti. Sonuçta kocasının evinde de açlıktan ölmüyordu. Yetecek kadar karınlarını doyuruyorlardı.

Kendi isteği ile kocasına tekrar dönmüştü. Hem de kendi içinde mühim bir karar vererek. O güne kadar kocası ile bütün kavgaları kayınpederi ve onun cimriliği yüzünden olmuştu. Şeyma kocasına o zamanlar, "Sen nasıl erkeksin? Babanın emrinde yaşıyorsun. Ya, 'Baba, ben yaptığım işin karşılığını istiyorum...' de ya da git, başka bir iş bul, çalış." gibi cümleleri çok sarf etmişti. O zamanlar kocasının ne kadar incindiğini, sözleri ile onu ne kadar kırdığını fark etmişti.

O üç aylık ayrılıktan sonra dönüşte kendi kendine verdiği karar, "Bir daha asla kocamı başkaları yüzünden incitmeyeceğim. Babası hakkında kötü söz söylemeyeceğim ve işlerine karışmayacağım." oldu. Gerçekten de sözünde durmuştu. O günden sonra kocası ile muhabbetleri çok başka olmuştu. Daha öncesinde işi ve babasına dair mevzularda kocasını eleştirip ağır konuşunca kocası da ona ağır konuşuyordu. Birbirlerini çok kırıyorlardı. Bu kavgaları bitmişti. "Mutluluğumuz için babayı idare edeceğiz, yaptıklarını dert etmeyip gülüp geçmeye çalışacağız..." diye de ortak karar almışlardı.

Şeyma kocası ile birlikte verdikleri sözü hatırlayınca gözyaşlarını tuttu. Gözünü kapatıp kocasını düşündü. Saçını okşayışını, ona sevgiyle bakışını, kayınpederini atlatıp gülerek evden kaçışlarını hatırladı. "Kayınpederi atlatmak..." Neden olmasın ki, diye düşündü, kaç kez yapmışlardı, yine yapabilirdi. Kayınpederi uyuyordu. Kemerini açtı, yavaşça yerinden kalkıyordu ki Ahmet Bey gözünü açtı. Şeyma,

"Baba, ben tuvalete gidiyorum." dedi.

Ahmet Bey "Olur..." anlamında başını salladı. Şeyma bir an, "Aman kızım, idrar diye hor görme, israf etme." diyecek diye korktu.

Ahmet Bey cebinden bir lira çıkarıp uzattı.

"Tuvalet paralıysa ver."

Şeyma, kayınpederinden bu cömertliği beklemiyordu. Neredeyse gözleri yaşaracaktı.

Şeyma tuvalete gittikten sonra arka tarafta yemek servislerini bitirip dönen hosteslerin olduğu bölüme girdi.

"Ben bir sandviç alıp burada yiyebilir miyim?" diye sordu.

Hostes,

"Elbette alabilirsiniz ama burada yiyemezsiniz, yerinize oturup öyle yiyin." dedi.

Şeyma ayaküstü hostese durumu anlattı. Hostes çok şaşırmıştı.

"Tamam, o zaman şuraya oturup yiyebilirsiniz." dedi. Şeyma kıtlıktan çıkmış gibiydi, bir sandviçi bitirdi fakat doymamıştı. Bir tane daha aldı, onu da yedi. Bu arada iki bardak da meyve suyu içmişti. Yediklerinin parasını ödedi. Tam kalkıp yerine geçecekti ki hostes,

"Niye katlanıyorsunuz bütün bunlara? Sizin durumunuzda ben olsam şimdiye çoktan ayrılmıştım." dedi.

"Kocamı seviyorum. Yiyecek, giyecek bir şekilde bulunuyor ama eşimin yerini hiçbir şey tutmuyor."

"Bilmiyorum seninki mi doğru benimki mi? Ben hamileyken gece canım erik istedi de eşim almadı diye kıyameti koparmıştım, sen açlığa dayanıyorsun. Ben ıvır zıvır sebeplerden eşimden ayrıldım; sen bana göre ciddi sorunların olduğu hâlde, bir gezme özgürlüğün bile yokken, evliliğini devam ettiriyorsun."

"Özgürlük sizi mutlu ediyor mu? Mutlu musunuz?"

Hostes bir müddet cevap vermedi.

"Değilim, hem de çok mutsuzum. Çocuğumu babasız büyütüyorum, eşimi de çok özlüyorum. Tekrar denesek mi diye de çok düşündüm ama aynı şeyleri yaşamaktan korktum."

"Benim gibi 'Eski kavgaları yapmayacağım, her şeyi kafama takmayacağım, başkaları yüzünden kocamı kırmayacağım...'

diye karar verirseniz aynı şeyleri yaşamazsınız. Yalnızlık zor. Özgürlük bir eş gibi sizi gece sarıp sarmalamıyor, ısıtmıyor, öpmüyor. Tam aksi oradan oraya savuruyor. Gökyüzündeki kuşlar bile yalnız uçabileceklerken çoğu zaman birlikte uçuyorlar."

"Haklısın galiba, bugün canım çok sıkkındı, gece rüyamda eski eşimi görmüştüm, onu ne çok özlediğimi düşünüyordum. Karar verdim, uçaktan iner inmez arayacağım, yeniden, yeni adımlarla deneyeceğim."

Şeyma ayağa kalktı.

"Sizin için çok sevindim. Ben kayınpederi şüphelendirmeden yerime gideyim. Teşekkür ederim, yardımlarınız için."

Hostes ona sarıldı.

"Ben teşekkür ederim. Kaç psikologa gittim, bana senin kadar faydalı olamadılar, çok teşekkür ederim."

Şeyma yerine döndüğünde kayınpederi hâlâ uyuyordu. Uçaktan inip valizleri beklerken Şeyma geğirdi.

Ahmet Bey ona hayretle baktı.

"Gelin, acıktım diyordun; bakıyorum da tok gibi geğiriyorsun."

Şeyma bir an ne diyeceğini bilemedi.

"Hamileliktendir baba. İnsanın bütün vücut düzeni değişiyor." dedi.

Dışarı çıktıklarında kocası onları karşılamaya gelmişti. Şeyma iki haftadan beri kocasını görmemişti. Ne çok özlediğini fark etti. Tabii kayınpederin yanında hiç konuşamadılar. Birbirlerini gözleri ile sarıp sarmaladılar.

"Nesebinle değil edebinle övün."
(Hz. Ali)

Kaynana Sancısı

Osman, daha bahçeden almıştı mis gibi kokan tereyağlı bulgur pilavının kokusunu. Eve girdiğinde annesi ince yapılmış köy ekmeğini ıslatıyordu. Karısı da köye her geldiklerinde yaptığı gibi bir karış suratla pencerenin kenarında oturuyordu. Osman karısını görmemiş gibi yaptı.

"Hımm, miss gibi kokuyor anacığım, ellerine sağlık!" dedi.

Annesi altı aydan beri göremediği oğluna memnuniyet içinde, sevgi dolu baktı.

"Hasret kalmışsındır oğlum, değirmende taze öğütülmüş bulgurun pilavı sizin şehirde yediklerinize benzemez." dedi.

Annesi yere örtü serip üzerine yer sofrasını koydu. Osman annesinin sofra kurmasına yardım etti. Özlem oturduğu yerden ana ile oğlunun sofrayı hazırlamasını izliyordu.

Sofra hazır olduğunda Osman bahçede oynayan çocuklarına seslendi, fakat karısına, "Sen de gel!" demedi. Çocuklar koşarak gelmişler, birkaç dakika içinde yemeğe başlamışlardı. Kayınvalidesi Özlem'e,

"Gelsene sofraya..." dedi.

Özlem yüzünü ekşiterek kalktı yerinden.

"Ben alışkın olmadığım için yerde rahat oturamıyorum, bir tabak alayım da burada yiyeyim..." dedi.

Özlem mutfaktan getirdiği tabağın içine pilav ve salata koydu. Az da yufkadan aldı. Az önce kalktığı yere oturdu.

Osman, karısı böyle yaptığında ondan nefret ettiğini hissediyordu. Karısına ne köylerini ne de ailesini beğendirebilmişti. Köyleri dağın tepesinde, yeşilliklerin içinde, çok güzel bir köydü. Annesi de köyünden hiç çıkmamış, okuma yazma bilmeyen, cahil ama iyi niyetli bir kadındı. Kocası öldükten sonra Osman'dan başka çocuğu olmadığı için tek başına kalmıştı. Osman'ı doğurduktan sonra bir hastalık geçirmiş ve başka çocuğu olmamıştı. Bir ineği, tavukları, kedisi ve çoban köpeği Çomar ile yaşıyordu Tek umudu ve tek eğlencesi yazın oğlunun ve torunlarının kendi yanına gelmesiydi.

Fakat gelini Özlem şehirde doğmuş büyümüş olduğu için köy hayatını bir türlü sevmemişti. Osman'la üniversitede tanışıp evlenmişlerdi. Her yıl tatilde üç hafta köyde kalıyorlardı, fakat köye gelirken kocası ile en büyük kavgalarını yapıyorlardı. Osman yolunu gözleyen anacığını üzmemek için karısına karşı direniyordu. Özlem her yıl, "Bu son..." diyerek geliyordu.

Özlem kocasının ve çocukların ısrarı karşısında gelmek zorunda kalıyordu fakat bütün tatil boyunca hiç yüzü gülmüyordu, sürekli söyleniyordu. Kayınvalidesi elinden geldiği kadar onu idare ediyor; huysuzluklarını anlamıyor gibi yapıyordu. Osman, anacığını kışı şiddetli geçen köylerinde yalnız bırakmak istemiyor; kışın en keskin zamanı onu kaloriferli evlerinde misafir etmek istiyordu; fakat Özlem bunu katiyen kabul etmiyordu.

Kendince sebepleri vardı. Kayınvalidesi ona göre kabaydı; giyimi, kuşamı, ayakkabısı, kıyafeti her şeyi basitti. Onu arkadaşlarıyla tanıştırmaya utanıyordu. Kadıncağız köyde görmediği için asansöre binmekten korkuyor ve oturdukları lüks apartmanda beş katı yürüyerek çıkıyordu. Kayınvalidesi sofra kurallarını bilmiyordu, banyoda abdest alırken yere su sıçratıyordu, akşamları erkenden uyuyor, gece evin içinde namaza kalkıyorum diye hortlak gibi dolanıyordu, onun gibi titiz değildi... Özlem'e göre suçu çoktu kadıncağızın.

Özlem kayınvalidesini beğenmediği gibi köyü de beğenmiyordu. Kayınvalidesinin büyük ocağı yoktu. Mutfağında küçük tüp üzerinde bir ocağı vardı. Yemekleri sırayla pişirmek gerekiyordu. Gerçi ihtiyaç olduğunda kocası ya da annesi avludaki odun ocağını hemen yakıyorlardı. Küçük tüp ya da odun ocağında yemek yapmak ona çok zor geliyordu. Özlem bu yüzden yemek işine karışmıyordu.

Mutfak tezgâhı olmadığı için bulaşıklar, mutfağın bir köşesinde üzerine beton dökülmüş ve su gideri bir boruyla dışarı verilmiş yerde oturarak yıkanıyordu. Bu yüzden Özlem bulaşık işine de karışmıyordu; bunlar onun alıştığı şeyler değildi. Ayrıca köyde erken yatıp erken kalkmak da hoşuna gitmiyordu. Gerçi o herkes kadar erken kalkmıyordu fakat çilli horuz onu da sabahın köründe uyandırıyordu, o daha sonra tekrar uyuyordu. Avludaki ahırda inek olduğu için inek kokusu evin içine de geliyordu. Evdeki inek kokusunu hiç sevmiyordu.

Köydeki her şey ona bir köylü ile evlendiğini hatırlatıyordu. Bu bile çok zoruna gidiyordu. Kocasının ve çocuklarının köy hayatına bayılmaları da ayrıca sinirini bozuyordu. Karar vermişti. Bu sene son olmalıydı, daha fazla dayanamayacaktı, köye bir dahaki seneye asla gelmeyecekti... Fakat ne yapmalıydı da kocasını ve çocuklarını ikna etmeliydi, bilmiyordu.

Yemeklerini sessizce yediler. Zeynep yemek boyunca yanlarına bile oturmayan, mis gibi pilav ve salatayı burnunu kıvırarak yiyen annesini süzdü. "Niye böyle yapıyor?" diye üzülüyordu. Kardeşi Ömer, babası ve kendisi köyü çok seviyorlardı fakat annesinin huysuzlukları yüzünden canları sıkılıyordu. Yemekten sonra herkes dışarı çıktı.

Özlem pencereden dışarı baktığında ağacın altındaki sedirde yan yana oturup sohbet eden kayınvalidesi ile kocasını gördü. Annesi ne anlatıyorsa kocası kahkahalarla gülüyordu. "Gülmek ona ne kadar yakışıyor..." diye düşündü. Uzun zamandır birlikte bir şeylere böyle candan gülmemişlerdi. Kocasının gözlerinde artık sevgi kıpırtısı bile göremiyordu. "Şu kocakarıyı bile benden daha çok seviyor." diye düşünmesiyle gözünden yaşlar sicim gibi akmaya başladı.

"Anneciğim, neden ağlıyorsun, yoksa karnın mı ağrıyor?" diyen oğlu Ömer'in sesi ile kendine geldi. Ne diyeceğini bilemedi. Bir hafta önce, bakıcı dolapta kalan bozulmuş yemeği Ömer'e yedirdiği için karnı sancılanmış ve ağlamıştı.

Gözyaşlarını sildi hemen.

"Kalbim ağrıyor oğlum..." dedi.

"Kalbin mi ağrıyor?"

"Yok, yok, karnım ağrıyor." dedi. Sinirlendiğinde midesi ağrırdı ve midesinde az önce hafif bir ağrı başlamıştı.

Ömer koşarak dışarı çıktı.

"Annemin karnı ağrıyormuş, annemi doktora götürelim, ağlıyor." diye bağırarak babasının yanına gitti. Osman ve annesi yanına geldiğinde Özlem vaziyeti kurtarmak için eli karnında sancıdan kıvranıyormuş gibi yaptı.

"Neyin var?" diye sordu Osman.

"Bilmiyorum, çok kötüyüm..." derken ağlamaya devam etti.

"Hava değişiminden olabilir." dedi Osman. "Biraz yat, dinlen, geçer."

Kocasının bu umursamaz hâline iyice sinir oldu. "Ben de bu köyü senin burnundan getirmezsem bana da Özlem demesinler." diye içten içe ahdetti. Mademki bir oyuna başladım, devam edeyim bari diye düşündü. Hastalık sebebi ile şehre gidersek geri dönmem, bu şekilde bu seneki köy faslından kurtulmuş olurum diye oyuna devam etmeye karar verdi. Çok büyük sancı çekiyormuş gibi kıvranmaya başladı.

"Ölüyorum ben, doktora götür beni, hastaneye götür!" diye bağırdı.

"Ne doktoru, biraz dinlen, her sancıya hastaneye mi gidilir?" dedi Osman.

"Köyde doktor var." dedi kayınvalidesi. "Ben hemen gidip getireyim." diye koştu.

Özlem köyde doktor olduğunu bilmiyordu. "Şimdi yandım, bakalım doktoru kandırabilecek miyim?" diye düşündü.

Az sonra kayınvalidesi yanında gömlek ve şalvar giyinmiş, başında çiçekli bir yazma örtülü olan köylü bir kadınla geldi.

"Ebe mi getirdin? Hani doktor var diyordun?" diye söylendi, eli karnında kıvranıyormuş gibi yaparak.

"Ben doktorum..." dedi kadın, "Dâhiliye uzmanıyım. Nereniz ağrıyor, bir muayene edelim." dedi elindeki çantadan birkaç alet çıkarırken. Odadakilere,

"Dışarı çıkabilir misiniz?" dedi. Sonra Özlem'i iyice bir muayene etti.

"Mühim bir şeyiniz görünmüyor, 'kaynana sancısı' gibi duruyor." dedi.

"Anlayamadım, ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Özlem.

"Psikolojik olabilir demek istedim. Şehirli kızlar köy delikanlılarına varınca, köye kayınvalidelerinin yanına geldikçe sancılanıyorlar. Daha önce de birkaç kez karşılaştım bu sancıyla."

"Siz madem doktorsunuz, neden böyle köy kıyafetleri içindesiniz? Köyde ne arıyorsunuz?"

"Benim kocam da bu köyden, Güllü Hanım'ın oğlu. Tıp fakültesinde tanıştık, evlendik. Ben de şehir kızıyım ama çok sevdim buraları. İlk geldiğim zaman biraz zorluk çektim ama sonra alıştım. Her yaz geliyoruz, tatilimizi burada geçiriyoruz."

"Peki niye köylü gibi giyindiniz?"

"İnsan gittiği yerde ayrık otu gibi durmamalı. Ben farklıyım havasına gerek yok. Tam aksine 'Ben sizdenim...' dersen kendini oraya ait hissetmeye başlarsın. Ayrıca bu kıyafetler çok rahat. Eşimle, kayınvalidemle tarlaya gidiyoruz, çalışıyoruz. Bu kıyafetlerle rahat ediyorum."

"Siz isteyerek mi geliyorsunuz köye, yoksa eşiniz mi zorluyor?"

"Eşimin köyde ne kadar mutlu olduğunu gördüğüm için isteyerek geliyorum. Ben de çocuklarım da seviyoruz köyü; temiz hava, toprak, tabiatla haşır haşır neşir yaşıyoruz bir müddet."

"Ama köylüler hiç temiz değiller, ben rahat edemiyorum köyde. Kayınvalidem dışarıda toprağa oturduğu şalvarıyla gelip buradaki divana oturuyor. Bahçeden kopardığı salatalığı yesin diye ovalayıp oğlumun eline veriyor. Yıkama falan yok."

"Toprak temizdir. Sebzelere ilaç kullanmadıkları için dalından koparıp yiyebilirler, biz de yiyoruz. Fazla titizlik sağlığa zararlı. Titiz annelerin çocukları daha çok alerji oluyor. Titiz insanlar daha çok hastalıklara yakalanıyor. Şehirli kadınların temizlik merakları yüzünden hastalıklar arttı. Ben köylülerde insanı hasta edecek bir pislik görmedim bu güne kadar."

Özlem ne diyeceğini bilemedi. Doktor devam etti.

"Erkekler doğup büyüdükleri topraklara ve ailelerine çok bağlı olurlar. Siz onun ailesini, doğup büyüdüğü toprakları ve hele annesini hor görürseniz, sizi sevmesini hiç beklemeyin.

Buraları sevmek için gayret sarf edin. Ben eşimin anne-babasını ne kadar seviyorsam, saygı gösteriyorsam, onun bana sevgisi de o kadar artıyor. Köyde birazcık da rahat etmeyivereyim, biraz yorulayım, ne olacak? Eşimin sevgisinden mutluluğumuzdan daha mühim değil."

Doktor giderken kapıda, "Gelinin neyi varmış?" diye soran kayınvalidesine,

"Mühim değil teyzeciğim, hava değişikliğinden olur bazen, geçer..." deyip gitti.

Özlem doktor gittikten sonra uzun uzun düşündü. Sancısına iyi gelir diye bitki çayı demleyip ona getiren kayınvalidesine baktı. Yapabilir miydi, onu sevebilir miydi acaba?

"Bütün rahatlıklar, kanaat ve kadere rızadır."
(Hz. Ali)

Kısmet

Nuriye Hanım kızının evinde telaşla koşturup duruyordu. İki ay önce evlenen Gonca'nın baba tarafı akrabaları gelecekti. Nuriye Hanım sabah geldiğinde kızı hâlâ uyuyordu. O hemen mutfağa girmiş börekleri sarmaya başlamıştı. Kızı biraz daha uyuduktan sonra kalkıp evi toparlamış, sonra giyinmeye gitmiş ve henüz odasından çıkmamıştı.

Misafirlerin gelmesine az bir zaman kalmıştı ve henüz işleri bitmemişti. Mutfakta kokular birbirine karışmıştı; kek kokusunun üzerine pişmekte olan ıspanaklı böreğin kokusu eklenmişti. Nuriye Hanım kekin üzerine çikolatalı sosu da döktükten sonra salataların süslemelerini yaptı. Bir yandan da masayı hazırlamaya çalışıyordu. Tabak ve çatalları yerleştirdi. Akşamdan evde yapıp getirdiği dolmaları yemek masasının üzerine koydu.

Kereviz salatasını bitirdiğinde, kızının çeyizi için kendi aldığı, kenarı el işiyle süslü cam tabağı aradı, bulamadı.

Kızına birkaç kez seslendi. Gonca, bir afra tafra ile geldi.

"Ne diyorsun anne, beni meşgul etme, hazırlanıyorum. Şu saçımın hâline bak, keşke bir kuaföre gitseydim..."

Nuriye Hanım derin bir nefes aldı.

"Çeyizine aldığım, kenarı el işi ile süslenmiş kayık tabağı bulamadım."

"Kırıldı o yaa. Geçen Ayşen geldiğinde oğluna meyve dilimleyip eline vermiştim, küçük çocuk işte, elinden kaydı, düşürüp kırdı."

Nuriye Hanım'ın yüzü kıpkırmızı oldu. Sinirlenince hemen kızarırdı.

"Küçük çocuğun eline verilir mi kızım o tabak? Sen de biliyorsun, çok para vermiştik ona."

Gonca güldü.

"Biliyorum anne. Çeyizime aldığın dökümtüleri düşündüğümüzde, o, en iyilerinden biriydi."

Kızının sözlerine Nuriye Hanım'ın çok canı sıkıldı.

"İmkânımız elverdiği kadar iyisini almaya çalıştık."

"Lâle'ye aldıklarınızı düşünürsek benimki onunkilerin yanında çer çöp gibi kalır."

"Kız kardeşini mi kıskanıyorsun? O senden önce evlendi. Sen, 'Bence bir mahzuru yok, beni beklemesin, benim ne zaman evleneceğim belli olmaz.' dedin. O zaman hâlimiz vaktimiz yerindeydi, baban iflas etmemişti, ona daha pahalı şeyler alabildik. Sen evlenirken durumumuzu biliyorsun. Bunları bile alırken zorlandık, hepsini borç harç aldık. Kardeşininkiler kadar pahalısını alamadık ama kalitesiz de almadık. Aldıklarımız kaliteli olsun diye dünya kadar borç altına girdik, hâlâ ödüyoruz. Sen şimdi bunlara çer çöp mü diyorsun?" derken gözlerinden yaş sel gibi akmaya başladı.

"Sulu göz olma hemen. Şunu ikimiz de biliyoruz ki o senin kıymetli kızın. Beni hiçbir zaman onun kadar sevmedin."

"Bir anne evlatlarını ayırmaz. İkinizi de çok seviyorum."

"Ne kadar sevdiğin aldığın eşyalardan belli. Neyse, hadi biraz acele et. Şimdi gelirler, hâlâ işleri bitirip giyinmemişsin, hizmetçi gibi dolaşıyorsun."

Nuriye Hanım kızının bu küstah tavırlarına sinir olmuştu. Ağlamayı bırakıp bağırmaya başladı.

"İşi bitirmemişim, hizmetçi gibiymişim! Ne farkım var ki? Bütün misafirlerine hazırlığı ben yapıyorum. Sana akşamdan, 'Hiç olmazsa çikolatalı keki sen yap...' demiştim. Sabah geldiğimde hiçbir şey yapmadığın gibi hâlâ yataktan çıkmamıştın."

"Aman aman, şimdi de yaptıklarını başıma mı kakıyorsun? Bir gün iş mi öğrettin, yemek mi yaptırdın, pasta mı yaptırdın? Her şeyi kendin yaptın. Sorumluluk vermedin. Şimdi de isteyerek yapmıyorsun biliyorum. Kayınvalidemler, akrabalar, 'Nasıl kız yetiştirmiş!' diye kınamasınlar, sana laf gelmesin diye yapıyorsun."

"Sen bunları nasıl söylersin, kaç kez, 'Gel kızım, bak, öğren, yap..' dedim ama ya gezmen vardı ya da işin."

"Ağız ucuyla söylersen girmem tabii mutfağa. Ana olsaydın da öğretseydin. Ben de sana muhtaç, ele güne mahcup olmasaydım..."

"Tamam, sus, konuşma benimle artık."

"Ağırına gitti değil mi? Ne zannettin, hiç iş yaptırmayınca seni takdir edeceğimi mi? Hayır etmiyorum. Eğer bana küçük yaşlardan ev temizlemeyi öğretseydin, şimdi bu evi süpürmek, temizlemek bana büyük bir eziyet gibi gelmeyecekti. Kaynanamdan da, 'Kızım, bu evin dağınıklığı ne? Biraz toplasana!' sözünü duymayacaktım..."

Nuriye Hanım'ın sinirden eli ayağı titriyordu. Her şeyi bırakıp kızının evinden kaçıp gitmek istiyordu fakat gelecek olanlar akraba olduğu için bırakıp gidemiyordu.

"Neyse, tamam, uzatmayalım, daha sonra konuşuruz. Bu güne

kadar sustum ama yetti gayri. Ben gidip giyineyim." deyip gitti.

Nuriye Hanım daha fazla ağlamamak için kendini tuttu. "Şimdi yüzüm gözüm şişer." diye söylendi. Yarım kalan işleri tamamlayıp mutfaktan çıktı. Elini yüzünü yıkadı, üzerini değiştirirken zil çaldı. Misafirler gelmeye başlamışlardı. Nuriye Hanım'ın kayınvalidesi, görümcesi, iki eltisi ve onların gelinleri ve kızları gelmişlerdi.

Bir de sürpriz misafir olarak kayınvalidesinin ablası Kerime teyze de gelmişti. Kerime teyze ailede çok sevilen, sayılan biriydi. Son zamanlarda hasta olduğu için pek evden çıkmıyordu; fakat o gün iyi görünüyordu.

Biraz sohbetten sonra masaya geçtiler. Nuriye Hanım Gonca' ya o kadar kırgındı ki kızının yüzüne bile bakmak istemiyordu. Herkes iştahla pastaları, börekleri yerken Nuriye Hanım ayıp olmasın diye tabağına birkaç parça şey alıp zoraki yiyordu. Aslında çok açtı ama kızının sözleri taş gibi oturmuştu midesine. Herkes bir şeyler konuşurken o Gonca'nın sözlerini düşünüyordu. Nuriye Hanım, ona bir şeyler söylediği belli olan kayınvalidesinin sesini duyunca başını kaldırdığında göz göze geldiler.

"Anlamadım." dedi.

"Dolma çok güzel olmuş, eline sağlık dedim."

"Afiyet olsun."

Diğerleri de, "Gerçekten çok güzel olmuş, nefis olmuş!" gibi dolmaya övgüler yağdırdılar. Kayınvalidesi,

"Halsiz görünüyorsun, hasta mısın yoksa?" diye sordu.

"Biraz başım ağrıyor, geçer az sonra..." dedi Nuriye Hanım, sonra Kerime teyzeye dönüp,

"Ne iyi ettiniz de geldiniz teyze, özlemiştik sizi, çok memnun olduk." diyerek vaziyeti kurtarmaya çalıştı. Gerçekten de sevinmişti Kerime teyzenin geldiğine.

Tatlı tatlı güldü Kerime teyze.

"Senin dolmaların içindeki pirinçlerde adım yazılıymış yavrum. Tıpış tıpış yemeğe gelmişim bu güzel dolmacıkları."

"Pirincin üstünde isim mi yazarmış, espri mi yapıyorsunuz, gerçek mi?" diye sordu Gonca.

"Bir kitapta okudum. İnsan yaratılırken rızkı da belli olur, üzerine de adı yazılırmış. Üzerinde adımız yazılı olan rızık bizi mutlaka bulurmuş. Ya biz ona gidermişiz ya o bize gelirmiş."

"Çok tuhaf ama tabii Allah'ın gücü her şeye yeter. Herkesin parmak izinin ayrı olduğunu düşünürsek söylediğiniz şey de Allah için mümkün bir şeydir..." dedi Nuriye Hanım.

"Kitapta bir de hikâye vardı; fakat şimdi sofrada anlatmak belki uygun olmaz. Hatırlatın, daha sonra anlatayım." dedi Kerime teyze.

Herkes, "Şimdi anlat, bir şey olmaz, sen anlatacağına göre kötü bir şey değildir." diye ısrar ettiler.

"Tamam, madem şimdi istiyorsunuz, anlatayım. Yolculuğa çıkan bir adam bir köyün mezarlığının yanından geçerken kalabalığı görüp yaklaşmış. Köy halkı bir ölü gömüyorlarmış ve ölüyü gömmek için mezar kazarken hemen yanındaki daha önce gömülmüş olan bir ölünün mezarı da açılmış.

Yolcu da tam o mezarın başında durmuş. Henüz çürümemiş olan ölünün iki dişi ortasında duran bir mercimek tanesi dikkatini çekmiş. Yorgunluğun ve o anki açlığın tesiriyle eğilip mercimeği ağzına atıp yemiş."

"Ayy inanmıyorum, ben açlıktan ölsem ölünün ağzından bir şey alıp yemem." dedi Gonca.

"Zaten o kişi de bu yaptığına daha sonra bir mana verememiş, yaptığına kendi de inanamamış. Bir muhterem zata gidip olanları anlatmış. O zat, 'İnsanın rızkının üzerinde adı yazılı olur. O mercimeğin üzerinde belli ki senin adın yazılıymış. O

kişinin de ömrü bitmiş, Allah o taneyi yutmayı ona nasip etmemiş. Rızık bir ölünün dişlerinin arasında olsa bile sahibini bulur.' demiş."

"O zaman rızık ayağımıza gelsin, çalışmaya gerek yok..." dedi küçük eltisinin kızı.

"Yavrum, büyüklerimiz 'Kısmete hizmet gerek...' derdi. Biz elimizden geleni yapmakla mesulüz, kaderin ne olduğunu ve kısmetin ne kadar olduğunu bilemeyiz."

Nuriye Hanım'ın oldukça kilolu olan görümcesi Nalan,

"O zaman teyze, çok yediğimiz için kilo almak bizim suçumuz değil, rızkımız olduğu için yiyoruz demek ki." dedi.

Sofradaki herkes güldü.

"Bu işin şöyle bir inceliği var." dedi Kerime teyze. "Rızkın bellidir ama ne kadarını ne zaman kullanacağın senin iradende. Gençliğinde çok yersen yaşlanınca bir hastalığın olur, kalan ömründe rızkın kalanını gıdım gıdım yersin. Onun için genç ken az yersek yaşlanınca daha rahat yeriz."

"Tam da fetva bulup tıka basa yemeye niyetlenmiştim teyze, iştahımı kapattın." dedi Nalan gülerek.

Nuriye Hanım fırsattan istifade kendi derdini de açtı.

"Annelerin kızlarına aldığı çeyiz de kızının kısmeti kadar olur, değil mi teyze?" diye sordu.

"Doğru kızım. Annenin kızına aldığı çeyiz, kayınvalidenin gelinine aldığı eşya, takı da öyle. Allah bir kişinin kısmetine ne takdir ettiyse kullar ancak onu getirir. Mesela bir geline çok takı takılır, çok şey alınır çünkü o gelinin rızkı geniştir, kısmeti açıktır, ona daha çok şey nasip olur. Bir geline az takı takılır, bazı şeyler daha az alınır çünkü Allah ancak o kadarını takdir etmiştir. Bir kayınvalide hiç sevmediği geline çok şey alabilir; sevdiği geline ne kadar istese de çok şey alamayabilir. Bir şekil-

de bir mâni çıkar. Yaradan'ın takdir etmediğini kimse alamaz da getiremez de. Gönlü yüce Mevlana'nın dediği gibi,

"Nasip etmişse Mevla, el getirir, yel getirir, sel getirir;

Nasip etmemişse Mevla, el götürür, yel götürür, sel götürür."

Kerime teyze konuşurken Nuriye Hanım bir an kızıyla yaptığı konuşmaların içinde kayınvalidesini buldu. Yıllardır kayınvalidesi ile bu mevzuları çok konuşmuşlardı. Onun düğününde kayınvalidesi az takı takmış; fakat büyük eltisine çok takmışlardı. Mobilyaları alırken de onu, "daha sağlam olur, akrabamız kendi yapıyor." diye mobilya imal eden mağazaya götürmüşler, mobilyaları sipariş üzere yapılmıştı. Fakat eltisi o akrabadan almayı kabul etmemiş, ona markalı, pahalı mobilyalar alınmıştı.

Nuriye Hanım bunu evlendiği günden beri defalarca kocasına da kayınvalidesine de söylemişti, "Öteki gelininizi daha çok seviyorsunuz, yanınızda daha kıymetli, ona en iyi eşyaları aldınız." diye. Yıllar sonra bu konuşmanın bir benzeri kendi ile kızı arasında geçmişti.

Birden kayınvalidesine çok haksızlık ettiğini düşündü. "Her şey insanın elinde olmayabiliyormuş..." diye düşündü. "Ettiğini bulmak bu olsa gerek..." diye içten içe söylendi. Nuriye Hanım kızına baktı, konuşmalardan ders aldı mı diye. Pek ders almışa benzemiyordu. "Ah ah!" diye iç çekti. Kendisi, acı tecrübelerden sonra dersini almıştı fakat kızı belli ki kendi tecrübe etmeden ders alacak gibi durmuyordu. Kocasından ve kayınvalidesinden helallik almaya karar verdi.

Nuriye Hanım namaz kılmak için oturma odasına geçen kayınvalidesinin yanına gitti.

"Anne, hakkını helal et, ben bu kısmet meselesini bilmiyordum, yıllarca seni suçladım."

Kayınvalidesi şaşırmıştı, yıllarca gelini ona, "Anne" bile dememişti. Şimdi hem "Anne" diyor hem özür diliyordu. Bir an ne diyeceğini bilemedi. Sarıldı ona.

"Boş ver kızım, unutalım gitsin..." dedi.

Nuriye Hanım ilk defa kayınvalidesini sevdiğini hissetti. Yıllarca kayınvalidesi ne dese, ne yapsa ona batmıştı. Onu sevmek için kendine de ona da hiç fırsat vermemişti. O da kuvvetlice sarıldı. "Anne" dedi, tekrar "Annem" dedi daha da içten.

"Kaynana olmak bir sanattır."
(Anonim)

Biber Kızartması

Selman sabah kalkmış, işe gitmek için giyinirken karısı Merve söylenerek yorganı kafasına çekti.

"Biraz sessiz giyinsene. Uykumu kaçıracaksın."

Selman sesini çıkarmadı, "Ne uykuysa beş yıldan beri kaçmadı ki kalkıp kocana kahvaltı hazırlayasın." diye içten içe söylendi. Giyindikten sonra mutfağa girdi. "Daha vaktim var, bir çay demleyip kendime bir kahvaltı mı hazırlasam?" diye düşündü. Dolabın kapağını açtı ama hazırlamak zoruna gitti. "Yine iş yerine giderken iki poğaça alıp gideyim." diye söylendi.

Evin kapısını açtığı anda binanın koridoruna yayılmış kızartma kokusu karşıladı onu. Hem de biber kızartması kokusuydu Selman biber kızartmasını çok severdi. "Sabah sabah hangi vicdansız kızarttı acaba? Karısı kahvaltı hazırlamayanı var, açı var, kızartma seveni var demeden..." diye söylendi.

Katta dört daire vardı. Karşı daire annesinindi. İki dairede de komşuları vardı, komşularla aynı zamanda arkadaştılar, iyi görüşürlerdi. Annesi sabah sabah kızartma yapmış olamaz-

dı, kızartma yapmaya üşenirdi her zaman. Komşuların kapısını tek tek çalıp, "Allah rızası için bir bardak çayla bir tabak yoğurtlu biber kızartması verin." demek geldi içinden. Tabii bunu yapamazdı.

Annesinin evinin önünden geçerken kızartmanın kokusu daha bir yakın geldi, kokuyu tekrar çekti içine. Sanki koku annesinin evinden geliyor gibiydi. Kapıyı çaldı. Az sonra annesi açtı kapıyı. Koku iyice burnuna dolmuştu.

"Anne sen biber mi kızarttın?" diye sordu.

"Ne biberi oğlum yaa sabah sabah, hadi işine git." dedi annesi önünde durarak, içeri girmesini istemiyormuş gibiydi. Selman annesini hiç dinlemeden kapıdan içeri girdiği gibi hızla mutfağa daldı.

Mutfak masasının üzerinde peynirinden domatesinden reçelinden nefis bir kahvaltı sofrası hazırdı. Masanın tam ortasında bir kayık tabakta yoğurdun içinde kızarmış biberler uzun uzun yatıyorlardı. Çay da ocakta tıkır tıkır kaynıyordu.

"Aşk olsun, bir de inkâr ediyorsun!"

"Ben inkâr etmedim, ne biberi dedim."

"Hadi annem bir çay doldur da midem bir kahvaltı görsün."

Annesi masadan biber kızartması olan tabağı aldığı gibi kaldırdı.

"Olmaz, sen artık evlendin, git kahvaltını evinde yap, burada sana kahvaltı filan yok."

"Getir anne o tabağı, açım ve canım fena hâlde kızartma istedi. Sen de biliyorsun ki kıymetli gelinin bana kahvaltı hazırlamıyor. Her sabah aç aç işe gidiyorum. Sen burada burnumun dibinde babamla nefis kahvaltılar yaparken, yemekler yerken ben aç geziyorum."

"Bugün halan kızıyla kahvaltıya gelecek; onlar için hazırladım. Ayrıca uydurma, karın sana yemek yapıyor, sadece kahvaltı hazırlamıyor."

"Tamam, madem misafirin var, ben sofrayı bozmayayım. Bana sadece şu biber kızartmasından küçük bir tabağa koy, onu yiyip gideyim."

"Olmaz. Sen de biliyorsun ki senden yiyecek esirgemem, hepsini ye istersen, yine kızartırım ama karını biliyorsun. İkiniz birlikte olmadıkça senin gelip bende yemek yemeni istemiyor. Böyle şeylere karşı çok hassas. 'Ben yapmıyor muyum da gidip annende yedin?' diye üzülür, bir de ben çağırdım zanneder, bana kırılır."

"Yapmıyor anne, kahvaltı hazırlamıyor, hadi güzel annem, söylemem ben burada kahvaltı yaptığımı, elkızı için oğlunu aç bırakma."

Adalet Hanım tabak elinde oğluna baktı. Onun biber kızartmasını ne kadar çok sevdiğini biliyordu; onun da yedirmek için içi gidiyordu amma velakin "Ye oğlum..." diyemiyordu. Bir kez yedirse bir şey olmazdı aslında, bunu biliyordu; gelin bunun için küsecek değildi fakat ya oğlu alışır da sabahları kahvaltı için hep ona gelmeye başlarsa, işte o zaman gelinle araları bozulurdu. Anne-kız gibiydiler, birbirlerini çok seviyorlardı. Gelinle kötü olması oğlunu da kaybetmesi demekti.

"Hayır, veremem... Buraya 'Açım; kahvaltı yapayım, yemek yiyeyim...' diye gelme!" dedi, içi kan ağlayarak.

Selman çok kırılmıştı. Tek lokma almadı sofradan, mutfaktan çıkarken,

"Korkak kayınvalide!" dedi. "Sen 'iyi kayınvalide' olayım diye 'kötü anne' oldun adaletsiz Adalet Hanım!" dedi. Kapıda ekmek almaktan dönen babası ile karşılaştı. Oğlunun yüzünü görünce bir tatsızlık olduğunu anlamıştı fakat, "Ne oluyor?" bile demedi.

Selman o gün bütün gün tek lokma yemedi. Ne poğaça aldı ne de öğle yemeği yedi. Annesine çok kırılmıştı. Kendini işine

de veremiyordu. Evlendiği günden beri annesinin yaptıklarını düşündü. Annesi, "İyi kayınvalide olacağım..." diye haklı haksız demeden her olayda gelinin yanında oluyordu.

"Elkızı kırılırsa, bir daha unutmaz, evlat benim evladım, hata yapsam da o unutur." mantığı ile hareket ediyordu. Fakat sabahki olanla Selman'ın artık canına tak etmişti. Bir biber kızartması yedirmemişti annesi ona. Ki annesi kapıyı dilenci çalsa, "Kokmuştur, canı çekmiştir..." diyerek kokmayan yemeklerden bile verecek kadar hassas bir kadındı.

Birkaç gün önce de karısı ile aralarında halı meselesi olmuştu. Karısı salondaki halıları değiştirmek istiyordu. Halılar en iyisinden el halısıydı, halıyı düğünde karısı beğenmiş, dünya kadar para verip almışlardı. Geçen hafta Merve arkadaşında gördüğü halıyı çok çok beğenmiş "İlla biz de ondan alalım, salona çok ayrı bir hava katıyor." diye tutturmuştu.

Selman karısına halıları asla değiştirmeyeceğini, bu konuda ısrar etmemesini söylemişti. Fakat karısı kurnazlık ederek mevzuyu kayınvalidesinin yanında da açmıştı, "Sen ne dersin anne?" diye sormuştu. Adalet Hanım her zaman yaptığı gibi, geline destek oldu. "İyi olur kızım, pahalıysa ben size destek olurum." dedi. Selman biliyordu ki annesi israfı hiç sevmezdi, evde güzelim halılar varken halıları değiştirmek bal gibi de israftı; fakat gelin isteyince, "İsraf olur." diyemiyordu.

Selman, karısı mutfağa gidince annesine, "Anne niye böyle yapıyorsun, haklı haksız demeden hep gelinden yana oluyorsun? Tamam, benden yana da olma; gelinle kötü olmak istemiyorsun, anlıyorum ama o zaman ikimizden de yana olma. 'Bu sizin meseleniz, beni karıştırmayın karı-koca hâlledin.' deyip çık, karışma!" dediyse de Adalet Hanım gelinden artı puan almak için gelinin tarafında olmaya devam ediyordu. Karısı da kayınvalideyi yanına alınca, "Bak annen de böyle söyledi, annen de bana hak verdi, annen bile seni haksız buldu..." diyerek başının etini yiyordu.

Kaç kere annesine, "Anne, benim hayır dediğime evet deme, karımın gözünde değerimi düşürme..." dediyse de laf anlatamamıştı. Beş yılda tek başarabildiği şey annesinin onu karısının yanında azarlamayı bırakması oldu. Adalet Hanım bir şeye kızdığı zaman küçük bir çocukmuş gibi, Selman'ı karısının yanında azarlıyordu.

Selman buna çok bozuluyordu, karısının yanında çok mahcup oluyordu. "Anne lütfen beni karımın yanında azarlama, istemediğim şeylere beni zorlama, bana küçük çocuk muamelesi yapma, sen böyle yapınca karım beni hiç saymıyor..." diye diye o huyunu bıraktırmıştı. Şimdi de annesinin her halükârda gelinin yanında olma huyunu da bıraktırması gerekiyordu. "Ne yapmam lazım?" diye uzun uzun düşündü.

"Söylemedikleri şeyleri söylemiş gibi birbirlerine söyleyip aralarını mı bozsam?" diye bile düşündü. "Ya araları gerçekten bozulup bir daha toparlayamazlarsa o da çok kötü olur." diye düşünüp vazgeçti.

Selman birkaç gün düşündü; annesinin ve karısının ona karşı çete olup onu zor durumda bırakmalarına bir çözüm bulmamıştı. Bu arada karısından birkaç kez akşam yemeğinde biber kızartması istemişti fakat karısı, "Bütün ev kokuyor." diyerek yapmamıştı. Biber kızartması Selman'ın artık rüyalarına giriyordu.

Bir hafta sonra Selman bir çare bulmuştu. En iyisi annem ile karımın aralarındaki mesafeyi açayım ki birbirlerini az görsünler diye düşünerek internetten emlak sitelerinin birine girip evini satmak için üye olmuştu.

Evi satınca annesine en uzak mesafeden yeni bir ev almaya niyetleniyordu. Daha ilk gün müşteri çıktı. Selman karısını arayıp evi satacağını belki bugün belki yarın eve bakmaya geleceklerini söyledi. Karısı şok olmuştu. Hemen kayınvalidesine koştu, onun haberi var mı diye.

Kayınvalidesi Merve'nin söylediklerine inanamamıştı. "Yok canım, şaka yapıyordur." demişti. Selman akşam eve geldiğinde annesi de onlardaydı. Surat bir karış oturuyordu. "Sen evi satıp bizi burada böyle öksüz bırakıp gidecek misin gerçekten?" diye sordu. Selman hiç yumuşamadı. "Evet anne, en iyisi böyle olacak" dedi. Karısı,

"Sen niye kendi başına karar veriyorsun böyle mühim bir meselede? Ben bir yere gitmiyorum. Benim zaten kendi annem uzakta, burada anneni anne bildim, hiçbir yere gitmem ben." dedi.

"Tabii karşımda çete oldunuz, ayrılmak istemiyorsunuz, hiç kusura bakmayın, ikinizi de dinlemeyeceğim. Merve, sen de gelmek istemiyorsan annemin dairesine geç, ben evi satıp başka yerden ev almaya kararlıyım." dedi.

Merve kocasının son sözlerine karşı bir şey söylemedi. Kayınvalidesini seviyordu; fakat onunla beraber oturmak da istemezdi. Bir hafta boyunca annesi de karısı da evi satmaması için ellerinden geleni yaptılar. Ağladılar, küstüler; fakat ne yaptılarsa Selman'ı vazgeçiremediler. Selman hayatında ilk defa bu kadar kararlıydı. Babası ile konuştuklarında babası, "Sen bilirsin oğlum..." demişti.

Bir hafta sonra gelen müşteri evi çok beğendi ve almaya karar verdi. Selman telefonla durumu karısına bildirdi iş yerinden.

Akşam eve geldiğinde onu kapıda biber kızartmasının kokusu karşıladı. Merve koca bir tabak biber kızartmıştı. Selman üzerine bolca yoğurt döküp yedi. Yemekten sonra Merve karşısına oturdu.

"Seni evi satma kararından vazgeçirecek bir şey yok mu?" diye sordu.

Selman biraz düşündü. Aslında onun da içine sinmiyordu anne ve babasını bırakıp gitmek. Fakat annesi ve karısının birlik olup karşısında olmalarına da tahammül edemiyordu.

"Size bir şans verebilirim. Madem birbirinize yakın oturmayı bu kadar çok istiyorsunuz o zaman bir sözleşme hazırlayacağım ve ikiniz de kabul edip uygulayacağınıza dair imza atacaksınız. Sözleşme maddelerine uymazsanız o zaman bir daha bana bir şey söylemeyin." dedi.

Merve kabul etti. Selman uzlaşma maddelerini hazırladı, Merve imza attı, sonra kayınvalidesine imzalatmak için götürdü. Kayınvalidesinin gönlü kırılmıştı. "Ben ona küstüm, imzalamam..." diye bir iki nazlandıysa da imzaladı. Böylece problemin çözülmesi için mühim bir adım atmış oldular.

Sözleşmenin ilk maddesi şöyleydi: "Annesi onların işlerine karışmayacak, taraf tutmayacak."

İkinci maddesi: "Selman annesinin yemeklerini istediği zaman yiyecek, evine kahvaltıya gidebilecek; bu, karısı ve annesi arasında mesele olmayacak." Üçüncü maddesi: "Ayda iki kere biber kızartması yapılacak. Biri karısı tarafından, diğeri annesi tarafından. Ayrıca bol yoğurtlu olacak."

"Kötüye yormak ve vehim yapmak insanı derdi yokken bile hasta eder. Onun için, olan-bitenlere iyi bak."
(Mevlânâ)

Misafir

İnanmıyorum yaaa!.. Zil sesi ile seksenlik Ayten teyze nasıl da yerinden fırladı. Telaşla seğirterek kapıyı açmaya gitti. Daha ben yerimden kalkmadan o dış kapıyı buldu. Nedir bu? Evlat hasreti mi? Topu topu bir gün sabahtan akşama kadar göremedi oğlunu. Gidip bakayım şu kutlu kavuşmaya.

"Boşa çalışıyorsun oğlum, boşa. Bugün karının akrabaları geldi, akşama kadar yediler içtiler... Bunlar böyle yer içer, seni batırırlar oğlum, batırırlar."

Aman Allah'ım, ne diyor bu kadın yaa! Kapıya koşmuş, teyzemi kocasına şikâyet ediyor. Aman eniştem benim duyduğumu fark etmesin, kendimi balkona atayım.

Ay bugün niye teyzemde kaldım ki, keşke annemlerle gitseydim... Bütün aile bugün teyzemde toplandık, yedik içtik, güzel bir gündü. Uzun zamandan beri birbirini görmeyen kuzenler birbirimizi gördük. Ben ortalığı toplayayım, teyzeme yardım

edeyim diye kaldım teyzemde. O da, "Bu gece burada kal..." diye ısrar etti. Ah keşke kalmasaydım aah!..

İnsanoğlu çiğ süt emmiş derler de bu kadın süt emeli seksin yıl olmuş, hâlâ mı o sütü içinde pişiremedi. Kırk yıldan beri ona teyzem bakmış. Yerinden kalkmaz, bütün hizmetini teyzem yapar. Üstelik teyzem yaptığı hizmetten dolayı ne söylenir ne şikâyet eder. Bir gün şikâyet ettiğini duymadık. Kadına bak ya! İnsan bir kıymet bilir. Başka bir gelin olsaydı seni kapıya koyardı. Huysuz kadın!.. Ya enişte bana suratını asarsa? Anası doldurdu kapıda ne de olsa...

İyi ki teyzem duymadı, içerde telefonla konuşuyor, duysa herhâlde çok üzülürdü. Nankörlük kötü yaa... Benim kayınvalide de böyle çıkarsa yandık. Gerçi Yusuf, "Annem çok iyidir." diyor ama yok yok, kaynananın iyisi olmaz, anladım. En iyisi evlenince uzak durmak.

"Burada mıydın Gülsimacığım, enişten seni soruyor?"

"Geliyorum teyzeciğim."

Enişte salonda, anasıyla karşılıklı oturuyorlar.

"Hoşgeldin enişte."

"Esas sen hoşgeldin kızım, bu vesile ile yüzünü gördük."

Oh, çok şükür, enişte yüzü gülüyor.

"Kızım bana bir bardak su verir misin?"

O ne yaa? Ayten teyze benden su istiyor! "Şikâyet için kapıya seğirtirken iyiydin, şimdi suyunu mu alamıyorsun cadı kadın?" demek isterdim yüzüne fakat diyemiyorum tabii ki. Kıskandı, elbette kıskandı, enişte ile konuşmamam için yapıyor muhakkak.

Enişte ayağa kalktı.

"Gülsima yorulmuştur anne, ben getiririm."

Aman Allah'ım, yüzümü ne kadar astıysam artık, enişte ayağa kalktı.

"Olur mu enişte, ben getiririm. Bir an kafam daldı."

Ayyy, ayıp oldu enişteme!.. Ayrıca anasının şikâyetine rağmen bana ne kadar güler yüzlü davranıyor. Teyzem mutfakta sofrayı kurmaya başlamış bile. Suyu verdikten sonra hemen teyzeme yardıma gittim. Neyse çabucak hazırladık sofrayı, yemeği yedik.

Ah teyzeciğim, sofrada da kayınvalidesine pek bir ilgi gösterdi. Ayten teyze, "Tansiyonum oynadı herhalde, biraz başım dönüyor." dedi diye kalktı limon sıktı. Bilse kadının yaptıklarını hiç böyle yapar mı? Söylesem mi acaba? Yok yaa, söylemeyim, teyzeciğimi boş yere üzmeyeyim. Gerçi boş yere sayılmaz, kaynanasının öteki yüzünü de görsün. Off yaa, ne yapacağımı bilmiyorum!

Bulaşıkları da toparladıktan sonra ben yine kendimi balkona attım. Hâlâ karar veremedim, söylesem mi acaba?

"Gülsimacığım, seni pek bir düşünceli görüyorum kızım, gündüz keyfin yerindeydi, şimdi ne oldu?"

"Hiçbir şey yok teyzeciğim, iyiyim."

Bu huyumdan nefret ediyorum, her şey yüzümden okunuyor. Bazen yedek bir yüzüm daha olsun istiyorum.

"Olur mu canım, akşamdan beri sende bir hâl var. Söyle bakalım."

"Nişanlınla mı ilgili bir derdin var, anlat kızım bana."

"Yok teyze, şimdilik iyi gidiyor."

"O zaman başka bir derdin var."

Önce yok falan dedim ama teyzemi ikna edemedim, en son duyduklarımı anlattım. Teyzem duyunca bir kahkaha atıverdi.

"Allah iyiliğini versin kızım, buna mı canın sıkıldı? Ben de bir şey var sandım..."

"Ne demek 'buna mı?' yaa? Teyze, kadın resmen kocanla aranı bozmak için seni kocana şikâyet ediyor, sen, 'bunun için mi?' deyip gülüyorsun?"

"Biz ona alışkınız, o bunu kırk yıldan beri yapıyor. Her misafir geldiğinde akşam kapıya koşar ve eniştene kapıda beni şikâyet eder, gelenleri sayar, yeneni içileni tek tek anlatır."

"Sen kızmıyor musun ona?"

"Hayır, kızmıyorum. Kadıncağız çocukken çok zorluk çekerek büyümüş, aç kaldığı olmuş. Eve bir misafir gelip yenip içince gerçekten bitecek sanıyor, gözü kalıyor."

"Teyze, inanmıyorum sana!.. Nasıl bu kadar sabırlı ve hoşgörülü olabiliyorsun?"

"Sence ne yapmalıydım? Onun yaptıklarını kafama takıp hayatı ona, kendime ve eniştene zehir mi etmeliydim?.. Öyle olsaydı şimdi ya hasta olurdum ya boşanmış olurdum. Kafama takmıyorum, onu olduğu gibi kabul ediyorum."

"Ama bunu yapmak çok zor. Yaptığın hiçbir şeyin değerini bilmeyen bir kadına hizmet etmek çok sinir bozucu bir şey..."

"Ben onun için yapmıyorum, Allah rızası için yapıyorum. Onun bilip bilmemesi mühim değil ama aslında biliyor şikâyet ettiğini, bakma. Şikâyet ettikten sonra eniştenin bana kızacağını bilse yapmaz. Yıllar içinde benim iyi niyetimi anladı. Yeni evlendiğimde beni sevmezdi, şimdi seviyor."

"O şikâyet edince eniştem hiç kızmıyor mu sana?"

"Yok, niye kızsın ki, annesinin huyunu öğrendi. Annesi misafirden şikâyet edince o da, 'Öyle mi anne? Benim de bugün işimde bir bereket vardı bir bereket... Demek ki misafirin bereketiymiş...' diyor; enişten öyle deyince kaynanam kös kös yerine gidip oturuyor."

"Bilmiyorum teyzeciğim, benim kayınvalidem böyle yaparsa ben dayanamam herhalde."

"Gülsimacığım, sen istemezsen hiç kimse seni üzemez. Ne yaşadığın değil, yaşadıklarını nasıl anlamlandırdığın önemli. Biliyorsun, enişte'nin bir erkek kardeşi var. Kayınvalidem biraz da onlarla oturmak istedi fakat eltim istemedi. Otuz yıl önce topu topu altı ay birlikte oturdular; eltim yıllardır sinir hapı kullanmasını altı ay kayınvalidesiyle oturmasına bağlıyor."

"Öyle mi, bunu bilmiyordum."

"Kafana takarsan havada uçan sinek bile sana dert olur, takmazsan evdeki kaplan bile sana dost olur. Sen kaplanla yaşamaya gayret ettikçe kaplan da uysallaşmaya başlar. Hayat küçük şeyleri dert etmeyecek kadar kıymetli."

"Bir belgeselde görmüştüm, evinde kaplan besleyenler var. Onlar gibi diyorsun."

"Evet. Sabır, gayret ve emek çok değerli. Bunları başarmak için de niyet çok mühim. Kayınvalidemden de kocamdan da bir karşılık beklemeden yaptım. Rabb'imin rızası için yaptım. Gerçi şimdi onlar da biliyor."

"Fakat bazı erkekler hiç kıymet bilmiyor."

"Kadın söylenmez, şikâyet etmezse erkeğin kıymet bilmesi daha kolay olur. Enişten annesinin huysuzluğunu görüyor, benim güler yüzle hizmetimi görüyor ve takdir ediyor. Fakat ben sürekli söylensem, 'Annen şunu yaptı, bunu dedi...' desem yaptıklarımı kendi elimle yıkmış olurum. O zaman takdir etmez."

"Çok haklısın aslında. Ben de inşallah senin kadar iyi bir gelin olmaya çalışacağım."

"İnşallah, benim güzel yeğenim! İyilik yapmaktan daha büyük bir hazine yoktur. Hem bu dünyada hem diğer tarafta işine yarar. İyiliğin daha yaparken faydasını görürsün. Bir iç rahatlığı ve huzur getirir insana. Ayrıca iyilik Yaradan'ın yanında bir iken bine, yedi yüz bine katlanır. Kim sana bu kadar büyük lütufla muamele eder?"

"Gelin, bana bir çay versene nereye yok oldunuz?"

Ayten teyze bizi göremeyince dayanamadı herhalde. Hemen yerimden kalktım.

"Ayten teyzenin çayını ben doldurayım da biraz da ben sevaba gireyim."

İyi ki bugün burada kalmışım. Düğün öncesi hayatımın en büyük dersini aldım. Hadi hayırlısı bakalım...

"İnsanın kendisine iyilik edeni övmesi, iyiliği arttırır."
(Hz. Ali)

Şu İşler

Arife Hanım, koridordan geçerken telefonda arkadaşı ile konuşan gelini Derya'nın sözlerini istemeden duydu.

"Gelemem Ayşeciğim. Kayınvalidem düğünden sonra biz rahat edelim diye gidip bir hafta ağabeyinin evinde kaldı. Bu sabah geldi eve. Geldikten sonra da ablası ve kız kardeşi geldi. Misafirler de olunca bırakıp çıkınam çok ayıp olur..."

Arife Hanım konuşmanın devamını dinlemedi. Oğlunu yeni evlendirmişti ve kendisi yalnız olduğu için oğlu ve gelini ile birlikte oturacaktı. Derya az sonra salona geldi, çaylarını tazeledi.

Arife Hanım çayını alıp oturan gelinine,

"Kızım, az önce istemeden de olsa arkadaşınla konuşmalarını duydum. Ben de seninle bir konuşma yapmaya niyetleniyordum. Şimdi ablam ve kız kardeşim var ama onlar yabancı değil, biz konuşalım."

Kız kardeşi Gülhan Hanım,

"Tabii canım, istediğinizi konuşun, biz yabancı mıyız?" dedi.

Arife Hanım'ın ablası Zuhal Hanım hiç sesini çıkarmadı fakat yüzü asıldı. Arife Hanım sözlerine devam etti.

"Kızım, gelin-kayınvalide birlikte yaşamanın hem güzel yanları hem zorlukları vardır. Sözüm ikimize: Birbirimize hayatı zorlaştırmayalım. Asla alıngan olmayalım. Kötü zanda bulunmayalım. 'Bunu mü demek istedi, şunu mu demek istedi?' diye kendi kendimize kurmayalım. Birbirimize açık olalım, anlamadığımız bir şey olursa, 'Böyle mi demek istedin, ben böyle anladım?' diye soralım."

"Tamam anne, inşallah, öyle yapmak en güzeli."

"Alınganlık en berbat huydur." dedi, Gülhan Hanım. "Alıngarılık kibirden başka bir şey değildir. Kibir, Allah'ın en sevmediği huydur. 'Ben çok yüceyim, üstünüm, kimse bana bir şey diyemez, diyemediği gibi ima bile edemez.' tavırları hep düşmanlığa sebep olur. Biz kimiz ki? Allah'ın garip kullarıyız. Neyimize kibirlenelim?"

"Haklısınız teyzeciğim. Ben pek alıngan değilim. Anneme karşı da alınganlık etmem herhalde."

Arife Hanım sözlerine devam etti.

"Bir evde büyük varsa vakitli vakitsiz gelen giden çok olur. Sen her gelen misafir ile ilgilenmek zorunda değilsin. Gelen benim için geliyorsa benimle oturur zaten. Böyle bir durumda sen kendi planını, gideceğin yerleri iptal etme. Bu gün arkadaşlarınla görüş, biz kız kardeşler otururuz. Arkadaşların düğünden sonra seni ilk kez görecekler, özlemişlerdir."

"Teşekkür ederim anne, çok düşüncelisin."

"Birbirimizi düşünmezsek bir arada yaşamamız zor olur kızım. Senden çok mühim bir isteğim var yavrum. Kocan ile aranızda bir problem olursa beni hakem yapmayın. Kendi sorunlarınızı kendiniz halledin. Bana, 'Hangimiz haklıyız?' diye sormayın."

"Tabii canım..." dedi Gülhan Hanım. "Karı-koca arasına girilmez. Ben gelinimle oğlumun arasına hiç girmem."

Arife Hanım mühim bir şey söyleyecek gibi derin bir nefes aldı.

"Bir mesele daha var. Gelin, aile büyükleri ile oturduğunda ortaya çıkar." Durup yutkundu, sonra devam etti.

"Şu işler var ya..."

Derya kayınvalidesinin ne demek istediğini anlamaya çalıştı.

"Şu işler derken anne, ne demek istedin?"

Yutkundu, kızardı Arife Hanım. Fakat kararlıydı, konuşacaktı.

"Gusül meselesi kızım. Birlikte oturanlarda en büyük problemlerden biri de banyo yapmaktır. Dinimizin gereği, hepimiz biliyoruz. Karı-koca birlikte olunca gusül almamız gerekiyor."

Derya kıpkırmızı oldu. O da düğün öncesinden beri bu mevzuyu düşünüyordu. Kayınvalidesi evde olunca nasıl banyo yapacaklardı? Onlar banyo yapınca kayınvalidesi cinsî beraberlik yaşadıklarını anlarsa çok ayıp olur, yüzüne bakamam diye kendine dert ediyordu. Ablaları Zuhal Hanım bu mevzudan çok rahatsız olmuştu. Yüzü iyice asılmış, boğazına bir şey takılmış gibi kesik kesik öksürüyordu. Arife Hanım ablasına aldırış etmemeye çalışarak devam etti.

"Kızım, sen benim zor anlattığıma bakma, bize hep bu mevzular ayıp diye öğretildi, bu yüzden de çok sıkıntı çektik. Aslına bakarsan karı-kocanın beraber olması dünyanın en normal şeyidir. Hatta birlikte olmaması bir sıkıntıları olduğunu gösterir. Bizler kalabalık evlerde yaşadık. Kayınvalide, kayınpeder, kayın, görümce, eltiler derken işimiz daha da zordu. Başkaları fark edecek diye rahmetli kocamı yatakta çok reddettim."

Zuhal Hanım sinirlendi.

"Ayıp ayıp, ne konuşuyorsunuz öyle; bunlar gelinle konuşulur mu? Başımıza taş yağacak..."

Gülhan Hanım, "Ayıp falan değil..." diyerek ablasına itiraz etti. "Ayıp diye diye biz çok zorluklar çektik. Bari gelinlerimiz çekmesin."

Zuhal Hanım yerinden kalktı. "Ben darlandım, biraz öbür odaya gideyim." Gülhan Hanım, ablasının eline yapıştı, "Bir yere kaçmak yok, otur." dedi. "Hep çekmedik mi bu dertten? Bu mevzular ayıpsa çocuk doğurmaktan daha ayıp bir şey yok. Herkese, 'Biz yattık, haberiniz olsun...' diye ilan etmiş olmuyor muyuz o zaman? Biz burada özel hayatımızın detayını, kocamızla yatakta ne yaptığımızı anlatmıyoruz. Biz hata yaptık, kızım sen yapma diyoruz."

Zuhal Hanım gönülsüzce yerine oturdu. Gülhan Hanım ne kadar şen şakrak bir kadınsa Zuhal Hanım da o kadar asık yüzlüydü. Arife Hanım da ikisinin ortasıydı.

Arife Hanım devam etti konuşmaya.

"Ben utandığımdan neler çektim kızım. Banyomuz kayınvalidemlerin odasına yakın diye soğuk suyla tuvaletlerde çok yıkandım, kimse fark etmesin diye."

Gülhan Hanım güldü.

"Tuvalette yıkandın da ne oldu abla yaa? Gecenin sessizliğinde o su sesi, ister tuvalet, ister banyo olsun fark etmez, uyanık biri varsa duyulur."

"Doğru söylüyorsun, cahillik işte. Bir de korkardım, tuvalette yıkanırken. Bizim köyden Hasan amcanın gelini aklını kaçırmıştı ya. O zaman, 'Tuvalette yıkanırken korkmuş...' dedilerdi. Yazın köye gidince bazen kimse fark etmesin diye gider, derede buz gibi suyla yıkanırdık. Yıkansak ya evin içinde, banyo var; ama gereksiz bir utanç işte. Bu yüzden kendimize de kocamıza da çok eziyet ettik. Velhasıl kızım, bu gereksiz utanç yüzünden yatak hayatımız kötüydü..."

Gülhan Hanım geçmiş günleri hatırlayıp bir of çekti.

"Ben tuvalette hiç yıkanmadım çünkü çoğu zaman kocamı reddettim. Gençken evdeki büyükler banyo yaptığımızı fark eder diye, biraz yaşlanınca çocuklar büyüdü onlar fark eder derken kocalarımızla çok aramız bozuldu. Hele yazın köye gidince daha da kötü olurdu. Köyün havasından mıdır suyundan mıdır, oksijeninden midir bilmiyorum, kocam köye gidince peşimden ayrılmazdı. Ben kaçardım o kovalardı. Ben, 'Hayır, ayıp olur, ailen fark eder...' derdim. Bu yüzden hep kavga ederdik. Köyün tadını da alamazdık."

Zuhal Hanım arada bir oflayıp poflayıp duruyordu. Arife Hanım ablasının sıkıntılı hâlinden rahatsız olmuştu fakat sözlerini de tamamlamaya kararlıydı.

"Şimdiki aklımla bakıyorum da kendimize zulmetmişiz. Herkes karı-koca, herkes birlikte oluyor. Ayıp ya da günah değil ki, kocalarımızla birlikte oluyoruz. Hatta birlikte olmayınca daha çok dikkat çekiyor. Bir gün rahmetli kayınvalidem, 'Bana bak gelin, hiç yıkandığını görmedim, sen yoksa oğlumla yatmıyor musun?' diye hesap sormuştu."

Gülhan Hanım güldü. "Benim kayınvalidem de bana kızmıştı. Gece kocaya, 'Hayır...' diyemeyip kirlenince tabii mecburen gündüz banyo yapardım. Bir gün öğlen su ısıttım, banyo yapacaktım; rahmetli kayınvalidem yakama yapıştı. 'Kocası olan kadın gece yıkanır, gündüz değil; hiç gece yıkandığını görmüyorum.' dedi. Kendi hiç çekinmezdi, yetmiş yaşında haftada birkaç gece kalkar, karı-koca banyolarını yaparlardı. Biz şehirde büyüyenler utanırdık. Köy kadınları bu işlerde daha rahattı. Biz dert ettik ne oldu, hayatı kocamıza da kendimizi de zehir ettik. Dert etmeyenler keyfini çıkardı."

"Tövbe tövbe!.. Ayıp ayıp, ne keyfi?" diye söylendi Zuhal Hanım. "Keyifmiş!"

"Keyif tabii abla, ama biz keyfini çıkaramadık. Bir de bu yüzden kocalarımızla kötü olduk. Deryacığım, Zuhal ablamın kocası da ölmeden birkaç saat önce, 'Zuhal, sana bu yatak hususunda hakkımı helal etmiyorum, ahirette iki elim yakanda...' demişti, hepimiz ordaydık, değil mi abla? Bakalım enişteyle nasıl hesaplaşacaksın diğer tarafta?"

Zuhal Hanım'ın sinirden yüzüne kan hücum etmişti.

"Ne hakkıymış?.. Bir kadın kocası ile çocuk yapacak kadar yatsa yeter. Daha fazlasına gerek yok."

Gülhan Hanım ablası ile uğraşmaya kararlıydı.

"Kafandan fetva verme abla, günaha giriyorsun. Geçen bir sohbette dinledim, hoca hanım anlattı. Peygamberimiz, 'Bir kadını kocası çağırdığında ocak başında da olsa deve üstünde de olsa, reddetmesin.' buyurmuş. Demek ki karı-koca muhabbeti için çok gerekli ki Peygamberimiz uyarmış."

Arife Hanım bunu ilk defa başkalarına söyleyecekti.

"Rahmetli kocam ölmeye yakın bana, 'Hanımlığından çok memnunum da kadınlığından hiç memnun değilim, yatak hayatımızı zehir ettin...' demişti. Hatırladıkça üzülüyorum." dedi.

Arife Hanım, gelininden bu hususta söz almak istiyordu.

"Bana söz ver kızım, 'Bu mevzuyu dert etmeyeceğim, banyo yapacağım zaman senden utanıp çekinmeyeceğim...' de. Yoksa ben çok rahatsız olacağım."

Derya kayınvalidesinin sözlerinden sonra çok rahatlamıştı. Onun için de büyük dertti bu husus.

"Söz anneciğim, dert etmeyeceğim."

Gülhan Hanım kıkırdayarak, "Aferin kızım! Karı-koca niye evleniyor? Birbirlerini sevmek, öpmek için değil mi? Utanacak bir şey yok."

Zuhal Hanım bir "Tövbe tövbe!" daha çekti.

"Birlikte oturmanın zorlukları yanında güzellikleri de var kızım..." diye devam etti Arife Hanım. İşi paylaşırız, işimiz az olur. Birimiz yemeği yaparız, birimiz temizliğe bakarız. Yarın bir gün inşallah çocuğun olunca sana yardımcı olurum, gece ağlarsa avuturum, bir yere giderken evde bırakırsan ben bakarım, ona gece masallar anlatırım. Hasta olursak kimseye ihtiyacımız olmaz, birbirimizi nazlarız. Hadi sen git, geç kalma, arkadaşlarına sürpriz yap."

Derya evden çıktıktan sonra Zuhal Hanım kız kardeşlerini iyice bir fırçaladı.

"Hiç utanma kalmamış sizde. Ben utandım siz konuşurken. Hem elkızına bu kadar yüz verilir mi? Şımarır bu gelin, baş edemezsiniz."

"Bir şey olmaz abla, benim yaşadığım sıkıntıları gelinim yaşamasın."

"Biz yaşadık, o niye yaşamıyormuş? Ben hiç de sizin gibi yapmıyorum. Gece yatarken odalarının kapısını bile kapatmıyorum."

Gülhan Hanım duyduklarına inanamadı.

"Şaka yapıyorsun değil mi abla?"

"Ne şaka yapacağım, deli misiniz siz? Oğluma, 'Korkuyorum ben içerde, örtmeyin kapıyı...' diyorum. Gelin biraz homurdanıyor ama hiç aldırış etmiyorum. Bırakır mıyım oğlumu o yılanla sabaha kadar?"

Arife Hanım da Gülhan Hanım da duyduklarına inanamamışlardı. Daha önce aralarında hiç böyle bir mevzu konuşulmamıştı.

"Abla, senin gelinin bir melekmiş, bütün bunlara sabrettiği için. Bir günden bir güne yatak bahsinde şikâyet ettiğini de duymadık."

"Ne şikâyet edecek? Eskiden haftanın birkaç günü oğlumu benim odadaki çekyatta yatırıyordum, şimdi hiç olmazsa odasında yatıyor. Elkızını görünce anasını unutmasın diye 'Kendimi iyi hissetmiyorum oğlum, bu gece şurada kıvrıl uyu, ölsem odadan sesimi duyamazsın...' deyince yavrum da beni bekliyordu."

İkisinin de hayretten ağzı açık kalmıştı.

"Abla, senin gibi kayınvalideler eskide kaldı zannediyordum." dedi Gülhan Hanım.

"Ben oğlumu ne zahmetle doğurmuşum, üstüne titreye titreye büyütmüşüm, bırakır mıyım elin kızına?"

"Günah ablam, günah! Hesabını verirsin bu yaptıklarının. Hem sadece geline değil esas kötülüğü oğluna yapıyorsun. Senin yüzünden karısı ile doğru düzgün bir yatak hayatı olmamıştır."

"Her şeyin fazlası zarar. Olduğu kadar idare etsin."

Bütün öğleden sonra Arife Hanım ve Gülhan Hanım, ablalarına yaptığının yanlış olduğunu anlatmaya çalıştılar ama nafile... Zuhal Hanım'ı ikna edemediler.

"Örs gibi katı olan, kafasına muhakkak çekici yer."
(Şeyh Sâdî)

Yuva Yıkan Sebepler

Gülbeyaz Hanım namazını bitirip selam verınişti ki zil çaldı. Kapıyı açtığında kapıda genç ve güzel bir kadın vardı. Gülbeyaz Hanım evde çeyizlik el işleri yapıyordu. İsminin Çağla olduğunu öğrendiği hanım, evlenecek olan kız kardeşinin çeyizine işlenmesi için ipek kumaş getirmişti. Gülbeyaz Hanım namaza durmadan önce çay demlemişti, ona da ikram etti. Çağla bu nur yüzlü, çalışkan kadını sevmişti. Bir işi de yoktu, yavaş yavaş çayını yudumlarken sohbete koyuldular.

Derdi çoktu Çağla'nın. Bir yıl önce kocasından boşandığını, beş yaşındaki oğlu ile annesinin evinde yaşadığını anlattı. Gülbeyaz Hanım boşanmış olmasına çok üzüldü.

"Daha çok genç ve güzelsin kızım."

"Olmazsa olmuyor teyzeciğim, bizim pek bir derdimiz yoktu aslında, kocamın ailesi yüzünden yıkıldı yuvam."

"Çok üzüldüm kızım. Ne isterler bu aileler gencecik insanlardan, Allah'tan hiç korkmazlar mı?"

Gülbeyaz Hanım'ın gelini bir yıl önce trafik kazasında ölmüştü. Oğlu ömrünü yalnız geçirmesin, evlensin istiyordu. Çağla'yı çok beğenmişti. Hem düzgün bir fiziği hem de güzel bir yüzü vardı. İnce, uzun boyluydu. Sütbeyaz bir teni, kumral saçları ve mavi gözleri vardı. Oğlu ile tanıştırsa belki anlaşırlardı. Oğlu da çok yakışıklıydı, maddi durumu da iyiydi. Bu yüzden onu daha yakından tanımaya karar verdi.

"Korkmuyorlar teyzeciğim, korkmuyorlar. Beni yuvamdan ettiler, eski kocamı evlendirmişler geçen ay. Olan bana oldu. Genç yaşımda dul kaldım. Ben böyle boş kalınca annem yapılacak işleri bana yıktı. Kardeşimin çeyizine, düğün alışverişine ben koşuyorum. Nasıl içim kan ağlıyor bilemezsin. Daha yedi yıl önce kendi düğün alışverişim için koşturmuştum."

"Geçer kızım, hepsi geçer; yeniden yuva kurarsın belki yakında..."

"Bilmiyorum teyzeciğim, evlenmekten de gözüm korktu. Ah, neler ettiler bana kayınvalidem ile kayınpederim ikisi birlikte!.."

"Kayınpederler pek karışmazlar gelinlere aslında ama kötüsüne denk gelmişsin sen demek ki..."

"Hem de nasıl kötüydü, anlatamam. Bir gün aramış kocamı, 'Evdeyseniz akşam size geleceğiz...' demiş. Eski kocam Mete de, 'Buyrun...' demiş. Sanki ben o evde eşekbaşıyım... Kayınpeder olacak adam demiyor ki, 'Oğlum, geline bir sor müsaitseniz gelelim.' Tabii Mete'de de suç var. O da demiyor ki, 'Baba, bir karıma sorayım.' Neymiş, onlar onun anne-babasıymış da, 'Dur, hanıma sorayım...' diyemezmiş; benim müsait olduğumu zaten biliyormuş. Müsait olmasam zaten ertelermiş. Tabii ben de akşamı burunlarından getirdim..."

Gülbeyaz Hanım şaşırmıştı. Çağla'nın beyaz yüzü konuştukça sanki kararıyordu. Sözleri, sütbeyaz teninin üzerinde âdeta leke yapmıştı.

"Suçları büyükmüş kızım!" dedi alaycı bir ses tonuyla.

Çağla onun alay ettiğini anlamamıştı.

"Ev alacaklardı, 'Gelin birlikte ev bakalım...' dediler. Onlardan bir yıl önce biz ev almıştık. Bizim için usulen birkaç ev baktılar, gönülden ilgilenmediler. Neymiş, biz onlara ev bakmalıymışız. Hiç bakar mıyım? Mete'nin bile onlarla gezip ev bakmasına sinir oldum, kaç kez küstüm, kavga ettim bunun için. Neymiş, onlar onun büyüğü imiş de onun yapması gerekirmiş. Çok kullandılar kocamı çok... Kocam diyorum da dil alışkanlığı, tabii o zaman evliydik."

"Vah ki vah!" dedi Gülbeyaz Hanım, Çağla'nın kocası için. Çağla'nın mavi gözleri tehlikeli tehlikeli parlıyordu. İçi titredi bir an Gülbeyaz Hanım'ın.

"Bunlarla kalsa iyi... Annesi doktora gidecek olur, Mete götürür. Kaç kez dedim, 'Benim annem dolmuşa, otobüse biner, her yere gider. O da gitsin, götürme...' diye. Kavga ettik bunlar yüzünden. Kocam hiç beni dirilemedi, zoruma giden o zaten. Onun da suçu yok. Annesi olacak sinsi kadın, hasta olduğunu duyuruyor ki oğlu gelip arabasıyla doktora götürsün."

"Allah Allah!" dedi Gülbeyaz Hanım. "İnsan annesini doktora götüremez mi, ne var bunda? Benim oğlum da beni götürüyor..." diyecekti fakat Çağla fırsat vermeden konuşuyordu. Çağla konuştukça Gülbeyaz Hanım'a daha da çirkin görünmeye başlamıştı. İnce, uzun diye beğendiği kadın şimdi gözüne kuru ve sırık gibi görünmeye başlamıştı. Çağla devam ediyordu.

"Bunların işi gücü bizi hep bir oldu-bittiye getirmekti. Bize pek gelip gitmezlerdi ama gelip gidilecek zamanlarda da, 'Geliyoruz ya da siz gelin.' derlerdi. Bir gün görümcemler şehir dışından gelmişler, gidecekleri son akşam kayınpederlere geleceklermiş. Kaynımlar da gelecek olunca kayınpederim de Mete'yi aramış, 'Oğlum akşama gelin de kebap yapıp hep birlikte yiye-

lim.' demiş. 'Müsait misiniz, hanımına sor...' demek yok."

"Bütün aile bir arada olsun istemiş adam, demek ki..." dedi Gülbeyaz Hanım.

"Bana emrederek, katakulliye getirerek kimse bir şey yaptıramaz teyzeciğim! Kayınpederim bir de, 'Gelirken mangal için kömür al...' demiş. Mete de, 'Tamam...' demiş. Kıyameti kopardım, gitmedim tabii. Ben gitmeyince o da gitmedi. Neymiş, başka zaman bütün kardeşlerin toplanma imkânı yokmuş da bu yüzden, 'Tamam...' demiş. Kayınpeder kaç kez telefon açtı, 'Nerde kaldınız?' diye... Böyle yapa yapa onlara nezaket öğretiyordum. Epeyce de öğrenmişlerdi ama boşandık... Anlayışları kıttı, zor öğrendiler. Onların yüzünden kömürdü, kebaptı derken, böyle böyle yuvam yıkıldı. Yoksa kocam çok iyiydi, yakışıklıydı da."

Gülbeyaz Hanım dinledikçe sinir olmuştu. Daha fazla dayanamadı.

"Ne kömürü, ne kebabı kızım, senin huysuzluğun yüzünden yıkılmış yuvan. Boşuna kimseyi suçlama. Mis gibi kocayı kaçırmışsın elinden. Bir de onu bunu suçluyorsun. Anlattığın şeyler ceviz kabuğunu doldurmayacak şeyler, bunlar yüzünden hayatı kocanın burnundan getirmişsin. Adamcağız Allah'ın iyi kuluymuş da senden kurtulmuş."

Çağla, Gülbeyaz Hanım'ın bu ani çıkışına şaşırmıştı, ne diyeceğini bilemedi.

"Sen ne diyorsun teyze yaa?"

"Peki, sen ne diyorsun, ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu? Senin annen de akıllı bir kadın değilmiş. Benim kızım bu sebeplerle kapıma gelse kovarım. 'Git, kocanın ve ailesinin kıymetini bil!' derim. Kayınpederi, 'Hanıma sor, müsaitseniz...' diyecekmiş. Erkekler bilmez böyle şeyleri, düşünemezler. Senin çok mühim bir mazeretin varsa söylersin, onlar da 'Tamam...'

derler. Zaten kocan mazeretin olup olmadığını bilir. Haklı bir sebebin olsaydı o da 'Evet..' demezdi herhalde."

Gülbeyaz Hanım Çağla'nın getirdiği ipeği de eline tutuşturdu.

"Al, bunu da yapmayacağım, başkasını bul yaptır. Hadi, güle güle!"

Çağla da sinirlenmişti.

"Yapmazsan yapma, deli mi ne? Sana ne oluyor?" diye söylenerek çıktı kapıdan.

Gülbeyaz Hanım kapıyı kapadığı gibi oturdu, rahmetli gelinine Fatiha okudu. "Gelinim bir melekmiş meğer..." diye düşündü. "Ne zaman istesem koşar gelirdi, ben ne zaman evine gitsem hep güler yüzle karşılardı. Az daha kadının güzelliğine kanıp oğlanla tanıştıracaktım... Allah'ım böyle şerlilerin şerrinden oğlumu da beni de koru!.." diye çokça dua etti o gün.

"Nefstir seni yolda koyan, yolda kalır nefse uyan."
(Yunus Emre)

Bazılarına Rahatlık Batar

Suzan giyinip salona geldiğinde kocası Mahir'in hâlâ eşofmanlarla oturduğunu görünce şaşırdı.

"Hayatım, geç kalıyoruz, bizimkiler gelmeye başlamışlardır; büyükbabamlar nerde kaldınız diye şimdi telefon açar. Hadi, çabuk giyin."

Mahir karısının telaşlı hâlini süzdükten sonra,

"Ben gitmiyorum." dedi.

"Neden, hasta mısın?"

"Hayır, gayet iyiyim. Senin benim aileme yaptığın davranışları bundan sonra ben de senin ailene yapacağım. Dün akşam sen benimle babamlara gelmedin; bugün de ben senin büyükbabanın davetine gelmiyorum."

Suzan sinirden bas bas bağırmaya başladı.

"Bu mevzuyu kaç sefer konuştuk... Ben senin ailenin yanında rahat edemiyorum, anneni sevmiyorum, gitmek istemiyorum. Niye problem yapıyorsun ki? Sen git anneciğinin yanına. Bunun benim ailemle ne ilgisi var?"

Mahir de sesini sertleştirdi fakat ağır ağır konuştu.

"Sen de kendi başına git ailenin yanına bundan sonra. Bugüne kadar sana ailemle ilgili davranışların yüzünden rahatsız olduğumu söyledim ama bir tavır almadım. Hep iyi niyetle hatanı anlamanı bekledim. Ben senin ailene elimden geldiği kadar iyi davrandım. Göresin, utanasın, hatanı anlayasın diye. Fakat sende hiçbir gelişme olmadı. 'Kocam benim aileme iyi davranıyor ben de onunkiler ile iyi geçinmeye çalışayım..' diye bir gayretin hiç olmadı. Bundan sonra ben de sizinkilere karşı mesafe koyacağım."

Suzan, Mahir'i davete götürebilmek için biraz alttan almaya karar verdi.

"Böyle bir şey yaparsan bizimkiler kırılırlar, küserler, evimize de gelmezler."

"Canları isterse... Bugüne kadar geldiklerine saysınlar. Haftanın birkaç günü annen ya da ablanlar ailecek bizim evdeler. Onlar gelmese bizi çağırıyorlar. Evime geldikleri zaman onları ağırladım, biz onlara gidince onlarla muhabbet ettim. Evlendiğim günden beri akşamları evimde sakin sakin oturup dinlenemedim. Seninle mi evlendim, ailen ile mi evlendim, anlamadım. Karşılığı ne? Hanımefendi benim ailemi hor görüyor..."

"Sen de gayet iyi biliyorsun ki bizimkilerle sizinkiler bir değil. Sizinkilerin aslı köylü olduğu için bizimkiler gibi nezaket kurallarını bilmiyorlar."

"Evet, senin ailen şehirli, gayet ince, kibar insanlar fakat düşüncesizler. İnsan damadın evine bu kadar çok gelir mi? Rahatsız olur mu diye düşünmez mi? Evlenmiş kızını bu kadar çok çağırır mı? Benim annem köylü ama sizinkilerden çok daha düşünceli. Benim annem ablama hep, 'Aman kızım, kocanın ailesi ile iyi geçin...' der. Senin annen dedi mi bir gün?"

Suzan cevap vermedi. Düşündü. Annesinin, "Aman kayınvaliden ile iyi geçin..." dediğini hatırlayamadı. Annesi daha

çok kayınvalidesinin arkasından konuşup dururdu. Kızına da, "Çok yüz verme, sonra senden çıkmazlar, yaşlanınca bakmak zorunda kalırsın..." diyordu. Tabii bunu söyleyemedi.

"Sustun; çünkü cevap veremiyorsun."

Suzan ne diyeceğini bilmiyordu. Öyle hemen pes etmeye niyeti yoktu.

"Ailemle görüşmezsen bu evlilik yürümez Mahir."

"Gittiği yere kadar... Beni boşanmayla tehdit ederek yola getiremezsin. Sen düşünmezsen bu evliliği ben hiç düşünmem."

"Annen için oğluna hasret yaşamayı göze alıyorsun yani?"

"Annem için değil. Senin benim aileme karşı tavrın, bana karşı bir saygısızlık. Senin tavırlarından bana hiç değer vermediğini görüyorum. Ne yapalım, kader... Oğlum evlenene kadar ben hasret yaşarsam, evlendikten sonra da gelin göndermeyeceği için sen hasret yaşarsın. Yaptığını elbet gelininde bulursun."

"Bak bu mevzuları sonra konuşalım, şimdi davete gidelim. Ben niye gelmediğini nasıl açıklayacağım onlara?"

"Zormuş değil mi gelmeyen eşin için mazeretler uydurmak? Belki şimdi beni biraz anlamışsındır. Gerçi bu daha başlangıç. Baba evine hep yalnız gitmek nasıl bir duygu, zamanla anlayacaksın. Her gittiğinde onlara karşı mahcup olursun, bana da kızgınlık duyarsın. Gerçi senin bana kızgınlık duymaya hakkın yok. Ben üç seneden beri senin ailen için elimden geleni yaptım. Bu sonucu sen istedin. O kızgınlığı kendine duyman gerek."

"Seninle ailenin yanına gidip sonra da orada yüzümü asıp otursam mutlu olacak mısın?" diye dalga geçer gibi sordu Suzan.

"Bundan sonra sen benim aileme nasıl davranırsan ben de sizinkilere öyle davranacağım. Sen bizimkilerin evinde asık yüzlü otururşan ben de aynısını sizinkilerde yaparım. Bakalım nasılmış? Belki anlarsın."

"Pazarlık yapıyorsun yani?"

"Evet. Utanarak böyle bir konuda seninle pazarlık yapıyorum. Aslında bu bir insanlık meselesi, bunun pazarlığı olmaz fakat sen beni bunu yapmaya mecbur bıraktın. Ailem senden çok şey beklemiyor. Bir selam, güler yüz, arada bir ziyaret. Senden sadece insanlık bekliyorlar."

"Onlar yüzünden huzurumuz kaçıyor."

"Bizim huzurumuz onlar yüzünden kaçmıyor, senin yüzünden kaçıyor. Bak, elhamdülillah, her şeyimiz var; evimiz, işimiz, çocuğumuz... Büyük bir sağlık problemimiz yok, rahatımız yerinde. Birbirimizi severek evlendik. Merak ediyorum, sana rahatlık mı batıyor? 'İnsan, aklını mutluluğa hazırladığı kadar mutlu olur.' diye bir söz okumuştum. Sen mutluluğa hazır değil gibi davranıyorsun. Niye ailemi mesele yapıp huzurumuzu kaçırıyorsun? Senden çok şey beklemiyorlar, kırk yılda bir evimize geliyorlar, arada ziyaretimizi bekliyorlar. Benim için, mutluluğumuz için, ailemi idare edemez misin?"

Suzan cevap vermedi, çocuğu aldı ve kapıyı çarpıp çıktı.

Mahir de annesine gitti, yine yalnız. Annesinin evine eşiyle çocuğuyla aile olmuş bir erkek gibi kalabalık gitmek istiyordu. Akşam işten dönmüş bekâr delikanlı gibi değil. Çoğu zaman yalnız gitmek zorunda kalıyordu. Fakat artık tavrını koymuştu, bundan sonrası Suzan'a kalmıştı.

"Kıskançlık, ruhun hapsidir."
(Hz. Ali)

Babaannem

Annem, bütün yol boyunca sıkıntı içinde oflayıp pufladı. Babam, annemin hâlinin farkında değilmiş gibi davranıyordu. Şehre yaklaştıkça benim de içime bir sıkıntı düştü. Annemin ruh hâlinden mi etkilendim bilmiyorum. Şehre girmemizle birlikte annemin sıkıntısı artmıştı. Bana dönüp kötü kötü baktı.

"Bu şehirden başka, üniversite okuyacak yer kalmamıştı değil mi? Senin yüzünden yine gelmek zorunda kaldım buralara."

Annem, babamın memleketinde bir okul kazandığını duyduğunda sinirinden ağlamıştı. "Ben senin için bu kadar fedakârlık ettim. Seni doğurdum, büyüttüm, okuttum; sen nasıl bana söylemeden o şehri yazdın?" demişti.

Sakinleştikten sonra, "Neyse canım. Yurtta kalırsın, akraba falan görmek zorunda değilsin; zaten derslerin olur, tıp okumak kolay mı, derslerine bakarsın." dedi.

Annemin bütün derdi babaannemdi, gerçi babamın öteki akrabalarını da sevmiyordu, hiçbiri ile görüşmüyordu. Fakat babaannem onun kanlı bıçaklı düşmanı gibiydi.

Doğrusu benim de niyetim yurtta kalmaktı; babamla konuşana kadar. Sınav kazandığım akşamdı; annem uyuduktan sonra babam yanıma geldi.

"Oğlum, senden bir ricam var. Üniversiteyi okurken babaannende kalmanı istiyorum. Ben annen yüzünden anneme evlatlık yapamadım. Annen, annemi hiç sevmedi; onun her şeyi suç oldu, her sözü annene battı. Annemle aynı şehirde bile yaşamak istemedi. Tutturdu başka şehre gidelim diye. O zaman ben boşanmak istedim fakat babaannen engel oldu. 'Torunum annesiz babasız büyümesin, yuvanı yıkma, ben seni az görmeye razıyım, git.' dedi."

Annemin bana "cadı" diye kötülediği babaannem meğer benim için ne büyük bir fedakârlık yapmış.

"Bunu ilk defa duyuyorum..." demiştim.

"Bunun üzerine geldik Ankara' ya. O günden sonra senede birkaç gün gidip öyle gördüm annemi. Annen ise hiç gitmedi, seni de göndermedi. Önceki sene babam ve ağabeyim rahmetli olunca annem çok yalnız kaldı. Senden rica ediyorum; annemin yanında kal. Benim yapamadığım evlatlığı sen yap!"

O gece babama söz verdim. Tabii annemin göstereceği tepkiyi göz önüne alarak...

"Anne ben ev ortamına alışkınım, yurtta kalamam, babaannemde kalacağım." dedim ve ondan sonra yaklaşık iki aydan beri annem beni kararımdan vazgeçirmek için ikna etmeye çok uğraştı. Bol bol gözyaşı döktü, rüşvet teklif etti. "Yurtta kal, ben sık sık gelirim, kargoyla içli köfte, dolma gönderirim..." diyerek beni zayıf noktalarımdan vurmaya çalıştı. "Babaannen yaşlanmıştır, sana yemek yapamaz, aç kalırsın..." dedi; fakat beni vazgeçiremedi.

Babaannemin evine yaklaştıkça içimi tereddütler sarmaya başladı. Doğru karar verdim mi acaba? Yüzünü bile hatırlama-

dığım babaannem benim için bir yabancı. Hem de annemden dinlediğim kadarıyla "kötü niyetli, sinsi, anneme çok gözyaşı döktüren bir kadın."

Araba durduğunda hemen inip merakla etrafa baktım. İki üç katlı, bahçeli evlerin olduğu bir mahalledeyiz. Babam anahtarla bahçe kapısını açtığında ilk önce bahçenin güzelliği dikkatimi çekti. Rengârenk çiçekler ve açmış olan güller... "Bizi seven var, bize iyi bakıyor." demekteydiler âdeta. Bahçenin içinde kocaman bir selvi ağacı var. Ağacın altında eski usul, tahta bir divan var. Üzerindeki çiçek desenli pofidik minderi ile "Gel otur, ben seni dinlendiririm..." diyor âdeta. Elimdeki valizi bırakıp kendimi divanın üzerine atıyorum.

Hemen önünde bir masa ve etrafında sandalyeler var. Bir kapı sesi ile birlikte koşarak gelip babamın boynuna atlayan yaşlı kadın babaannem olmalı. "Oğlum, oğlum" diye inliyor âdeta. Bir yıl olmuş görmeyeli. Sonra babamı bıraktı, benim boynuma atladı.

"Yavrum, kuzum, kocaman olmuşsun. Rabb'imden istedim. 'Allah'ım, çok yalnızım, bana bir arkadaş gönder!' diye dua ettim şu ağaçların altında. Çok şükür, canımdan, kanımdan birini gönderdi..." diye ağlayarak sarıldı.

Çok sevdim ben bu kadını yaa daha şimdiden. Babaannem daha sonra anneme döndü. "Hoş gelmişsin..." dedi.

Annem buz gibi bir sesle, "Hoş bulduk..." dedi.

Babam pek mutluydu.

"İşte oğlum, ben bu bahçede büyüdüm, şu ağaçlara tırmanırdım." diye heyecanla çocukluk hatıralarını anlatmaya başlamıştı ki, annem sözünü kesti.

"Önce içeri geçelim, eşyaları yerleştirelim."

Hep birlikte eve girdik, babaannem odamı gösterdi, eşyalarımı yerleştirdik. İşimizi bitirip dışarı çıktığımızda babaannem bahçedeki masayı tam anlamıyla donatmıştı.

"Babaanne, bunları sen tek başına mı yaptın?" derken çoktan oturup ağzıma bir dolma atmıştım bile.

"Ben yaptım ya! Sen ne zannediyorsun? Babaannen yetmiş yaşında diye işi bitmiş mi sandın? Sen ye, sen ye, ben sana daha neler yaparım... Tatlı da yaptım, dur onu da getirip öyle oturayım." diyerek âdeta bir genç kız gibi sekerek içeri gitti. Annem âdeta tıslayarak,

"Şımarıklık etme, sanki evde aç kalıyordun..." diye kızdı bana.

Babaannem yemekten sonra çay demleyip getirdi, babam da ona yardım etti. Annem hiçbir şeye dokunmuyordu. Annemle babam bir hafta kalıp döndüler.

Bu bir hafta içinde annem ve babaannemi gözledim. Annemin kayınvalide nefretinin sebeplerini bulmaya çalıştım. Annemin kıskançlıklarından başka bir şey göremedim. Dikkat ettim. Annem, babamı annesinden kıskanıyordu. Ana-oğul yan yana sohbet ederken, onların muhabbetlerini kıskanıyor, onlara çok kötü bakıyordu. Hele birbirlerine tatlı hitaplarla bir şey söyleyince annemin hemen yüzü düşüyordu.

Ayrıca annem ve babaannem birbirlerine neredeyse her konuda zıtlardı. Babaannem çok hareketli, temiz ve titizdi. Annem tam aksi, ağır kanlı, yavaş ve ev işlerini çok umursamayan bir kadındı. Babaannem nefis yemekler yapıyordu fakat annem yemek konusunda pek iyi değildir. Hele pilavı hiç yenmez. Sadece birkaç yemeği iyi yapar.

Babaannem çok tatlı dilli, "yavrum, kuzum, balım" demeden konuşmuyor; annem tam aksi soğuk bir yapıya sahip olduğu için pek tatlı hitaplar çıkmaz ağzından.

Annem beni düşman cephesine asker bırakmış kumandan gibi ağlayarak bırakıp gitti. Hele kapıdan çıkarken babamla babaannemin birbirlerine sevgiyle sarıldığı, babamın ona, "Canım annem!" diye hitap ettiği, babaannemin, "oğlum" dediği o sahneye annem bakmaya bile tahammül edemedi. Babamı beklemeden arabaya doğru gitti. Onlara el sallarken mahzunlaşmıştım.

"Gel kuzum, üzülme..." dedi babaannem. "Yakında gider, görürsün anneni."

Az önce oğlunu gönderirken ağlayan babaannemin yüzünde çoktan güller açmıştı. "Allah'ım, iyi ki bana buradaki üniversiteyi nasip ettin, babaannemi tanıma fırsatı verdin!" diye şükrettim. Babaannem bana ayrılık üzerine hemen güzel bir hikâye anlatmaya başladı.

"Ah annem ah!" dedim içimden. Çocukluğum senin yüzünden babaannemin masallarından mahrum geçti. Kim bilir bu tatlı kadın bana ne masallar, hikâyeler anlatır, dünyamı nasıl zenginleştirirdi. Bakıcı elinde büyüyeceğime bu sevimli kadının elinde büyüseydim ne güzel olurdu...

Annemin kıskançlığı babamı, ailesini, beni; aslında en çok da annemi yaktı. Var olan bütün hastalıklarını yıllardır görmediği babaannemin üzerine atar ve "Ona sinir olduğum için hastalanıyorum." der. Demek ki kıskançlık zaman ve mekân tanımıyor. İçten içe yakıp bitiriyor. Yazık annem, sana çok yazık!

"Hiç kimse içinde bir şey gizleyemez, zira dilinin sürçmesi ve yüzünün ifadesiyle kendisini dışa vurur."
(Hz. Ali)

Sirkeli Tatlı

Hande, bayram sabahı elinde bir tepsi baklava ile kocasının ailesinin evine girdi. Ramazan Bayramı'nın ilk günü bütün aile oradaydı. Çocuklar annelerinden önce içeri girip el öpmeye başlamışlardı bile. Kocası Ziya arabayı park etmeye gitmişti. Hande, kayınpederi İsmail Bey'in elini öperek bayramlaşmaya başladı. Sonra kayınvalidesi Güzide Hanım'ın elini öptü. Aslında kayınvalidesinin elini öpmek değil de ısırmak isterdi.

Sevmemişti bir türlü bu sivri dilli kadını. Onun da kendini sevmediğini gayet iyi biliyordu. Bir gün önceden evde baklava açmış, bir koca tepsi baklava getirmişti az önce; kayınvalidesi buz gibi bir sesle "Eline sağlık..." demişti sadece. Ne yaptıysa yaranamamıştı bu kadına. Sonra diğerleri ile bayramlaştı.

Salonda herkes kendi yanındaki ile bir muhabbet kurmuş, sohbet ediyorlardı. Kayınvalidesi ile küçük eltisi Gülnur konuşup gülüşüyorlardı. Ne konuştuklarını bilmiyordu ama kayınvalidesi bir tek gün bile kendisiyle böyle samimi konuşup

gülüşmemişti. Gülnur kayınvalidesinin kıymetli geliniydi. Oysa onun doğru düzgün işini bile yapmazdı. Vakıf dernek gezerdi.

On yıllık evliliğinde bir gelinin kayınvalidesine yapabileceği her iyiliği yapmıştı. İlk beş yıl aynı binada oturmuşlardı. O zaman kayınvalidesinin her işine yardım ederdi. Evini temizler, yemeğini pişirir, misafirlere hizmet ederdi. Fakat ne yaptıysa kaynanasını memnun edememişti.

Onun iyiliklerine karşılık kayınvalidesi ona, hizmet etmeye mecburmuş gibi davranıyordu. Yaptıklarının bir kısmına dil ucu ile teşekkür ediyor, bir kısmına teşekkür bile etmiyordu. Bir de sürekli laf çakıyordu. "Filancanın bir gelini var, şöyle iyi, böyle iyi; kayınvalidesine şöyle hizmet ediyor..." gibi. Beş yıl önce küçük kaynı evlenince onlar da kayınpederinin evinden çıkıp başka bir mahalleye taşınmışlardı da Hande bir parça kurtulmuştu. Fakat kocası annesine düşkün olduğu için sık sık görüşmek zorunda kalıyordu.

Hande o kalabalığın içinde kendini yapayalnız hissetti; evin içinde dolaştı, bir iş olsa yapıp oyalanacaktı fakat yapacak bir şey bulamadı. Tekrar salona dönmek istemedi, balkona çıkıp oturdu. Az sonra yanına eltisi Gülnur geldi.

"Hande abla niye burada yalnız oturuyorsun, canın bir şeye mi sıkıldı?"

Hande "Boş ver.." der gibi elini salladı. Gülnur da yanındaki sandalyeye oturdu. Bir müddet ikisi de hiç konuşmadı.

"Bu aile beni neden sevmedi Gülnur? Ne olur, hiç çekinmeden samimi cevap ver. Gerçekten öğrenmek istiyorum."

"Sen bu aileyi sevdin mi abla?" diye sorusuna soru ile karşılık verdi Gülnur.

"Hayır, sevmedim."

"İşte onlar da seni bu yüzden sevmiyorlar. Tabii kendimi katmıyorum, ben seni seviyorum."

"Bak sana bir soru soracağım, cevabı aramızda kalacak; söz, başkasına söylemeyeceğim. Sen kayınvalideyi seviyor musun?"

"Evet, seviyorum. Onu da aileyi de seviyorum."

"İyi de bunu nasıl başarıyorsun Gülnur? Bence kayınpeder bile sevmiyor karısını, sen nasıl başarıyorsun? Kadının bir tatlı dili yok; sivri dilli, kendini beğenmiş, otoriter, sinsi, kıskanç. Seni sevdiği hâlde sana bile laf dokundurup duruyor."

"Bunu galiba aldığım dinî terbiyemle başarabiliyorum. Sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed; 'Biz mümin kardeşimizin hatasını sevmeyiz ama kendini severiz.' buyurmuş. Hatası ile kendisini ayırıyorum. Kayınvalidem de bizim mümin kardeşimizdir. Hatası olan insana kızmak insanı öfkelendirir, kinlendirir. Hatası olan kardeşimize acımak lazım. Dünyası ve ebedî hayatı için zararda çünkü. Onun için dua etmek gerek. Kayınvalidem bazen beni de zorluyor, o zaman onun için dua ediyorum."

"Peki, bu huysuz kadına kendini sevdirmeyi nasıl başardın? Bakıyorum, doğru düzgün işini gücünü de yapmıyorsun? Bak ben bir tepsi baklava yapıp getirdim, kadını yine de memnun edemedim."

"Ablacığım, canını sıkma. Bak, samimi cevap istiyorum dediğin için söylüyorum, sen elinde baklava, yüzünde sirke ile geliyorsun. Ayrıca belli ki kafanda peşin hükümler, yüreğinde kin ile geliyorsun."

"Aç bakalım söylediklerini biraz."

"Biz hepimiz bir enerjiyiz. Bedenlerimiz sadece bizi taşıyan kalıplardır. Düşüncelerimize göre renk renk elektrik üretiyoruz. Sözlerimizden önce elektriklerimiz karşı tarafa ulaşıyor."

"Elektrik alma meselesi doğru yani."

"Evet, yalnız 'elektrik almak' hep olumlu anlamda kullanılıyor. Oysa elektriği birinden hoşlanınca da hoşlanmayınca da alıyoruz, yani her halükârda alıyoruz. İyi düşüncelerden üretilen elektrik ısıtıyor, sarıyor; kötü düşüncelerden üretilen elektrik soğutuyor, çarpıyor."

"Beynimiz klima gibi çalışıyor desene. Sıcak ve soğuk hava üflüyor."

"Sen bu sabah elinde baklava gelirken arabada ne düşündün abla?"

"Boşa kendimi yordum aptal gibi... Kendi kendime dedim ki, 'Kayınvalidem baklavayı beğenmeyecek; yok şerbeti az olmuş ya da çok olmuş veya hamuru kalın olmuş ya da ince olmuş, gibi bir kusur mutlaka bulacak, bayram günü demeyip bakalım bana ne laf sokuşturup moralimi bozacak. Bugüne kadar hangi yaptığımı beğendi ki?..' Böyle şeyler düşündüm."

"Baklava yenirken büyük ihtimalle tahmin ettiğin sözleri duyacaksın, abla. Sen geçmişte kayınvalidenden kötü sözler duyduğun için ona karşı kırgınlığın var, bu gönlünde kin olarak duruyor. Daha önce onunla yaşadıklarından dolayı ona karşı bir ön yargın var. Gelirken az önce söylediğin düşüncelerin seni germiş, bu da kötü bir enerji ile olumsuz elektrik üretmene sebep olmuş."

"Haklısın, ne zaman kayınvalidemin olduğu yere gidecek olsam geriliyorum. Elimde değil."

"Geldiğinde elinde tatlı vardı ama yüzün sirke satıyordu. 'Size tatlı getirdim, yiyin kıymet bilmezler yiyin...' der gibiydin. Senin tatlı biraz sirkeliydi yani. Gözlerimiz, biz istemesek de ürettiğimiz elektriği karşımızdakine aktarır. Bu yüzden gözler yalan söylemez, söyleyemez. Yüz ifademiz de çoğu zaman gözümüzle birlik olup düşüncelerimizi açığa çıkarır."

"Yani önce kayınvalidem hakkındaki fikirlerimi mi değiştirmem gerekiyor?"

"Aynen öyle... Önce geçmişte sana karşı yaptığı hataları affet ve onun için dua et. Ona kızma, onun için üzül. Sonra, söylediği her söze takılma, onu kafanda büyütme."

"Söylemesi kolay."

"İnan ki yapması da zor değil; zıtlaşmak, laf yetiştirmek daha da zor. Ben vakıf çalışmalarına çok gidiyorum diye kayınvalidem söyleniyor fakat hiç takmıyorum, surat asmıyorum. 'Haklısın anne, çok gidiyorum ama ne yapayım, ihtiyaç var bu çalışmalara..' deyip geçiyorum. Fakat onu küstürmemek için onunla akraba ziyaretlerine de zaman ayırıyorum. Gülümsemek pek çok problemi çözüyor."

"Kayınvalideme gülümsemek hiç içimden gelmiyor..."

"Peygamber Efendimiz 'Gülümsemek sadakadır.' buyuruyor. Kayınvalideye, görümceye de gülümsemek sadakadır. Birine bir bardak su vermek bile çok büyük sevap. Kayınvalideye de bir bardak su vermek sevap. Dinimiz kocayı ve ailesini bu sevapların dışında tutmamış."

"Benim kayınvalideme hiçbir iyilik yapma isteğim yok, zaten kadın iyilik bilmiyor."

"Onun bilmesi şart değil, Yaradanımız biliyor. 'Yap iyiliği at denize, balık bilmezse Hâlık bilir.' demiş atalarımız. Zaten iyiliklere Rabb'imizin vereceği mükâfatların binde birini bile vermeye kimsenin gücü yetmez."

İçerden Güzide Hanım'ın sesi geldi. Gelinleri arıyordu.

"Neredesiniz gelinler, şu sofrayı hazırlayın artık, acıktık!"

"Sanki kızlarının eli armut topluyor, onlara söylemiyor." diye söylendi Hande.

Hande ve Gülnur birlikte içeri geçip hemen sofrayı hazırladılar. Hande dikkatle kayınvalidesini takip ediyordu; tatlıyı yiyince yüz şekli nasıl olacak diye. Güzide Hanım baklavadan bir dilim aldı ağzında evirdi, çevirdi, test etti ve yuttu. Sonra,

"Tatlının şerbeti biraz ağır olmuş, keşke şekerini biraz daha az koysaydın, daha hafif olurdu." deyip yemeğe devam etti.

Hande ve Gülnur göz göze geldiler ve gülüştüler.

"Kim zerre kadar iyilik yaparsa mükâfatını görür."
(Zilzal suresi 7. ayet-i kerime)

Sevap Kapısı

"Öğlen oldu kız kalksaneee!"

Kayınvalidem yine dikildi başıma. En iyisi yine gözümü hiç açmayayım, uyumaya devam edeyim. Her sabah bu saatte "Öğlen oldu!" diye uyandırmaya geliyor. Saat ya sekizdir ya dokuz.

"Kevser! Taşı dikilesice! Kalksanee kız! Amaan! Ayı gibi uyuyor. Kız kalksanee!"

Taşım dikilmeliymiş! Ölürsem rahat edecek sanki. Köyde bakanı yok, perişan olmasın diye getirdik ama memnun edemedik.

Aman Allah'ım, gene silkelemeye başladı beni. Seksen beş yaşında bu ne güç yaa? Hormonsuz yaşlı da kuvvetli oluyor. Erken kalkmayınca her sabah beni iyi bir çalkalıyor. Süt olsam yağım üstüme çıkar.

"Öldü mü n'ördü pis!" deyip gitti. Şimdi biraz daha uyuyabilirim. Sabah namazından sonra kahvaltıyı hazırlıyorum, hep birlikte yiyoruz. Geceleri erken yatamadığım için, çocuklar, kocam evden gidince tekrar yatıyorum. Sabah uykusunu seviyo-

rum, uyumak istiyorum ama kaynanam köyde horozla birlikte erkenden kalkmaya alışmış, beni de uyutmak istemiyor. Yoksa benimle bir işi yok.

Kayınvalidemin aklı bir hoş oldu artık. Gerçi eskiden beri çok huysuzdu da şimdi iyice çekilmez oldu. Yapacak bir şey yok. Bakalım biz yaşlanınca ne olacağız?

Kayınvalidem gençliğinde, köyün hatırı sayılır ve sözü dinlenir bir kadınıymış. Şu halinde bile köyde çekinirler ondan. Sinirlendiği zaman elindeki bastonu milletin kafasına indiriverir. Yine gençliğindeki gibi saygı görmek istiyor fakat artık çocukların elinde oyuncak olacaktı getirmeseydik.

Off, uykum kaçtı! Kalkayım da rahat etsin bari. Ortalıkta da görünmüyor, evden kaçmış olmasın. Aman Allah'ım, hiçbir yerde yok, bütün odalara baktım! Balkon? Belki balkondadır. Oh, çok şükür, balkondaymış! Bir daha kapıyı kilitleyip yatayım, kaçar maçar da.

"Hayırlı sabahlar Karanfil ana."

"Öğlen oldu öğlen, ne sabahı?"

"Hava ne kadar da güzel, tatlı bir ılıklık var. Bahar gelmiş artık."

"Geldi ya. Köyde şimdi her taraf yeşillenmiştir, çiçekler açmıştır. Köyümü özledim ben."

"Gideriz bir ara, hafta sonu kalırız, merak etme."

"Ne diye getirdiyseniz beni buraya, şehrin suyunun bilem tadı yok. Gidelim hep birlikte köyde kalalım."

Sesimi çıkarmadım, olmayacak bir şey istedi ama ona bunu anlatmak için bir ton söz harcasam yine anlamayacak, biliyorum. En iyisi susmak. Tırnakları takıldı gözüme. Geçen hafta işim olduğu bir gün alelacele kesmiştim. Pek iyi kesememişim. Tırnakları zaten hastalıklı, odun gibi sertleşmiş, iyi bir manikür pedikürle düzelteyim, eğer yapmama sesini çıkarmazsa.

"Tırnaklarını keseyim mi ana?"

Tırnaklarına baktı.

"Kes..." dedi.

Gerekli alet edevatı getirip işe koyuldum. Tırnak değil sanki bir odun. Epeyce uğraştım. Manikür, pedikür yaptım. Zevkten dört köşe, beni izliyor.

İşimi bitirdiğimde tırnaklarına baktı, memnun kaldığı yüzünden belliydi.

"Anam pek iyice kestin. Bir de eğeledin, törpüledin. Geçende avradın biri, 'Tırnaklarını keseyim...' dediydi. Fışkı, yalan söylemiş, beni kandırmış zahar. Baksana sen ne gözel kestin."

Bahsettiği 'fışkı ve yalancı' da benim tabii. Garibim unutmuş. O gün tırnağının kenarı kırılmıştı da batmasın diye alelacele kesmiştim.

Ben yaşlılara saygılı olmayı annemden öğrendim. Annem hem annesine hem kayınvalidesini baktı. İşin kötüsü iki yaşlı kadın asla anlaşamazlar, birbirlerini hiç sevmezlerdi. Annem ikisini de idare ederdi.

Babaannem her şeye karışır, her hususta söyleyeceği bir söz mutlaka bulurdu. Genç kızlığa yeni adım atmış olan biz iki kız kardeşe de çok karışırdı. Giydiğimiz kıyafetleri beğenmez, söylenirdi. Annem bir yere gitmemize izin verirdi, o, "Ne çok geziyorsunuz!" diye kızardı. Biz her evden çıkarken, "Sakın geç kalmayın!" diye tembih ederdi. Tabii biz o zaman söylenirdik. "Bize niye karışıyor!" diye.

Annem de bize kızardı. "Ne yapsın kadın, bu evde yaşıyor, ailemizi alakadar eden mevzularda fikirlerini söylüyor. Ağzını kapatıp çatlasın mı? Siz yaşlandığınızda bakalım hiç konuşmayacak mısınız? Eğer yaşlılığınızda hiç konuşmayı düşünmüyorsanız şimdiden ağzınıza sağlam bir fermuar alın, diktirin. Ancak dikiş tutar." derdi. Hatta bir gece rüyama girmişti.

Yaşlanmışım, ağzımda bir fermuar var, konuşamıyorum. Etrafımda gelinim, torunlarım falan var. Torunum mini etek giymiş. Nasıl canım sıkılıyor. "Çıkar kızım o eteği, çok kısa..." diyeceğim ama diyemiyorum. Eteğinin kısa olduğunu el kol hareketleri ile tarif ediyorum ama o yanlış anlıyor. "Tamam babaanne, biliyorum selülitlerim olduğunu, bakacağım çaresine." diyor. Ağzımdaki fermuarı gösteriyorum, "Açın..." diye işaret ediyorum ama kimse aldırış etmiyor. Kelimeler içimde birikiyor birikiyor, en son bomba gibi patlıyorum. Sarsıntı ile uyanmıştım. O rüyadan sonra babaannem bana bir şey söylediğinde hiç kızmadım. "Haklısın babaanne, olur babaanne, geç kalmam babaanne..." deyip gönlünü kırmadan onu idare etmeyi öğrenmiştim.

Şimdi kayınvalideme bu kadar tahammüllü olmayı o günlerde edindiğim tecrübelere de bağlıyorum. Benim de oğlum var, bakalım ben nasıl kayınvalide olacağım, bilmiyorum. İyi bir kayınvalide olurmuşum gibi geliyor ama insan bazı şeyleri yaşamadan bilemiyor.

"Kevser nere daldın kız? Kalk iyi de bir yıka beni, pek kirlendim. Kesele, sabunla, akça pakça et gövdemi."

Allah'ım, çok şükür! Bir aydan beri banyo yapmaya ikna edememiştim. "Temizim ben." deyip duruyordu. Hemen kalktım kil ıslattım. Saçını yıllardan beri kil ile yıkamaya alışmış, şampuan kullanmamı istemiyor. Önce saçlarını sabunladım, sonra kil sürdüm, ipek gibi oldu saçları. Vücudunu keseledim, sonra zeytinyağlı sabunla köpürte köpürte iyice bir yıkadım.

Banyodan çıkınca saçlarını taradım, güzel kokular sürdüm. "Ohh! Pek iyi yıkadın, elin kolun dert görmesin, bu temizlik bana altı ay yeter." dedi. Sonra kıvrıldı yatağına, bebekler gibi uykuya daldı.

"Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve kendini bilmezlere aldırma."
(A'raf suresi 199. ayet-i kerime)

Kendine İyilik

Ayşe, kızı Çiğdem'in odasını girdiğinde çok şaşırdı. Kızı çıkarken yatağının üzerini örtmüş ve odasını derli toplu bırakmıştı. Kızının yatağının üzerine otururken gözünden yaşlar sicim gibi akmaya başlamıştı. On dört yaşındaki kızına yıllardan beri yatağının üzerini örtmeyi ve odasını temiz tutmayı öğretmeye çalışmıştı fakat başaramamıştı. "Yavrum, ben öğretemedim ama hayat sana ne çabuk öğretmiş? Benim kanser olduğumu öğrenince bir günde öğrenmişsin..." diye mırıldandı. Bıraksa gözyaşları sel olup akacaktı fakat ağlamak istemiyordu.

Ayşe geçen ay karnındaki bir ağrı yüzünden gittiği doktorda yapılan tahliller sonucu kanser olduğunu öğrenmişti. Kızından ve on yaşındaki oğlundan bir aydan beri saklamışlardı fakat bir hafta sonra ameliyat olacak olunca çocuklara söylemek zorunda kalmıştı. Basit bir ameliyat falan demişti ama kızı tahlilleri inceleyip hastalığın ne olduğunu arılamıştı. İki günden beri annesinin etrafında pervane oluyordu. Her şeye cevap veren,

sinirlenince hemen annesini azarlayan kız gitmiş, yerine bir melek gelmişti. Annesinin morali bozulmasın diye üzüldüğünü bile belli etmemeye çalışıyordu.

Akşam Ayşe kızıyla konuşmuştu. "Sakın üzülme, iyi olacağım..." demişti; fakat buna kendi de inanmıyordu. Dolabın üzerinde kızının beş yaşındayken dayısının düğününde çekilmiş gelinlikli fotoğrafını görmesiyle gözyaşları sel olup akmaya başladı. "Senin düğününü göremeyeceğim yavrum, gelinlikler içinde mutluluğunu göremeyeceğim, annesiz gelin olacaksın!.." diye hıçkırarak ağlamaya başladı.

Doktor durumun riskli olduğunu fakat bu hastalığı yenebileceğini de söylemişti. Moralini yüksek tutan hastaların iyileştiğini anlatmıştı. Moralini yüksek tutabilir miydi? Doktor, "Kansere, bedenini veya ruhunu yanlış gıdalarla en çok besleyenler yakalanıyor. Sağlığa zararlı gıdalar yiyenler ve affedemeyen insanlar daha çabuk hastalanıyorlar." demişti.

"Sağlıklı beslenmeye eskiden beri çok dikkat ettiğime göre demek ki ruhumu yanlış beslemişim." diye düşündü. "Bu hastalığı yenmenin tek çaresi affetmek. Canınızı sıkan, sizi üzen, size kötülük eden herkesi affedin." demişti.

İçinde kayınvalidesine karşı bitmek bilmez bir kızgınlık vardı. Kayınvalidesini affedebilir miydi? "Hiç zannetmiyorum." dedi kendi kendine. "Kaderin cilvesi işte..." diye söylendi. "Belki de kayınvalideme sinir olduğum için onun yüzünden hasta oldum fakat iyileşebilmek için onu affetmem gerekiyor. Allah'ım, ne büyük bir imtihan!" dedi.

Affederek kayınvalidesine bir iyilik yapmak istemiyordu. Gerçi doktor, "Affetmek kişinin kendine yapacağı en büyük iyiliktir; taşıdığınız ağırlıkları atacaksınız..." demişti. Öyle miydi gerçekten, epeyce düşündü. Doktor bir ay önce ona bir affetme

çalışması vermişti fakat yapmamıştı. Çocukları için iyileşmeye çalışacaktı. Onun tarif ettiği gibi yapmaya karar verdi.

Salona gitti, yerdeki el dokuması halının üzerine bağdaş kurup oturdu, gözlerini kapattı.

"Önce ölümü düşün..." demişti. "Son nefesini, yıkandığını, kefenlendiğini, namazının kılındığını ve kabre konulduğunu gözlerinde canlandır. Toprağın altında yapayalnız kaldığını düşün. Sonra dünyaya dön ve çok üzüldüğün, kırıldığın anları hatırla. Seni üzenler, kıranlar tek tek karşındaymış gibi her birine, 'Seni affediyorum..' deyip onları gerçekten affet.." demişti.

Ayşe, doktorun söylediklerini tek tek düşündü. Önce ölümünü ve kendi cenazesini hayal etti. Kefenlenmiş cansız bedeni toprağın altına konup üstü kapanınca hemen açtı gözlerini. Bir an önce mezardan çıkmak istemişti. Biliyordu, ölüm bir yokluk değildi, tam aksi bir yolculuktu; fakat o yolculuğa hazır hissetmiyordu kendini. "Şu kalan ömrümde az ya da çok iyileşsem de o yolculuğa hazır olmak için çalışacağım..." diye kendi kendine söz verdi.

Sonra kendini en çok üzen hadiseleri hatırlamaya çalıştı. Düğününden başladı. Kayınvalidesi düğününü burnundan getirmişti. "Ölüm ve düğün" peş peşe zihninde bir tezat oluşturmuştu. Ne çok üzülüp ağlamıştı; düğününde yaşanan tatsızlıkları gözünde ne çok büyütmüştü... Ölümün karşısında çok basit ve ıvır zıvır şeylermiş gibi geldi. "Evet, o an için önemliydi, o zaman üzülmem normaldi de on beş yıldan beri bunu hatırlamak, üzülmek ne gereksizmiş..." diye buna üzüldüğüne üzüldü.

Sonra kayınvalidesinin diğer yaptıklarını düşündü. Kayınvalidesi onu hiç sevmemişti çünkü oğluna bir akraba kızı almayı düşünüyordu. Oğluna söz geçiremeyince ona düşman olmuştu. "Boyu kısa, kambur, çirkin kadının neyini seviyorsun? Boşan ondan, sana dünya güzeli kız bulur, göbeğine kadar altın takar,

alırım." dediğini kulağı ile duymuştu. Ayşe biraz öne doğru eğilerek oturduğu için adını "kambur" koymuştu.

Kayınvalidesinin bütün yaptıklarını düşününce onun ne kadar cahil ve kötü niyetli bir kadın olduğunu anlamıştı. Fakat kendi yaptıklarını da kendine yakıştıramamıştı. Onun seviyesine inmiş, çocuk gibi onunla kavga etmiş, ağız dalaşına girmişti. "Benim de ondan bir farkım kalmamış..." diye düşündü. Başka türlü davranabilirdi, onu fark etti.

İyi de davransa kayınvalidesi pek iyi olmayacaktı belki fakat onun karşısında tavır alınca kadın daha da kötü olmuştu. Kayınvalidesi yüzünden evliliği de mahvolmuştu. Kocasına sürekli annesini şikâyet etmiş, o da çoğu zaman annesinin tarafında olmuştu.

"Önce kendimi affetmeliyim yaptığım yanlışlardan dolayı." diye düşündü ve yaşadığı olaylarda kendi hatalarını bulmaya çalıştı. Kendi hatalarını bulduğunda diğerlerine olan kızgınlığı azalmıştı. Sonra tek tek isimlerini söyleyerek kızgınlık duyduğu herkesi affetti. Büyük bir rahatlama duygusu içini sardı. Kin tuttuğu insanları affederek esas iyiliği kendine yaptığını anladı. Sonra ellerini açtı ve ağlayarak tevbe etti, dua etti. Kuş gibi hafiflemişti.

"Öfke ve kızgınlıktan kendini koru. Çünkü başlangıcı delilik, sonu pişmanlıktır."
(Hz. Ali)

Büyü

Tam bir aşk evliliği yapmışlardı. Mantık yanlarına hiç uğramadı. Pınar üniversitede okurken tanıştığı Yaman'ı ilk görüşte çok beğenip ona âşık olmuştu. Tıpkı filmlerdeki gibiydi her şey. Güzel kızla yakışıklı oğlan karşı karşıya gelmiş, bakışmışlardı ve her şey o anda başlamıştı. Yaman'ın yosun yeşili gözleri Pınar'ın zeytin gibi simsiyah gözleriyle buluştuğunda ikisinin aklı da devre dışı kaldı. Hiç düşünmediler, anlaşabilir miyiz diye. Hele aileler konusu akıllarına hiç gelmedi. "Bu karşımdaki insan bir fabrika malı değildir; insan evladıdır. Bir ailesi vardır. Onlarla akraba olacağız. Anası babası nasıl insanlardır? Benim aile yapıma uyar mı, canları istedikçe gelip mutluluğuma limon sıkacak tarzda insanlar mıdır? Evladına nasıl terbiye vermiştir, benim aldığım terbiyeye uyar mı?" diye hiç düşünmediler. Çünkü bütün âşıklar gibi onlar da, "Bizim aşkımız başka, hiç kimseninkine benzemez; son nefesimize kadar bize yeter..." diye düşünüyordu.

Falcı kadın, yerdeki suyun içine sessiz ve dikkatlice bakarken Pınar dalıp gitmişti. Kadının "cık cık" demesiyle kendine geldi. Falcı kadının evi çok şık döşenmişti. "İyi para kazanıyor herhâlde..." diye düşündü Pınar. "Eh benim gibi aptallar olduğu müddetçe daha da çok kazanacaklar." diye kendi kendine kızdı. "Cahil, kültür seviyesi düşük insanlar gider falcıya." diye konuşurken büyük konuşmuştu demek. İşte üniversite mezunu entel dantel Pınar da gelmiş, falcının ne söyleyeceğini bekliyordu. Gelirken tanınmamak için başını örtmüş, güneş gözlüğü takmıştı. İkinci adresi falcılar olan teyzesinin kızı, "Başını örtmene gerek yok. Camiye gitmiyoruz." demişti. Falcıya gelmeyi kendine yakıştıramıyordu ama denize düşen yılana sarılır misali, ne yapacağını bilememenin çaresizliği içindeydi.

Birkaç gün önce evini temizleyen kadın, dış kapının en üst köşesine yapıştırılmış, Arapça yazılmış bir dua bulmuştu. İkisi de evirip çevirip bakmışlar, alt alta tam otuz beş defa yazılmış olan Arapça yazıdan hiçbir şey anlamamışlardı. Pınar kâğıdı annesine gösterdiğinde o da bir şey anlamamıştı ama içine de bir kurt düşmüştü. "Bu senin mutluluğunu bozmak için yapılmış bir sihir olabilir, kocanla kavga edip duruyorsunuz." diyerek teyzesinin kızıyla onu falcıya gitmeye ikna etmişti. O da kâğıdı alıp falcıya gelmişti. Falcı kâğıda bakıp yüzünü ekşitmiş, "Büyü yapmış biri sana, bir bakalım hangi vicdansız yapmış..." deyip yere bir su koyarak başına oturmuştu.

Uzun zamandır da suya bakıp duruyordu ki nihayet suda çok mühim bir şeyler görmüş edasıyla başını kaldırdı ve dikkatlice Pınar'a bakmaya başladı.

"Kocanın yakın akrabası, orta yaşlı bir kadın sana bu ayrılık büyüsünü yaptırmış."

"Kim olabilir ki?"

"Aranızı bozmak istemem ama kocanızın çok yakın bir akrabası."

"Kayınvalidem olamaz değil mi?"

"Söylemek istemiyordum ama maalesef kayınvaliden yaptırmış, yanında da sen yaşlarında bir kadın var uzun boylu."

"O da görümcem desem... Görümcem orta boylu."

"Canım uzun dediysek öyle çok uzun boylu değil, orta boylu sayılır. Yani kısa değil demek istedim."

"Ama onlarla aram çok iyi, neden böyle bir şey yaptırmış olsunlar ki?"

"Sen çok gençsin, hayatı tanımıyorsun. Ne hinlikler saklıdır insanların içinde. Bu büyünün bozulması lazım. Bu da sana biraz pahalıya mal olur."

Pınar hazırlıklı gitmişti. Falcının istediği parayı verip büyüyü bozdurarak evine döndü. Fakat gittiğinden daha kötü vaziyetteydi. Kayınvalidesiyle görümcesinin yaptığını bir türlü hazmedemiyordu. İçinden bir ses, "Onlar yapmaz..." diyorsa da, diğer ses, "Falcı bildi. Onları tarif etti, yaptırmışlar işte..." diyordu. Bundan sonra onlara nasıl davranmalıydı? Düşünüp durdu. Araya mutlaka bir mesafe koymalı, çok az gidip gelmeliydi; ama nasıl? Kocası annesine ve kız kardeşine çok düşkündü, sık sık onlara gitmek ister, onlar da arada bir gelirlerdi. Annesi oğlunu kendine bağlamak için muhabbet büyüsü mü yaptırdı acaba?

Kendi erkek kardeşi annesini kırk yıl görmese aramaz, iki laf etse, üçüncüsünde annesini azarlardı. Oysa kocasının, annesine büyük bir saygısı ve sevgisi vardı. Onlardan uzak durması çok zordu. Büyüden kocasına bahsetse katiyen inanmaz, ona çok kızardı. O bu düşünceler içindeyken Yaman geldi. Pınar'ın düşünceleri sanki içine doğmuş gibi,

"Akşam annemlere gidelim." dedi.

Pınar gitmemek için sudan bahaneler bulunca Yaman'la tartıştılar. Yaman sinirlenerek çekip gitti. Pınar ağlarken telefon çaldı. Açmak istemedi ama arayan kişi ısrarlıydı, telefon uzun

uzun çalmaya devam edince açtı. Arayan, Almanya'dan, ablası Selma'ydı. Zaten içi doluydu Pınar'ın. Ablası daha, "Nasılsın?" der demez ağlayarak Yaman'la kavga ettiğini söyledi.

"Çok üzülüyorum sizin hâlinize." dedi ablası. "Almanya'ya geleli iki hafta oldu. Aklım hep sende. Bir hafta kaldım yanınızda, kavga etmediğiniz gün olmadı. Benim gördüğüm kadarıyla sen Yaman'ı sinir edecek her şeyi yapıyorsun. Evet, onun da hataları var, ama seninki daha fazla."

"Sen de beni suçluyorsun ama kapının üzerine yapıştırılmış ayrılık büyüsüne ne diyeceksin?"

"Ayrılık büyüsü mü? Senin ayrılık büyüsü dediğin sakın benim yapıştırdığım yazı olmasın?"

"Ne yazısı?"

"Arapça harflerle yazılmış Besmele. Bir arkadaşım, "Kapının üzerine Besmele as, evini nazardan korusun..." deyip bana alt alta otuz beş tane Besmele yazıp vermişti. Ben bir tane de senin için yazdırıp asmıştım, sen öyle şeylere pek inanmazsın diye de sana söylemedim."

Pınar duayı bulmasından o ana kadar başına gelenleri ablasına anlattı. Ablası şöyle devam etti.

"Kardeşim sen sihir, büyü var mı demeden önce kendindeki hataları aramalı, nerede yanlış yapıyorum demeliydin. Evet, üzerinizde bir büyü vardı, '*aşkın büyüsü...*' O da âşıklar kavuşunca, her zamanki gibi onları terk ettiği için açıkta kaldınız. Şimdi aklınızı kullanıp yürütebilirseniz, evliliğinizi yürüteceksiniz."

"Haklısın galiba."

Pınar ablasıyla biraz daha konuşup telefonu kapattı, olanlara inanamıyordu. Falcı kadının sözlerine inanıp, yuvasını yıkabilecek davranışlar yapmaya başlamıştı. Mutsuzluğunun suçlularını bulmuştu. Suçu dışarıda birilerine yükleyecek, ken-

dini temize çıkaracaktı. Hatalarını aramak, problemlere çare aramak yerine kolay ama yanlış olan yolu seçmişti.

Düşündükçe, yaptığı yanlışların daha iyi farkına vardı.

Aşkın büyüsü bittiğine göre başka bir büyüye ihtiyacı vardı. Kendine *"muhabbet büyüsü"* hazırlayabilirdi. "Ufak tefek arızaları dert ederek dağlar gibi büyütme huyunu gönül tenceresine koyup, müsamaha yağıyla eritir, üzerine bolca akıl, sevgi ve saygı ekler, bir tutam da güzel söz ilave edersem bundan daha tesirli büyü mü olur?" diye düşündü.

(Sema Maraşlı *"Eşim Aşkım Olsun"* kitabından)

"Akraba düşmanlığı, akrep sokmasından beterdir."
(Hz. Ali)

Koca Bulunur mu?

Bahar, gözlerini tabağındaki mantıdan ayıramıyordu. Mantı âdeta onunla konuşuyor ve tatsız hatıralarını hatırlatıyordu. Annesi dalgınlığını fark etmişti.

"Yesene kızım, ne oldu, hasta mısın?"

"İyiyim anne, biraz yorgunum, iş yerinde bütün gün hiç oturmadım."

Bahar daha yemeğe başlamamıştı ki kızı Yazgülü bir tabak mantıyı bitirmiş, ikinciyi istiyordu.

"Ver kuzum, tabağını doldurayım." dedi anneannesi.

Bahar itiraz etti.

"Hayır anne, bu günlerde çok kilo aldı, başka yemek koyma."

"Bir tabak daha yiyeyim, spora gider veririm anne..." dedi Yazgülü.

"Yavrucuğum, spora mecbur gideceksin zaten, mevcut kilolarını vermek için. Daha fazla alırsan spor yapar hâlin de kalmayacak. Spor için de güç lazım."

Onlar konuşurken Aynur Hanım mantıyı çoktan torununun tabağına doldurmuştu.

Bahar'ın canı çok sıkıldı. Kızını doğurduğu günden beri onun her şeyini annesi yapmıştı. Evliyken de boşanınca da... Sanki kızını annesi için doğurmuştu. İşin kötüsü, annesi kızını ruhen de bedenen de sağlıklı beslemiyordu. Her geçen gün kızının biraz daha şımarık ve bencil olduğunu fark ediyordu. Çünkü anneannesi her istediğini yapıyordu. Her geçen gün kilosu da artıyordu. Anneannesi her istediğini pişiriyor, bir de üstüne abur cubur yemesine izin veriyordu.

Bahar mantıdan bir kaşık aldı. Yunus geldi aklına. Eski kocası, kızının babası. Yunus mantıyı çok severdi. Mantı yaptığında pek bir iştahlı yerdi. Son kavgaları da mantı yüzünden olmuştu. Cumartesi tatil günü olduğu için Bahar, kocasına akşama mantı yapacağını söylemişti. Yunus sabah evden çıkarken, "Akşama ziyafet var desene!" deyip sevinçle gitmişti.

Bahar mantının hamurunu yoğurmak için mutfağa girdiğinde annesi gelmişti. Zaten haftanın üç ya da dört günü onlardaydı. "Boşver mantıyı, benim canım kürdan kebabı istedi, onu yapalım." demişti. Yunus'a mantı yapacağına söz verdiğini annesine söylemişti fakat annesi ısrar edince mantıdan vazgeçip kürdan kebabı yapmışlardı.

Yunus akşam gelirken bir demet papatya almıştı, Bahar çok severdi papatyayı. Eşinin hafta sonunu ona mantı yapmak için ayırmasına karşılık küçük bir teşekkür diye düşünmüş olmalıydı. Fakat eve geldiğinde büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Yunus geldiğinde annesi, kızı ve kendisi yemek masasında yemeklerini yiyorlardı. Bahar onun yüzündeki hayal kırıklığını hiç unutamıyordu. Yunus hiçbir şey yemeden evden çekip gitmişti. Annesi damadına sinirlenmiş, ardından bir sürü konuşmuştu.

Yunus gece geldiğinde kavga etmişlerdi. Bahar ona, "Çocuk gibisin, bir mantı yüzünden neler yapıyorsun?" diye kızmıştı. "Mantı yüzünden değil." demişti. "Esas mesele annenin hayatımıza bu kadar karışması. Annenin sözünü çoğu zaman benim

istediklerimden daha önde tutman... Hangi mahallede oturacağımıza annen karar verdi. Akşama ne yiyeceğimize çoğu zaman annen karar veriyor. Neredeyse her alacağımızın onun rızasından geçmesi gerekiyor. Ayrıca seni ve kızımı benim aleyhime doldurması da cabası..." demişti.

O da her zamanki gibi annesini savunmuştu. Annesi Yazgülü'nü büyütmüştü, Bahar çalışıp yorulduğu için ona kıyamıyor, sık sık yemeğe çağırıyordu; onlar gidemezse de yemek yapıp getiriyordu. Bütün bunları inkâr etmesinin büyük bir nankörlük olduğunu anlatmıştı. Yunus da o fırsat verse kendi annesinin de onlara yardımcı olabileceğini fakat Bahar yüz vermediği için ayda bir kere bile gelmeye korktuklarını söylemişti.

Bahar bütün gece üzülüp ağlamıştı. Ertesi sabah annesi kahvaltıyı onlarla birlikte yapmak için gözleme yapıp gelmişti. Gerçi Bahar onun derdini anlıyordu. Kavga edip etmediklerini merak ettiği için gelmiş olmalıydı. Annesi kızının ağlamaktan şişmiş gözlerini görünce, "Ayrılacaksın bu kıymet bilmeyen nankör adamdan!" diye tutturmuştu. "İşin var, gücün var; paran var, pulun var... Bunun kahrını ne diye çekeceksin?" diye söyleniyordu valizi indirip kızının ve torunun kıyafetlerini toplarken. Yunus hiç sesini çıkarmamış, tek kelime etmemişti.

"Yesene kızım..." dedi annesi. Oysa Bahar daha aldığı ilk kaşığı bile yutamamıştı. Mantı ağzında büyüdükçe büyümüştü.

"Hadi ye de sofrayı kaldırayım, biraz sonra teyzenler gelecek."

"Ben bugün çok yorgunum anne. Keşke bugün çağırmasaydın."

"Canım ben her şeyi hazırladım, sen bir çayları doldursan yeter. Kuzenlerin de yardım eder zaten."

Bahar hiç kimse ile konuşacak havada değildi. Evliyken Yunus bir kere ona sormadan arkadaşlarını çağırdı diye kıyameti koparmıştı. Annesi ise sürekli bunu yapıyor, hiç sesini çıkaramıyordu. Sonuçta orası annesinin eviydi. Koca kahrı çekmemek için ayrılmıştı; şimdi de anne kahrı çekiyordu.

Yunus'u çok özlüyordu. Birbirlerini çok sevmişlerdi; fakat sonu gelmemişti. Geçen yıl Yunus'un evlendiğini duyduğunda bir hafta ağlamış, kendine gelememişti. Yeniden bir araya geleceklerine dair hep bir ümidi vardı, Yunus evlenene kadar.

Güç bela mantıyı bitirmişti. Annesi bu arada akşam misafirler için yaptığı yaş pastadan koca bir dilimi, Yazgülü yesin diye getirmişti.

Bahar patlamak üzereydi. Bağırmak istedi annesine, "Yeter artık, çek elini üstümüzden!" diye. Tuttu kendini. Masayı toplayıp, bulaşıkları suya tutmaya başladı. Su ona hep iyi gelirdi.

Annesi damadını da ailesini de hiç sevmemişti ve hep aleyhlerinde konuşmuştu. Bahar şimdi daha iyi fark ediyordu. Evliliğinde annesinin sözlerine çok uymuştu. Kocasına hep onun fitlemelerine göre davranmıştı.

Sonra, "Onun ne suçu var ki? Bütün suç bende..." diye düşündü. Karıştırmaması gerekirdi annesini hayatına. Kocasına ve evliliğine sahip çıkması gerekirdi. Bu yaştan sonra annesinin huylarını değiştiremezdi fakat kendi değişebilirdi. O kararlı davransaydı, annesi bu kadar karışmaya cesaret edemezdi.

Geçmişte annesi damadının arkasından konuştuğu zaman, "Anne, lütfen Yunus'un arkasından konuşma, üzülüyorum." deseydi... Gerçi yeni evliyken bir kez kocasını savunmuştu da annesi işi hissî bir şantaja bağlamış, çok ağlamış ve ona küsmüştü. "Elin oğlunu bana değişiyorsun. Koca çok bulunur da anne bulunmaz." demişti. O da annesini bir daha uyarmaya cesaret edememişti. Oysa annesinin duygu şantajına pabuç bırakmasaydı, hayatına bu kadar karışmaya ve damadının arkasından konuşmaya cesaret edemezdi, kızının tavrı karşısında birkaç ağlar, söyler, sonunda vaziyeti kabullenmek zorunda kalırdı.

Bahar bir zaman sonra kendini annesinin eline bırakmıştı. Biraz da işine geliyordu. Çalıştığı için çocuğuna bakılması,

eve yorgun geldiğinde hazır yemek bulması, çamaşırların yıkanıp asılmış olması... Tabii bu arada Yunus'la da arası hepten bozulmuştu. Bir müddet sonra annesinin sözlerinin tesirinde kalmaya başlamıştı. Yunus'un ailesine yüz vermiyordu, kocası buna çok kırılıyordu. Ayrıca hemen her şeye kızıp parlıyordu. Yunus'un da, annesi gibi onun nazını çekmesini, şımartmasını beklemişti.

Bahar annesi ile evi terk ettikten sonra boşanma hakkında Yunus'la bir kez konuştuklarında Yunus, "Seni de kızımızı da çok seviyorum; bu yüzden ayrılmak istemiyorum. Fakat annen böyle yaptığı müddetçe biz hiç mutlu olamayız. Eğer annen ile arana biraz mesafe koyarsan evliliğimize devam edelim." demişti. Fakat Bahar'ın o günlerde kızgınlıktan gözü hiçbir şeyi görmüyordu. Yunus'un, annesi ile arasına mesafe koyma şartı getirmesi ona çok ağır gelmişti. "Boşanalım o zaman..." deyip bitirmişti.

İki yıl olmuştu boşanalı. Her geçen gün pişmanlığı daha da artıyordu. Fakat artık dönüşü yoktu. Yunus evlenmişti, hatta hanımının hamile olduğunu duymuştu. Ev hanımıymış, "Bol bol mantı da yapıyordur..." diye düşündü. Acaba Yunus da onu hiç özlüyor muydu? Onun da mantı yerken boğazına tıkanıyor muydu?

Geceleri hâlâ uykusu arasında yanında Yunus'un olduğunu zannedip sarılmak için döndüğünde yataktaki boşluk ona acı gerçeği hatırlatıyordu. Annesi "Koca çok bulunur." demişti ama o henüz kimseyi bulamamıştı, aslında bulmayı da istemiyordu. O Yunus'u özlüyordu. Kızına, annesine ve annesinin hiç bitmeyen misafirlerine rağmen çıldırtıcı bir yalnızlık hissediyordu.

Mutfağı toparlamayı bitirdiğinde misafirleri gelmişti. Annesinin kapıdan gelen şen kahkahaları, içine birer mızrak gibi saplandı.

"Sevmen aşırı, sevmemen yıpratıcı olmasın."
(Hz. Ebû Bekir)

Anaya Hasret Gitmek

Meyra elinde çorba ile odaya girdiğinde kocası Muhsin'in uyumuş olduğunu gördü. Kocaman yatağın ortasında hastalıktan sararıp solan, eriyip çocuk gibi kalan kocasına çaresizliğin acısı ile baktı. Onun için bir şeyler yapmak istiyor fakat ne yapacağını bilmiyordu. Yirmi yıllık hayat arkadaşı, eşi, aşkı ellerinden kayıp gidiyordu. Kocası artık hastalığın son demlerindeydi. Bunu herkes biliyordu fakat yapacak bir şey yoktu. Bütün tedavileri denemişlerdi.

Meyra kocasının yanından ayrılmıyordu. Çorba yapmak için mutfağa gittiğinde bile aklı onda kalıyordu. Çok acı bir şeydi sevdiği adamın son nefesini beklemek fakat o bunu bekliyordu. Kocasının son nefesinde yanında olmak, elini tutmak, onu ne çok sevdiğini söylemek istiyordu.

Elindeki çorbayı yavaşça sehpanın üzerine bıraktı ve yatağın karşısındaki her zaman oturduğu sandalyeye oturdu. "Hâlâ çok yakışıklı..." diye düşündü ona bakarken. Görücü usulü ile evlenmişlerdi fakat ilk gördüğünde ona âşık olmuştu. Herkes on-

ları birbirine çok yakıştırırdı. Muhsin yakışıklı bir adam, kendi de güzel bir kadındı. Maddi sıkıntıları yoktu, iki güzel kızları vardı. Kavgasız, gürültüsüz, huzurlu bir hayatları vardı. Nazara mı gelmişlerdi acaba?

Çok sevmişti Muhsin'i. Yakışıklılığı yanında güzel huylu bir adamdı. Tam bir beyefendiydi. Merhametliydi, karıncayı incitmekten korkardı. Sevdiği kadar da kıskanmıştı onu. Annesinden bile. Kayınvalidesi aklına gelince canı sıkıldı.

Önceki gün sabah, "Oğlum hasta, birkaç gün yanında kalayım." diye çantasını alıp gelmişti kayınvalidesi. Meyra akşam kaynını çağırmış, "Annen Muhsin'in haline üzülmesin, yaşlı kadın hastalanır, gelin götürün." deyip göndermişti kayınvalidesini. "Düşüncesiz kadın, bırak da son demlerinde kocamla baş başa kalayım, ne çıkıp geliyorsun!" diye içten içe söylendi.

O bunları düşünürken Muhsin gözlerini açtı. Meyra,

"Çorba yaptım sana, yedireyim mi?" dedi.

"Hayır, istemiyorum..." dedi cansız cansız.

Meyra gözlerini ondan ayırmıyordu. Muhsin'in gözleri kapalı fakat uyumuyor gibi duruyordu. Bir saat kadar öyle yattıktan sonra bir ara nefes almakta zorlanır gibi oldu. Meyra başını kaldırıp altına bir yastık daha koydu.

"Kızları çağırır mısın?" dedi Muhsin.

Meyra hemen gidip kızlarını çağırdı. Muhsin sevgiyle baktı onlara, oturun diye işaret etti. Kelimelerini az sonra söyleyecekleri için saklıyor gibiydi.

"Bugün güzel bir rüya gördüm." dedi.

Konuşmakta zorlanıyordu. Kızlar babalarını daha iyi duymak için sandalyelerini yatağa iyice yaklaştırdılar. Nesrin babasının elini tuttu.

"Rüyayı anlatmayacağım size. Benim için müjdeli bir rüyaydı. Anladım ki yakında yolcuyum. Gideceğim yerler güzeldi."

Kızlar ağlamaya başladı. Meyra kendini zoraki tutuyordu.

"Üzülmeyin, ben üzülmüyorum. Sadece gitmeden size bir vasiyetim var."

Arada durdu, Serap bir yandan gözyaşlarını silerken bir yandan da konuşmakta zorlanan babasına birkaç yudum su verdi.

"İkiniz de genç kız oldunuz. Birkaç yıla kalmaz evlenirsiniz. Ben göremeyeceğim, mutlu olursunuz inşallah. Size baba olarak vasiyetim kocanızın ailesi ile iyi anlaşın. Hele annesi ile..."

Kocasının sözleri üzerine Meyra'nın rengi attı. Hiç beklemediği sözlerdi bunlar. Ucu kendine dokunuyordu. Muhsin sudan birkaç yudum daha alıp devam etti.

"Anneniz beni annemden, kardeşlerimden kıskandı. Babam öleli zaten yıllar olmuştu. Siz de biliyorsunuz annenizi. Annemlere gitmek istemez, annemin gelmesini istemez, benim tek başıma gitmemi bile dert eder. Annem bize kırk yılda bir geldiğinde bile olmadık huzursuzluklar çıkarttı. Biliyorum siz de sevmiyorsunuz babaannenizi; çünkü anneniz sevmenize izin vermedi."

"Bana haksızlık ediyorsun." dedi Meyra.

Muhsin hiç duymamış gibi yaptı. Ondan yana hiç bakmadı.

"Benim anam iyi kadındır. Cahildir, okuma yazma bilmez ama temiz bir yüreği vardır. Belki annenize karşı ufak tefek hataları olmuştur; fakat inanın ki annem ona kötülük etmedi. Anneniz annemin bana olan sevgisini kıskandı. Benim anacığıma olan sevgimi kıskandı. Annem de yuvam yıkılmasın, ben mutlu olayım diye benden vazgeçti. Az görmeye, telefonda sesimi duymaya razı oldu."

Muhsin sustu. Odada çıt çıkmıyordu. Meyra buz gibi bir yüz ifadesi ile dinliyordu.

"Siz böyle yapmayın. Ana sevgisi başkadır, eş sevgisi başkadır. Annesini sevmezseniz kocanızın sevgisini de kaybedersiniz.

Ben bu evliliğe sizin için devam ettim. Babasız büyümeyin diye anneniz ne söylerse alttan aldım. Bugünlere geldik, artık bünyem taşımaz oldu."

Meyra duyduklarına inanamıyordu. Kocasının bu kadar incindiğini düşünmemişti. Annesi ile aralarının soğuk olmasına üzüldüğünü biliyordu; kocası bunu birkaç kez söylemişti, tartışmışlardı fakat Muhsin'in bu kadar dert ettiğini anlayamamıştı. Yıllar içinde durumu kabullenmiş gibi duruyordu.

Muhsin'in gücü iyice tükenmiş gibiydi.

"Annenizi çok sevmiştim. Onu ilk gördüğümde cennetten inmiş bir huri olduğunu düşünmüştüm. Fakat anneme karşı tavırları yüzünden çok incindim, beni aileme karşı mahcup ve çaresiz bıraktı. Ağabeylerim hanımlarını, çocuklarını alıp annemin evinde toplandıklarında ben de sizleri alıp orada olmayı çok istedim ama yapamadım. Bir iki kere yalnız gittim, o da çok acı geldi bana. Ben onlara sizlerle sadece el gibi, bayramdan bayrama gidebildim..."

Muhsin'in gözlerinden ince ince yaş süzülmeye başladı.

"Size baba vasiyeti olsun. Eşinizin ailesinin hataları da olsa onun hatırına hoş görün. Evinize geldiklerinde güler yüz gösterin. Kocanız annesine giderken boynunu bükük bırakmayın. Çocuklarınızla birlikte onun yanında olun. Kayınvalidenize hizmet edin, onun duasını alın."

Nesrin elindeki peçete ile babasının gözyaşlarını sildi.

"Tamam baba, yorma kendini artık. Hem sen daha çok yaşayacaksın, hata yaparsak gelip kulağımızı çekersin."

Muhsin onu duymamış gibi yaptı, devam etti.

"Dün annem geldi. "Kalacağım oğlum birkaç gün..." demişti fakat akşama gitti. Biliyorum, anneniz gönderdi. Son demlerimde anacığımın yanımda olmasına bile izin vermedi. Dünyaya getirdiği evladının, dünyadan gidişinde yanında olmasına,

son kez öpüp koklamasına izin vermedi. Bu yüzden onu hiç affetmeyeceğim."

Muhsin başını ilk kez Meyra'dan yana çevirdi. Gözlerini gözlerine dikti ve Meyra'nın zihnine çakılsın ister gibi tane tane konuştu.

"Evlendiğimiz günden beri annemi sevmeme engel olmaya çalıştığın için sana kocalık hakkımı helal etmiyorum."

Muhsin sözlerini bitirince gözlerini kapattı. Kızlar artık sözün bittiğini ve çıkmaları gerektiğini anlamışlardı. Serap babasının başının altındaki yastığın birini kaldırdı, başını düzeltti.

Meyra hayatında hiç bu kadar üşümemişti. Oturduğu yerden kımıldayamıyordu. Vücudu âdeta buz kesmişti. Muhsin o gün bir daha gözünü açmadı, Meyra'nın yüzüne bakmadı. Meyra sessizce oturdu başında. O da onun yüzüne bakamadı bir daha. Gözleri yerde bekledi. Belki Muhsin söylediklerine pişman olur ve "Seni affettim..." der diye bekledi. Gece bir ara on dakika odadan çıkıp döndüğünde Muhsin ölmüştü.

Sanki onun odadan çıkmasını beklemiş ve son nefesinde yanında olmasını istememişti.

"Zayıflar hiçbir zaman affedemez; affetmek güçlülere hastır."
(Mahatma Gandhi)

Akıllı Gelin

Çocukluğum annemle babaannemin çekişmelerini, kavgalarını, hiç bıkmadan, usanmadan birbirlerine laf sokuşturmalarını dinleyerek geçti. Babaannem dedem öldükten sonra bizimle yaşamaya başlamıştı. Anneme göre hayatının dönüm noktası. Hiç anlaşamazlardı.

Zavallı babam ne yapacağını şaşırmış bir vaziyette ikisinin ortasında kalırdı. Ben en çok babama acırdım. O kadar gözyaşı dökmesine rağmen anneme acımaz, içten içe kızardım. Hem babamı üzdüğü için kızardım hem de babaannemi idare etmediği için. Gerçi babam da suçluydu, iki kadını idare etmeyi beceremediği için. Yine de en çok anneme kızardım. "Ben gelin olduğumda kaynanamla iyi geçineceğim..." derdim kendi kendime.

Biz üç kardeş, babaannemi çok severdik. Bize masallar anlatırdı. Her zaman bir yerlerde sakladığı şekeri, çikolatası olur, arada bir onlardan verir, bizi sevindirirdi. Ayrıca annem bizi döveceği zaman onun kocaman tombul kucağına sığınır, canımızı kurtarırdık.

Annemle babaannemin çekişmeleri bana hayat hakkında çok şey öğretti. Bugün avukat olmamda en büyük faktör onlardır. Çocukluğumda karar vermiştim, bir gün avukat olacağım ve haksızlıkları ortaya çıkaracağım, diye. Gündüz onların eften püften kavgalarına şahit olur, akşam ise annem ve babaannemin bu kavgalarını babama nakletmelerini dinlerdim. Gündüz görüp yaşadıklarım, herkes kendi tarafından anlattığı için, akşam bambaşka bir çehreye bürünürdü; ben de hayretler içinde kalırdım. Babama şikâyetlerini birbirlerinin yanlarında yapmazlardı. Zavallı babam ne yapacağını bilemez, kime kızacağını, hangi tarafa hak vereceğini şaşırırdı.

Onların geçimsizlikleri hakkında konuşmak biz çocuklara yasaktı. Bu yasağı babam koymuştu. Çünkü bir kez, anneme karşı babaannemi tuttuğum için annemden feci bir dayak yemiştim. Ondan sonra, çocukların şahitliği dinlenmeyecek diye, babam akıllıca bir karar alarak, hiç olmazsa bizim canımızı kurtarmıştı. Yoksa iki kadının ortasında heder olup gidecektik. Zavallı babam kendini kurtaramıyordu ama bizi kurtardı. Sinirlendiği zaman, "İki kadının elinde oyuncak oldum!" diye bağırırdı.

Herhalde bu yüzden anneme pek hak vermezdim. Çocuk aklımla şöyle düşünürdüm: Babam, babaannemin kıymetli bir oyuncağı iken, annem gelip oyuncakla oynamaya başlamış. Annem sonradan geldiği için, oyuncağın esas sahibi babaannem olduğundan oyuncakta söz hakkı babaannemde olmalı, annem onu idare etmeliydi. Çünkü komşunun çocukları bize oynamaya geldiğinde, benim oyuncağımı kendi oyuncakları gibi sahiplendikleri zaman, çok kızıyordum. Benim oyuncaklarımla ancak ben izin verdiğim kadar ve benim kontrolümde oynayabilirlerdi...

Yoksa babaannem az huysuz değildi. Annemi mutsuz etmek hoşuna giderdi. Durduk yere anneme sataşacak bir şey bulurdu. Annemin hatası ise; onu hemen ciddiye alır, gözlerinden ateş

fışkırmaya başlardı. Annem sinirlenmese, bir şey olmazdı belki de. Sadece biraz siyasetçi davransa yetebilirdi. Mesela, babaannem, "Sen ölürsen oğluma on sekiz yaşında kız alacağım." derdi. Annem çıldırırdı ve babaanneme, "Sen öl, ben de kurban keseceğim!" derdi, başlardı kavga... Beddualar havada uçuşurdu. "Ölsem de mezardan gelir, seni yine rahatsız ederim..." derdi babaannem. Annem o zaman, sanki gidince gerçekten gelecekmiş gibi, bedduayı değiştirirdi. "Ölemeyesin inşallah, dilin tutulsun, elin ayağın tutmaz olsun, elime kalasın!" derdi.

Babaannemin yanında annemin adı "Ayaklı laf torbası" ve "Kemçirik" idi. Annem de onun arkasından ona hep "Cadı" derdi. Kendi pamuk prenses, babam prens, babaannem de onları zehirlemek isteyen cadıydı. Annemin bize anlattığı tek masal buydu.

Annem beni ve kız kardeşimi genç kızken karate kursuna gönderdi. "Eğer kaynananız karşınızda konuşursa, bir tane çakarsınız..." derdi. Zaman su gibi aktı ve benim de artık bir kayınvalidem var. Gelin olduktan sonra anneme biraz hak vermeye başladım ama yine de insan isterse idare ediyor. Ben karateyi hiçbir zaman, kaynanamın üzerinde kullanmadım. Kız kardeşimin ise melek gibi bir kaynanası var, çok güzel geçiniyorlar. Demek ki bu oyuncağı kırıp bozmadan birlikte oynayalım diyen kadınlar da çıkıyor. Hatta annem, onların muhabbetini kıskanıyor. Arada çomak sokmaya çalışıyor ama kız kardeşim akıllı çıktı, fırsat vermiyor.

Fakat benim şansımdan mıdır, kestiğim ahkâmlar yüzünden midir, yoksa annemin bedduası mı tuttu bilmiyorum ama evlere şenlik bir kaynanam oldu.

Avukat olmamın ve güzel olmamın kayınvalidem nazarında bir kıymeti olmadığını ilk günlerde anladım. Beni dişli ve tehlikeli buluyordu. O yüzden de önce ben saldırayım psikolojisine girdi. Oysa benim saldırmak gibi bir niyetim yok. Kıvır-

cık saçlarım için, "Merinos koyunlarına benziyor." demiş. Ayrıca, "Şişe bacaklı ve kendini beğenmiş." demiş. Hiç duymamış gibi yaptım. Düğün öncesi her şeyimize karışıp düğünü sabote etmeye çalıştı ama hiç pabuç bırakmadım. O güzel günlerimi kendime zehir etmedim. Eşyalar mutluluğumdan daha değerli değil. Bazen onun dediklerini aldın, bazen kendi dediklerimi. Fakat tatsızlık çıkmadan hallettim.

Çocuklukta kendime verdiğim sözü tutuyorum. Kocama annesini hiç şikâyet etmiyorum, etmeyeceğim. Bu bana her zaman artı puan olarak geri dönüyor. Erkekler aptal değil ki, annelerinin yaptıklarını görüyorlar. Fakat karısı şikâyet ettiğinde, çoğu zaman annelerinin tarafını tutuyorlar. Ben bunu şuna benzetiyorum:

Bir anne kendi çocuğunu herkese şikâyet eder ama biri çıkıp, "Senin çocuk şöyle kötü bir şey yaptı..." dese, hemen çocuğunu savunmaya geçer, kimseye laf söyletmez ya, onun gibi. Çünkü çocuğa söylenen sözü, anneler kendi üzerlerine alırlar. Erkekler de ailesine kötü bir söz söylendiğinde kendi üzerlerine alıyorlar. Ha "Annen kötü..." demişsin ha "Sen kötüsün..." demişsin!

Bir gelin olarak sloganım, "Ne ez, ne de ezil." Kayınvalidem baktı ki ben alttan alıyorum, biraz ezeyim havasına girdi ama ona da müsaade etmedim. Evimizin anahtarını istedi, ben de, "Evimiz bizim mahremimiz, veremeyiz." dedim. Canı sıkıldı, bir zaman yüzünü astı ama aldırış etmedim.

Sürekli nefis yemekler yapıp bizi çağırıyor ya da yemekleri alıp geliyor. Niyeti, benim ne kadar beceriksiz olduğumu kocama göstermek olabilir ama hiç takmıyorum. Hazırlanmış mis gibi ev yemeği yemek işime geliyor. Kocam da ben de bayıla bayıla yiyoruz.

Arada bir, "Kızım, sen böyle ince sarma sarabilir misin, böyle börek açabilir misin?" diye soruyor. Ben de, "Hayır anneciğim, ben böyle güzel yapamam, ellerinize sağlık, çok güzel olmuş."

diyorum. Hem seviniyor hem de biraz şaşırıp bozuluyor. Normal gelin tepkisi bu değil. Benim kızarıp bozarmam, mahcup olup sinirlenmem gerekiyor ki o da keyiflensin.

Üzgünüm kayınvalideciğim ama sen sevinesin diye kendi keyfimi bozamam. Kocamla arama girerek kaktüs olmana, hayatımı zehir etmene izin veremem. Ayrıca sana hak veriyorum. Sen iktidardayken, ben gelince ana muhalefete düştün. Muhalefet olarak görevini istediğin gibi yapabilirsin, ben hazırlıklıyım. Benim aşkım, koltuk sevdasından daha üstün.

Geçen hafta pazar günü kayınvalidem kahvaltıya geldi. Yedi içti, sonra da bana, İlker'in yanında, "Kızım, evin çok kirlenmiş, biraz temizlik yapsan..." dedi. "Haklısın anne farkındayım, en kısa zamanda temizlik yapacağım." dedim. İlker sinirlendi. "Anne lütfen bizim işimize karışma!" dedi. Ben de, "İlkerciğim, annenin kötü bir niyeti yok. Büyük olarak bizi uyarıyor." dedim. Kayınvalidem kıpkırmızı oldu. Onu savunduğuma hiç de sevinmedi. Biraz sonra gitti. Ama ben kocamdan artı puan aldım ya, mühim olan o.

Ardından pazarın keyfini çıkardık. Şimdi ben nasıl kızarım kayınvalideme; benim aşkımı doğurmuş, büyütmüş bana vermiş. Öperim ben onun güzel ellerini, gerekirse hafif hafif de ısırırım ama asla kocama çaktırmam. Küçük ısırıklarımı kocama şikâyet etse de ben kayınvalidem hakkında hep iyi şeyler söylediğim için, İlker, ona değil bana inanır. Annesinin beni kıskandığını fark ediyor. Ayrıca annesiyle iyi geçinmeye çalıştığımı görünce beni daha çok seviyor.

Geçen ay kayınpeder memlekete gidince, "Evde yalnız kalmaya korkarım." diyerek geldi, bir ay bizde kaldı. Epey bir hastayınış gibi numara yaptı. İlker'e de, "Karın ilgilenmiyor!" diye şikâyet edip gözyaşı dökmüş. İlker bana, "Annemle biraz ilgilensen" diye çıkıştı.

Bir an canım sıkıldı, numara yapıyor falan diyecektim, kendimi toparladım, "Tamam canım..." dedim. Bir ay boyunca boş durmadı, birkaç kez İlker'i kışkırtmayı başardı ama ben hiç moralimi bozmadım. Epey atış yaptı ama hiçbirinin beni de kocamı da yaralamasına izin vermedim. Gülüp geçtim.

Sinirlenip vücut elektriğimi bile bozmadım. Şimdilik pes etti galiba, benimle uğraşmaz oldu. Arada bir, ona beğeneceği güzel hediyeler alıyorum. O zamanlarda bana gayet iyi davranıyor. Eee, ne demişler, "*Hediye pek çok kapıyı açan iyi bir anahtardır.*" Ben de hediyelerle kayınvalideciğimin gönül kapısını açıyorum. Kapının gıcırtısına da aldırış etmiyorum. Olacak o kadar.

Ben kocamla mutluyum, gerisi umurumda değil. Bu mutluluğumu da galiba annemle babaanneme borçluyum. Onların davranışlarından çıkardığım doğru derslere. Onlar ne mi yapıyor? Annem erkek kardeşim sayesinde kaynana oldu. O da gelinine karşı elinden geleni ardına koymuyor. Kendi kaynanasından çektiği için gelinine de çektirmeye çalışıyor gibi geldi bana. Zavallı kardeşim! Ona acıyorum...

Babaannem mi? O hâlâ yaşıyor. Doksan yaşında. Geçen yıl felç geçirdi, konuşamıyor, yerinden kalkamıyor, annem bakıyor. Annem, "İlahi adalet" diyor. Bu arada babaannem konuşamasa bile, kaşıyla, gözüyle, işaretlerle, epey bir şey anlatıyor. Ve annem ona bile sinir oluyor. "Bak bak kaşını kaldırdı, bana şunu demek istedi; parmağını oynattı, bana bunu demek istedi..." deyip duruyor. Annem, "Yatalak bakmak zor." diye bir yandan söylense bile, babaannemin onun eline düşüp bu kadar aciz kalmasından dolayı sanki gizli bir sevinç duyuyor. Buna iktidar sevdası diyebilir miyiz, bilmiyorum. Artık erkeklere hak veriyorum. Kadınları anlamak gerçekten zor...

Sema Maraşlı "*Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz*" kitabından

"Ne yanar kimse bana, âteş-i dilden özge
Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı."
(Fuzuli)

Komşu Olalım

Şükriye Hanım bir saatten beri camda mahallenin çocuklarını gözlüyordu. Hangisine güvenebilirim, diye bakıp duruyordu. En son karşı komşusu Emine Hanım'ın kızı Beşire'ye karar verdi. Beşire akıllı, becerikli kızdı. Camdan seslendi. Beşire kapıya gelince onu içeri çağırdı.

"Beşire, marketten bir şeyler aldırmak istiyorum, alabilir misin yavrum?" dedi.

"Alırım tabii, Şükriye teyze."

"Peki, sen sır saklamayı bilir misin Beşire?"

Beşire bir an durdu, düşündü. Ne sırrı verecek ki? "Dayanamaz birine söyler miyim acaba?" diye bir an kendini test etti. Sonra kendine güvendi, on iki yaşındaydı, artık çocuk değildi, sır saklayabilirdi.

"Ben büyüdüm, sır saklayabilirim Şükriye teyze." dedi.

"Tamam kızım, o zaman sana güveniyorum. Benim için marketten alacağın şeylerin ne olduğunu hiç kimseye söylemeyeceksin, annene bile... Tamam mı?"

"Ne aldıracaksın ki?" diye şaşkınlıkla sordu Beşire.

Marketten alınan şeylerin sırrı mı olurdu? Ne isteyecekti acaba?

"Kötü şeyler değil kızım, korkma. Yiyecek içecek aldıracağım ama kimse bilsin istemiyorum. Sebebini şimdi sorma, biraz daha büyüdüğünde anlatırım, şimdi anlatsam da anlamayabilirsin. Sen kimseye söylemeyeceğine söz veriyor musun?"

"Tamam, söz, Şükriye teyze; anneme bile söylemeyeceğim."

"Sağ ol kızım. Şu parayı al. Bak buraya liste yaptım. Caddedeki süpermarketten hazır yiyecek alacaksın. İki kutu dolma, iki kutu barbunya, bir kutu mercimek köftesi."

"Tamam Şükriye teyze, hemen alır gelirim."

"Aman kızım, aldıklarını mahallede kimseye gösterme. Hepsini çift kat poşete koy, üzerine de bir demet maydanoz al koy, içinde ne olduğu anlaşılmasın. 'Ne aldın?' diye soran olursa 'Maydanoz falan.' dersin. Hadi çabuk al gel, çok acıktım."

Beşire biraz şaşkınlık içinde biraz da gizli bir şey yapmanın heyecanı ile gitti markete. Birkaç dakika ayakta durmak bile Şükriye Hanım'ı yormuştu, hemen gidip uzandı. Şükriye Hanım'ın kocası beş yıl önce ölmüştü. Evde yalnız yaşıyordu. Üç oğlu, bir kızı vardı. Oğlanlar evliydi ve rahmetli kocasının yaptırdığı bu binada oturuyorlardı. Giriş katta Şükriye Hanım vardı. Üst katlarda da oğulları oturuyordu. Kızı yurt dışındaydı.

Şükriye Hanım dört gün önce düşerek ayak bileğini kırmış, ameliyat olmuştu. İlk gün hastanede kalmıştı ikinci günü üç gelini hep birlikte gelmiş, yemek pişirip yemişler, gitmişlerdi. O gün komşuları da geçmiş olsuna gelmişti. Komşular tatlı, börek, kek getirmişlerdi. O gün kalabalık olunca; gelinler, torunlar, akşam da oğulları gelince ne var ne yoksa hepsi yenip bitmişti.

Dün gelenler "Halin nedir?" diye sormamışlardı. Geçmiş olsuna gelen bir komşusu yemek getirmişti. Öğle yemeğinde komşusunun getirdiği yemeği yemiş, akşama da öğlenden kalanları yemişti. Bugün kapısını çalan olmamıştı. Sabah ayağının üzerine basmamaya çalışarak kahvaltı yapmıştı. İkindi vakti olmuş, daha bir şey yiyememişti. Anestezinin tesirinden midir nedir, bilmiyordu ama bir halsizlik, güçsüzlük vardı üzerinde. Hem bileğini incitmekten korktuğu için hem de yapacak dermanı bulamadığı için yemek yapmayı gözü kesmiyordu.

Beşire'yi markete hazır yemek almaya göndermişti. Fakat hazır yemek yediğinin bilinmesini istemiyordu. Yıllardır bu mahallede oturuyordu. Neredeyse herkes birbirini tanırdı. Ayrıca mahallede akrabaları da vardı. Hazır yemek aldırdığı görülürse gelinlerin ona bakmadığı ortaya çıkardı, bundan çekiniyordu, bilinsin istemiyordu. Boş yere insanların diline düşeceklerdi. Mahalleli, "Kadın ameliyat oldu, gelinleri bakmadı, aç kaldı..." diye dedikodu edeceklerdi.

Beşire az sonra geldi, istediklerini almıştı. Teşekkür edip ona biraz harçlık verdi, bundan kimseye bahsetmemesi için tekrar tembih etti. Beşire gider gitmez dolma paketini açıp hemen yedi. Paketini de bir gören olur diye üstündeki yazılar görünmeyecek şekilde dürüp büküp çöpe öyle attı. Aldırdığı diğer hazır yemek paketlerini de mutfaktaki dolaba kaldırdı. Yatağına uzandığında kendi kendine güldü. Markette hazır yiyecekleri gördüğü zaman, "Aman bunlar da yenir mi taze taze yapıp yemek varken?" demişti. "Eee Şükriye, aç kalınca yeniyormuş demek ki." dedi kendi kendine.

Oğullarını evlendirip gelinleri olduktan sonra kızdığı zaman kendi kendine konuşmaya başlamıştı. Çünkü gelinlerle kötü olmamak için onlara bir şey diyemiyordu. Hanımları ile araları bozulmasın diye oğullarına da bir şey diyemiyordu. Dile düşmemek için konu komşuya dert anlatmıyordu. En iyi yolu kendi

kendisiyle konuşarak bulmuştu. İçten içe düşününce patlayacak gibi oluyordu, konuşunca rahatlıyordu.

Akşamüstü oğulları evlerine çıkarken birer birer uğradılar. "Anne nasılsın, bir şeye ihtiyacın var mı?" diye sordular. Hepsine de, "İyiyim oğlum, bir şeye ihtiyacım yok..." dedi. Büyük oğlu, "Anne, bak yukarda gelinlerin var, bir şeye ihtiyacın olursa telefon aç çağır, gelip işini yapsınlar, kendini yorma." dedi. Sesini çıkarmadı, onlar gittikten sonra ağladı. Oğulları gelinlere, "Annemi aç mı bıraktınız?" diyerek kızarlar da evlerinde huzursuzluk olur, onun yüzünden karı-koca arası bozulur diye bir telefon açıp oğullarına, "Gelirken bana bir kebap alıp getirin, karnım aç!" diyemiyordu...

Şükriye Hanım'ı tanıyan herkes severdi; iyi niyetli, konuşkan, güler yüzlü bir kadındı; fakat bir tek gelinleri onu sevmemişti. Gelinlerin yanında adı başkaydı. "Kaynana"ydı onun adı. Yüzüne karşı ise hitapları yoktu. "Anne" demiyorlardı; abla ya da teyze de diyemiyorlardı, toplumda böyle bir alışkanlık olmadığı için. Gelinlerin sözlerinin başında bir boşluktu o. Oysa Şükriye hanım, abla ya da teyze demelerine de razıydı. Kendi yeğeni bile teyze demeyi bırakmıştı.

En küçük oğlunun hanımı Şükriye Hanım'ın yeğeniydi; kız kardeşinin kızıydı. Düğüne kadar araları çok iyiydi. "Teyzeciğim" deyip etrafında dönüyordu.

Şükriye Hanım sevinmişti o zamanlar. Kendine el gibi uzak duran iki geline karşı onlar da teyze yeğen iki kişi olacaklardı. Hatta yeğeni, "Sen tek başına aşağıda niye yemek pişiresin ki? Yemekleri yukarda birlikte pişirir, beraber yeriz." demişti fakat evlenip gelin-kaynana olunca yeğeni diğer gelinlerle arkadaş olup onu yalnız bırakmıştı. Gerçi gelinlerin birbirleri ile arkadaşlıkları da günlüktü. Bazen birbirleri ile çok samimi oluyorlar, bazen de birbirlerine düşman olup küsüyorlardı. Fakat ortak düşmanları kayınvalideleri idi.

Kocaları ile kavga etseler kayınvalidelerinden biliyorlardı. "Biz hangi hatayı yapıyoruz, eşimize yanlış mı davranıyoruz?" demiyorlardı. "Anaları arkamızdan konuşup dolduruyor..." diye düşünüyorlardı. Hatta büyük gelin büyücüye bile gitmişti "Kaynanam aramızı soğutmak için bizi okutuyor mu?" diye.

Şükriye Hanım, gelinin ondan şüphelenmesine çok üzülmüştü. "Sen beni tanımıyor musun? Ben büyücülerin yerini yurdunu bilmem, bilmek de istemem. Büyü günahtır, asla yaptırmam. Ayrıca boşanmanı da istemem. Ben oğullarımı boşansınlar diye evlendirmedim, torunlarım da anasız babasız büyüsün istemem." demişti. Gelini gidince çok ağlamış, üzüntüden günlerce kendine gelememişti.

Kocaları da biliyorlardı hanımları ile anneleri arasındaki soğukluğu fakat ellerinden bir şey gelmiyordu. Hanımlarına ne deseler laf anlatamamışlardı.

Ertesi gün de gelinlerden uğrayan olmamıştı, torunları da uğramıyorlardı. Büyük ihtimalle gelinler, "Babaanneniz hasta, yanına gidip rahatsız etmeyin." demiş olmalıydılar. Yoksa çocuklar arada bir uğrarlardı. Pencerenin önüne oturdu, torunlar sokakta oynuyorsa biraz göreyim diye. O sıra ortanca gelini Aydan'ı gördü, elinde bir kap yemek vardı. Kabın içinde ne olduğunu göremedi, üstü örtülüydü, yan binaya girdi. Geçen hafta komşuları Mine Hanım'ın oğlunda bir hastalık çıkmıştı, gelini ona yemek götürmüş olmalıydı.

Şükriye Hanım'ın yüreğine bir ateş düştü. Gelinleri ile anne- kız, gelin- kayınvalide, teyze- yeğen akraba falan olmak istemiyordu. Sadece komşu olmak istiyordu. Birbirlerine yemek veren, zor günlerinde yanında olan, birbirlerine çay, kahve içmeye giden, birbirlerine söyledikleri sözlerden kötü anlam çıkarmadan konuşup gülüşen komşular gibi olmak istiyordu.

Gelinlerin dertleri neydi, anlamıyordu. Komşuya gösterdikleri merhameti neden ona göstermiyorlardı? Hangisi onunla ilgilenir de yakın davranırsa yaşlanınca onun başına kalır diye mi korkuyorlardı? Bilmiyordu. Oysa kimin yaşlanacağının garantisi vardı? Ayrıca düşkün hâle gelirse maaşını bir kadına verir, kendine baktırırdı. Bunları da söylemişti gelinlere daha önce laf arasında, "Yaşlanırsam kimseye zahmet vermek istemem." demişti. Fakat komşuya gösterilen merhamet ona gösterilmiyordu.

Ayrıca gelinleri olmasaydı şimdi mahalleli ona, hasta ve yaşlı diye iyileşene kadar sırayla yemek gönderirlerdi. Ya da akrabaları, yeğenleri gelip ona bakarlardı. Fakat nasıl olsa üç tane gelini var diye kimse onunla ilgilenmiyordu. Gözyaşları gözlerine hücum etti fakat kendini tuttu. "Ağlamayacağım, ne öyle küçük çocuk gibi, büyü artık Şükriye, yaşlandın!" diye kızdı kendi kendine. Acıkmıştı. Dün aldırdığı barbunya paketini açtı. Ağzına aldığı ilk kaşıkla birlikte gözyaşları sel gibi akmaya başlamıştı.

O sıra kapı çaldı. Acele ile gözyaşlarını kuruladı. Kapıyı açtığında üst kattan yemek kokuları geliyordu. Gelen ortanca gelini Aydan'dı. Gayriihtiyarî eline baktı, ona bir şey mi getirdi diye; fakat eli boş gelmişti. "Akşamdan sonra annemler geçmiş olsun demek için gelmek istiyorlar da onu haber vermeye geldim. Ben gelirken kek yapar getiririm, çayın yanında ikram ederiz." dedi.

Şükriye Hanım "tamam" anlamında başını salladı. Tam dönüp gidiyordu ki Şükriye Hanım "Aydan, ben kaynananız olmak istemiyorum, biz sadece komşu olalım, birbirimize komşu gibi davranalım, olur mu?" diye sordu. Bu arada gözyaşları yeniden dökülmeye başlamıştı. Aydan ne demek istediğini anlamamıştı. Hiçbir şey söylemedi. "Yandık, kadın kafayı yedi ga-

liba, kim bakacak şimdi buna? Komşu olalım diyor. Ne demek istiyorsa?" diye söylenerek çıktı yukarı.

Şükriye Hanım mutfağa giderken, "Komşu olsaydık eğer aşağı katta hasta, yaşlı ve yalnız bir kadın var, sevaptır, deyip muhakkak bana şimdi sıcak bir kap çorba getirirdi." diyerek iç çekti. Tekrar mutfağa döndü, canı hiç yemek istemiyordu ama karnı çok açtı, ayrıca ilaçlarını almak için tok olması gerekiyordu. Barbunyadan bir kaşık daha aldı; barbunya, gerçekler kadar tatsız ve soğuktu.

"Ağızda dil nedir, a akıl sahibi? Hünerli kimsenin hazine anahtarı değil mi?"
(Şeyh Sâdî)

Sıcak Ekmeği Özler Gibi

Zümra bir gün önce akşamdan telefon açıp, "Yarın kahvaltıya sana gelmek istiyorum..." diyen kayınvalidesi için güzel bir sofra hazırlamıştı. O gün Binnaz Hanım'da bir tuhaflık, garip bir durgunluk vardı; her zamanki şen şakrak hâli yoktu. Zümra kayınvalidesine bunun sebebini sormadı; nasıl olsa dayanamaz, biraz sonra anlatır diye bekliyordu. Zümra çayları doldurmuştu ki Binnaz Hanım elindeki ekmeğin üzerine tereyağı sürerken konuşmaya başladı.

"Ekmek de sıcak değilmiş." diye söylendi.

"Marketlerde sıcak ekmek olmuyor anne. Sıcak değil ama taze, baksana sabahki ekmek."

"Fırından çıkmış sıcak ekmeğin üzerine tereyağı sürüp yemenin tadı hiçbir şeyde yoktur." dedi.

Zümra, "Kadına bak yaa, kalktım erkenden mükemmel kahvaltı hazırladım o sıcak ekmek yok diye eksiğimi bulmaya çalışıyor." diye içten içe köpürmeye başlamıştı.

Binnaz Hanım'ın derdi aslında sıcak ekmek falan değildi. Az sonra söyledikleri Zümra'yı daha da şaşırttı.

"Dün Saadet'e gitmiştim. Biz otururken gelini Zeynep geldi. Bir haftadan beri görüşmüyorlarmış. Zeynep kaynanasına sarıldı, öptü. 'Anneciğim seni sıcak ekmeği özler gibi özledim.' dedi. Ah ah, nasıl özendim! Sen beni bir gün özlemedin, bir gün bana böyle bir şey söylemedin. Ekmeği görünce aklıma düştü."

Zümra bir an ne diyeceğini bilemedi. "Ekmeği görünce aklına mı düştü? Belli ki dünden beri kız kardeşini kıskanmaktan çatlamışsın, geldiğinden beri yüzünden düşen bin parça, kimi kandırıyorsun?" demek istedi fakat kendini tuttu. Ekmeğini reçele batırdı, yavaş yavaş çiğnedi.

"Anne şimdi bizi Saadet teyzelerle kıyaslama istersen. Saadet teyze Zeynep'e ne kadar iyi davranır, onun gelini için yaptıklarını biliyorsun. Zeynep'in kaç yıl çocuğu olmadı Saadet teyze ağlaya ağlaya dua etmekten bitap düştü. Zeynep hamile oldu, dokuz ay yerinden kaldırmadı, neredeyse kuş gibi eliyle besledi. Ne zaman ihtiyacı olsa yanında Saadet teyze var."

"Ben de senin doğumuna geldim, sana baktım." dedi kaynanası, ağzına bir dilim peynir atarken.

"Hastanede ben sancı içinde kıvranırken sen hor hor uyuyordun anne. Bayağı horluyordun hem de. O anda nasıl üzüldüğümü, canımın sıkıldığını anlatamam. Doğumdan sonra da yanımda kaldın, sağ ol ama ertesi gün ben ayağa kalkıp zorlana zorlana her işimi yaptım. Sen de, 'Otur kızım, yeni doğum yaptın, işleri ben yaparım.' demedin."

"Ne yani, şimdi ben kötü kayınvalide miyim? Bunu mu demek istiyorsun?"

Binnaz Hanım'ın yüzü iyice asılmıştı. Aralarında bu güne kadar gelinlik ve kayınvalidelik üzerine bir konuşma geçmemişti. Zümra, kayınvalidesi mevzuyu açmışken eteğindeki taşları dökmeye karar verdi.

"Hayır anne, onu demek istemiyorum. Fakat bu kıyas yapma huyunu bıraksan iyi olur. Beni başkaları ile kıyaslamandan çok rahatsız oluyorum, bunu sürekli yapıyorsun, canım sıkılıyor. 'Bak filancanın mobilyaları daha güzel, bak filanca çok güzel yemek yapıyor, bak filanca çocuğunu uzun zaman emzirdi...' diyorsun. Hatta, 'Bak, komşunun gelini senin çocuğundan daha güzel çocuk doğurdu.' bile dedin. Allah'ın yarattığı çocuğa ben ne yapabilirim?"

"Ben bunları kötü niyetle söylemiyorum, bak, örnek al diye söylüyorum."

"Ben senin niyetini bilemem ki; sözlerine bakıyorum, canım sıkılıyor. Sürekli bana laf çakıyorsun. Daha iki gün önce, 'Ayşe'nin gelini kaynanası ile her yere gidiyor.' dedin."

"Dediysem kötü niyetle mi dedim? Ben de gelinimle gezmek istiyorum."

"Anne, sen gezmeyi çok seviyorsun, ben sana yetişemem. Zaten doğum, nişan, hayırlı olsun, akraba toplantısı gibi gidilmesi gerekli yerlere seninle gidiyorum Fakat sürekli komşu gezmesi, arkadaş gezmesi, bunlara katılamam. Sana her gelen misafirde koşup gelemem fakat kalabalık misafirin olduğunda pasta yapıp geliyorum. Ayrıca ben seninle gezecek olsam oğlun istemez o kadar gezmemi. Ev işlerim, yemeğim, çocukların işleri, hepsi aksar."

"İyi, tamam, gelme. Canın istediği yerlere gidecek zaman buluyorsun."

"Benim de kendi akrabalarım ve arkadaşlarım var. Onları elbette göreceğim. Geçenlerde bizimkilerle otururken, 'Bir gelin kendi ailesine düşkünse o gelinden elini çek.' dedin, annemlerin canı sıkıldı. Üstelik ben annemlere çok da gitmiyorum. Sen kızın mevzubahis olunca sürekli gelsin istiyorsun, çağırıyorsun, gelmezlerse canın sıkılıyor fakat ben annemlere gitsem yüzün

asılıyor. Ben de ağaç kovuğunda yetişmedim, benim de annem babam var. Onlar da beni görmek istiyor."

"Sen annenlere gidince ben kıskanıyorum. Onları benden çok seviyorsun. Ben ne yaptıysam kendimi sana sevdiremedim. Bak her şeyim suç olmuş."

Binnaz Hanım tavadaki menemenden tabağına alırken Zümra çayını doldurdu.

"Ben şu menemen gibi olmak istiyorum, kızım. Yumurta ve domates tereyağında nasıl birbiriyle kaynaşmış, biz de öyle olalım."

Zümra güldü. İyi kadındı aslında kayınvalidesi fakat biraz patavatsız ve kıskançtı.

"Ben sizi seviyorum, şimdi sadece mevzu açılmışken rahatsız olduğum şeyleri söylüyorum. Ben bugüne kadar size iyi bir gelin olmaya gayret ettim ama siz de benden mükemmel gelin olmamı beklemeyin. Elimden geleni yapmaya çalışsam da hatalarım elbette oluyor. Siz de sadece hatalarımı görüyorsunuz. Oysa yaptıklarımı görüp takdir etseniz gayretim artacak belki."

Binnaz Hanım tabağına maydanoz, dereotu, kıvırcık, reyhan karışımı yeşilliklerden bolca doldurdu.

"Haklısın ama ben de senden hiç takdir görmüyorum kızım. Ben de sana iyi kayınvalide olmaya çalıştım ama sen de benim kıymetimi bilmedin. Ellerde ne kötü kayınvalideler var. Bir gün, 'Allah razı olsun anne, sen iyi kayınvalidesin...' dedin mi?"

Zümra sesini çıkarmadı. Kayınvalidesinin ondan takdir bekleyeceği aklına gelmemişti. Binnaz Hanım devam etti.

"Bir kayınvalide gelininden ne bekler? Önce saygı bekler. Bak senden hiçbir saygısızlık görmedim, inkâr edemem. Ben gelinimle arkadaş olmak istemem. 'Biz gelinimle arkadaşız...' diyenlere bakıyorum, bin pişmanlar. Safiye'nin gelini, 'Oh! Oğlunu da elinden aldım ya...' diye espri yapmış, Safiye kaç gün

ağladı. Arkadaşız diyorlar ama gelinleri onlara arkadaşı gibi şaka yapıp biraz laubali davranınca canları sıkılıyor, kaldıramıyorlar. Bir büyük önce saygı bekler, sonra sevgi. Saygıda bana kusur etmedin, bunun için teşekkür ediyorum ama birbirimizi gerçekten sevelim istiyorum. Sen de beni görmeyince sıcak ekmeği özler gibi özle istiyorum."

Zümra güldü. Bal ve tereyağı sürdüğü ekmeğinden koca bir parça ısırdı. Binnaz Hanım'a baktı. O an bir kayınvalide değil, gerçekten sevilmek isteyen bir kadın gördü. Kayınvalidesine cömertçe bir sofra hazırlamıştı ama sevmekte cimri davranıyordu. Onu mutlu edebilirdi ve bunun kimseye zararı yoktu. Hatta aralarında muhabbette sebep olabilirdi.

"Anne, ben yıllardır sıcak ekmek yemedim ama hiç de özlemedim. Market ekmeği ile idare ediyorum. Şimdi ben seni görmeyince, 'Sıcak ekmek kadar özlüyorum...' desem aslında özlemiyorum demiş olacağım. Ben seni ballı lokma tatlısı kadar seviyorum ve özlüyorum."

Binnaz Hanım mutlu olmuştu. Gelininin ballı lokma tatlısı sevdiğini biliyordu. Neşesi yerine gelmişti. Zümra'nın doldurduğu çayı keyifle içti.

EVLİLİK VE AİLE

150 Soruda Evlilik Okulu / Fatma Taş
İslomdo Evlilik ve Aile Okulu / Mehmet Kızılkaya
Eşim Aşkım Olsun/Sema Maraşlı
Eşimin Eşi Yok/Sema Moraşlı
Eşimle Tonışmoyı Unutmuşuz/Semo Moraşlı
Sevmek Bu Kadar Güzelken / Sema Maroşlı
Kulak Aşık Olurmuş Gözden Evvel/Sema Maraşlı
Muhabbet Olsun/Sema Moraşlı
Evliliğe Hazırlık Rehberi/Mustafa Topaloğlu

AİLE VE ÇOCUK EĞİTİM DİZİSİ

A'dan Z'ye Pozitif Disiplin / J. Nelsen, L. Lot
Anne-Babaların Yaptığı 10 Hata / K. Steede
Bir Anneye Mektuplar / Wilhelm Stekel
Cinsel Hayot/Seyit Ahmet Uzun
Çocuk Yetiştirmek / Doç. Dr. Sefa Saygılı
Çocuğun Dünyası/Hasan Güneş
Çocuğunuzu Keşfedin / Lawrence Williams
Çocuğa Hayır Demek Çözüm Değil / M. L. Brenner
Çocuğun Boşarısı Nasıl Sağlanır? / T. Altınköprü
Çocuk Kalbi / Edmanda De Amicis
Çocuklarda 9 Tip Mizaç Modeli / Enver Yılmaz
Çocuğunuzu Yanlış Eğitiyorsunuz / C. G. Salzmann
Dahi Çocuk Yetiştirmek / Erdinç Güllü
Etkin Eğitim / Doç. Dr. Osman Özsoy
Ev İşlerini Savaşa Dönüştürmeyin / L. Lott-R. İntner
Hamileliğe Hazırlık, Doğum ve Sonrası / Heyet
Lütfen Anlayın Beni/Dr. Nadir Çamak-Hakan Bozkurt
Sınıfta Pozitif Disiplin / J. Nelsen - H. S. Glenn

HAYAT EDEBİYAT/SIRADIŞI ROMANLAR

Aşk-ı Pervane / Mecbure İnal
Beni Affeder misin Sevgili? / Fotma Zehra Fidan
Cydonio / Sercan Leylek
Derviş ve SinHa / Mehmet Ali Bulut
Fordipli Sinha/Mehmet Ali Bulut
Fatima (Ütopya Değil Gerçek)
Gülen Öğretmen/Ali Erkan Kavaklı
Babam ve Ben/Fotma Zehra Fidan
Hz. Hatice / Nurdan Damla
İçimizdeki Mevlana/Prof. Dr. Cihan Okuyucu
Kabirde İlk Gece / Seyit Ahmet Uzun

Mehdix / Turgay Güler
Meleklerin Fısıltısı / Özlem Baş
Mevlana Konuşuyor / Prof. Dr. Cihan Okuyucu
Salkım Söğüt / Fatma Zehra Fidan
Sevdanın Kanotları / Ali Erkan Kavaklı

POPÜLER PSİKOLOJİ DİZİSİ

Aile İçi İletişim / Dr. Zülfikar Özkan
Aile Sorunlarına Çözüm Önerileri / Dr. Zülfikar Özkan
Aile Zekâsı / Münir Arıkan
Basit Yaşa Mutlu Ol / Mustafa Güveli
Beden Yüz Yapısı ve Karakter / T. Altınköprü
Beyaz Kalpler / Muhsin Yılmazçoban
Bireysel Psikoloji / Alfred Adler
Evliliğin Kitabı / Psk. Dr. Davut İbrahimoğlu
Fasıklık / Dr. Sıtkı Karaca
Felsefe ve Psikiyatri / Erol Göka
Genç Erkek Psikolajisi / Tuncel Altınköprü
Genç Kız Psikolajisi / Tuncel Altınköprü
Hayatın İçinde Psikiyatri / Erol Göka
İnsan Denen Meçhul / Dr. Alexis Carrel
İnsan Tanımada Testler / T. Altınköprü
Kitleler Psikolojisi / Gustave Le Bon
Kişisel Özgürlüğün Psikolojisi / William Glasser
Olumlu Yaşama Sanatı / Harold Sherman
Psikiyatri ile Felsefe / Erol Göka
Ruh (İçimizdeki Biz) / Doç. Dr. Ramazan Özcankaya
Şahsiyet Analizi / Tuncel Altınköprü
Yazı ve Karakter / Tuncel Altınköprü

TARİHİ ROMANLAR

1915 Çanakkale Bir Ulu Destan / Hasan Basri Bilgin
Ahçik / Yücel Çakmak
Efe Türk Yavuz Han / Hasan Basri Bilgin
Fatih 1453 / Hasan Basri Bilgin
Genç Osman / Lütfi Parlak
Sarayda Harem /Ahmet Akgündüz
Şeytan Kadın / Fahri Balliu
Paşam/Hasan Basri Bilgin
Yemen / Lütfi Parlak

Değerli Okurumuz,

İş dünyası, kişisel gelişim, yönetim, başarı-motivasyon, üretim, pazarlama, insan kaynakları, eğitim, edebiyat, tarih, maneviyat, sağlık ve çocuk konularıyla ilgili yayınlarımızı:

- Size en yakın kitapçınızdan alabilir,
- **www.hayatyayingrubu.com** adresimizde satış noktaları bölümündeki kitabevlerinden,
- 0212 612 60 90 - 0530 290 99 78 nolu telefondan sipariş edebilirsiniz.

Yayınlarımızla ilgili görüş ve düşüncelerinizi http://www.hayatyayingrubu.com/iletisim.aspx, hayat@hayatyayinlari.com, twitter.com/hayatyayingrubu veya facebook.com/hayatyayingrubu adresimize iletmeniz bizlere ışık tutacaktır.

Kitap ihtiyaçlarınızı **Hayat Yayın Grubu** ile temin edebilir, entelektüel birikimlerinizi bizimle paylaşarak hayata katabilirsiniz.

İlginize teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Hayat Yayınları